ПП «Інститут екології»

Замовник: Виконавчий комітет Хорольської міської ради

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ –

Місцевого плану управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року

Керівник _____Підгородецька С.І.

Консультанти _____д.с.-г.н., проф., еколог Писаренко П.В.

_____ д.е.н., проф., інженер-еколог Самойлік М.С.

2026

ЗМІСТ

ВСТУП 4
МЕТОДОЛОГІЯ СЕО 5
НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ПРОВЕДЕННЯ СЕО 5
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ТА ВРАХУВАННЯ ДУМКИ ГРОМАДСЬКОСТІ ПІД ЧАС РОЗРОБЛЕННЯ ДДП ТА ЗДІЙСНЕННЯ СЕО 7
1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ МІСЦЕВОГО ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ХОРОЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ЛУБЕНСЬКОГО РАЙОНУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДО 2033 РОКУ, ТА ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ……8
2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО ……25
3. ХАРАКТЕРИСТИКУ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)..... 73
4 ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)……90
5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ … 96
6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-

100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ.....109
7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ 122
8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА.. 126
8.1 ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ 126
8.2 ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У Т. Ч. УСКЛАДНЕННЯ..... 131
9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ……..……133
10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)……...140
11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ……..…….…….….141
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ…….…….……..…144
ДОДАТКИ…….....149

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів і програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм для забезпечення збалансованого (сталого) розвитку. В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки.

Відповідно статті 2, п.1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», даний Закон регулює відносини у сфері оцінки наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виконання документів державного планування та поширюється на документи державного планування, які стосуються сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, енергетики, промисловості, транспорту, управління відходами, використання водних ресурсів, охорони довкілля, телекомунікацій, туризму, містобудування або землеустрою (схеми) та виконання яких передбачатиме реалізацію видів діяльності (або які містять види діяльності та об'єкти), щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля, або які вимагають оцінки, зважаючи на ймовірні наслідки для територій та об'єктів природно-заповідного фонду та екологічної мережі (далі - території з природоохоронним статусом), крім тих, що стосуються створення або розширення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

МЕТОДОЛОГІЯ СЕО

Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року» (від 28 лютого 2019 року №2697-VIII). У цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії.

У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17.12.2012 р. № 659) затверджено «Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)». Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог «Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище». 21 лютого 2017 р. у Верховній Раді України було зареєстровано нову редакцію законопроекту «Про стратегічну екологічну оцінку» (реєстраційний № 6106). Метою законопроекту є встановлення сфери застосування та порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування на довкілля. Законопроект, розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був ухвалений Верховною Радою України 20 березня 2018 року та 10 квітня 2018 року підписаний Президентом України. Даний Закон вступив в дію з 12 жовтня 2018 року. Закон встановлює в Україні механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі документи, зокрема, державні програми, плани, повинні, в першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля.

Зважаючи на те, що Місцевий план управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033

року (даля - МПУВ) є документом державного планування місцевого рівня, він підпадає під дію Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Мета здійснення процедури стратегічної екологічної оцінки МПУВ – виконання вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та інтегрування її результатів в систему управління відходами Хорольської міської територіальної громади для сприяння сталому розвитку громади шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, дотримання екологічних вимог. СЕО – це систематичний процес оцінки наслідків, що впливають на навколишнє природне середовище, в результаті запровадження МПУВ та його заходів для забезпечення найбільш повного їх виконання та дієвості на самих ранніх етапах прийняття рішень наряду з урахуванням екологічних та соціальних аспектів.

Стратегічна екологічна оцінка здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проекті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розроблення ДДП та здійснення СЕО

Задля попереднього вивчення думки населення Хорольської міської територіальної громади (далі – МТГ), було проведено попередні збори, в ході яких мешканці, а саме представники підприємств, бізнесу, науки та громадськості висловили підтримку на розробку Місцевого плану управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року (МПУВ) та, відповідно для цього, необхідної екологічної документації. З метою підготовки МПУВ була сформована Робоча група з розробки проєкту місцевого плану управління відходами Хорольської міської територіальної громади. До складу Робочої групи ввійшли представники виконавчих органів Хорольської МТГ, керівники місцевих підприємств, установ, організацій, підприємці, депутати міської ради, жителі громади, науковці та інші зацікавлені особи.

У ході розробки Місцевого плану управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року проведено опитування мешканців та представників бізнесу Хорольської МТГ. При формуванні даного МПУВ використані громадська думка, пропозиції підприємницького середовища, практичні пропозиції фахівців щодо вирішення проблем для досягнення цілей розвитку громади. Залучення широкого кола громадян до створення Місцевого плану управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року дозволяє ідентифікувати та знайти прийнятні шляхи усунення проблем громади у сфері управління відходами, забезпечити налагодження діалогу між громадськістю та владою. При цьому однією з основних складових процесу планування є обов'язкова участь у ньому усіх активних та зацікавлених представників громади. Розроблена таким чином МПУВ відображає інтереси усіх громадян.

У рамках проведення процедури Стратегічної екологічної оцінки документу державного планування - Місцевого плану управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року, було складено Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та розміщено на офіційному сайті Хорольської міської ради … з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості та у трьох публічних місцях (на дошках оголошення, фотозвіт у додатку 2) та внесені ним до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.

Протягом громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегії екологічної оцінки (10 календарних днів) звернень, зауважень та пропозицій від громадськості не надходило.

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ МІСЦЕВОГО ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ХОРОЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ЛУБЕНСЬКОГО РАЙОНУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДО 2033 РОКУ ТА ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», документи державного планування – стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

Об'єктом стратегічної екологічної оцінки є Місцевий план управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року.

Зміст МПУВ відповідає вимогам «Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами» затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.2023 р. № 947 «Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами».

МПУВ містить передбачені нормативними вимогами розділи (вступна частина, характеристика територіальної громади, аналіз поточного стану управління відходами територіальної громади, планування управлінням відходами територіальної громади, моніторинг та оцінка ефективності виконання місцевого плану, інформаційні джерела та додатки) та їх відповідне наповнення.

У МПУВ передбачається використання передових технологій, технічних рішень, технологічного обладнання, які відповідають природоохоронним та санітарно-гігієнічним вимогам і забезпечують унеможливлення впливу шкідливих факторів на довкілля та здоров'я мешканців.

Розробка МПУВ та СЕО МПУВ здійснюється на виконання вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», п. (ж) ст. 20, п. (б) ст. 21 Закону України «Про управління відходами», п. 5 ст. 10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів», п. 15 ст. 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», якими зобов'язано органи місцевого самоврядування забезпечити розроблення та затвердження Місцевих планів управління відходами (МПУВ), а також на виконання вимог Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 №820-р, Національного плану управління відходами до 2033 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р (далі – НПУВ), з урахуванням завдань й заходів Регіонального плану управління відходами Полтавської області до 2033 року (затвердженого розпорядженням начальника Полтавської ОВА від 18.12.2025 р.

№977, далі – РПУВ) та показників державної екологічної політки України, затверджених Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», з урахуванням місцевих особливостей та європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях:

- Рамкової Директиви № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 року «Про відходи та скасування деяких директив»;

Директиви Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів»;

- Директиви № 2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС»;

- Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу на стан довкілля окремих проектів та програм;

- Директиви 94/62/ЄС Європейського парламенту та Ради від 20 грудня 1994 року «Про упаковку та відходи упаковки»;

- Директиви 2012/19/ЄС Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)»;

- Директиви 2006/66/ЄС Європейського парламенту та Ради від 6 вересня 2006 року «Про батарейки і акумулятори та відпрацьовані батарейки і акумулятори».

Розробка місцевого плану управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року – це один із пріоритетів вирішення питань управління відходами на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. Тому метою МПУВ є створення та забезпечення ефективного функціонування системи управління відходами на території Хорольської міської територіальної громади (МТГ) на інноваційних засадах, впровадження стратегічного планування, що передбачатиме виконання ряду заходів, спрямованих на реформування та удосконалення системи управління відходами відповідно Регіонального плану управління відходами у Полтавській області до 2033 року (далі – РПУВ), вибір оптимальної системи управління відходами (визначення інфраструктури для збирання, роздільного збирання, відновлення, оброблення та видалення відходів; наведення інформації про заплановані технології та методи управління відходами) та практичні заходи, що необхідні для її впровадження.

Місцевий план управління відходами спрямований на поліпшення стану благоустрою населених пунктів громади, охорони навколишнього природного середовища, санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, створення умов для залучення коштів бюджетів усіх рівнів, інвестиційних та кредитних ресурсів, міжнародної технічної допомоги. Основними завданнями Місцевого плану управління відходами є конкретні суспільні, інституційні, організаційно-

технічні, регуляторні, освітньо-виховні, технологічні та технічні, екологічні заходи, які сформовані на основі завдань, передбачених Національною стратегією, Національним і Регіональним планами управління відходами, та спрямовані на реалізацію державної та місцевої політики у сфері управління відходами.

Крім того, МПУВ узгоджується із наступними законами України:

- Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища», стаття 55, згідно якої здійснення операцій з оброблення відходів дозволяється лише за наявності дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів на визначених місцевими радами територіях з додержанням санітарних та екологічних норм.

- Законом України «Про основи містобудування», стаття 19. Забезпечення сталого розвитку населених пунктів та екологічної безпеки територій при здійсненні планування і забудови територій. Екологічна безпека територій передбачає дотримання встановлених природоохоронним законодавством вимог щодо охорони навколишнього природного середовища, збереження та раціонального використання природних ресурсів, санітарно-гігієнічних вимог щодо охорони здоров'я людини, здійснення заходів для нейтралізації, утилізації, знищення або переробки всіх шкідливих речовин і відходів.

- Закон України «Про основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року». Визначено що частка відходів, які захоронюються (відсотків загального обсягу утворених відходів), становить: 2015 рік (базовий) - 50%, 2020 рік - 45%, 2025 рік - 40%, 2030 рік-35%.

- Законом України «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною» щодо управління відходами тваринного походження.

- Закон України «Про управління відходами». Стаття 3. Основні цілі та принципи державної політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами:

1. Основними цілями державної політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами є:

1) захист здоров'я людей та навколишнього природного середовища від негативного впливу відходів;

2) здійснення заходів у сфері управління відходами без загрози здоров'ю людей та спричинення шкоди навколишньому природному середовищу в межах встановлених нормативів шкідливого впливу фізичних факторів;

3) дотримання ієрархії управління відходами.

Стаття 6. Підготовка відходів до повторного використання, рециклінг та інші операції з відновлення відходів.

Стаття 26. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері управління відходами

Стаття 40. Захоронення відходів здійснюється на полігонах, що відповідають номам законодавства та технологічне обладнання яких забезпечує захист грунтових вод, вилучення та знешкодження біогазу та фільтрату, контроль викидів в атмосферне повітря, забруднення ґрунтів і підземних вод; суб'єкт господарювання, що здійснює управління полігоном, повинен мати дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів, а в разі захоронення небезпечних відходів – ліцензію на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

- Закон України «Про екологічну мережу України» Стаття 15. Схеми формування екомережі.

4) регіональні та місцеві схеми формування екомережі, програми у сфері формування, збереження та використання екомережі є основою для розроблення усіх видів проектної документації при здійсненні землеустрою, розробці містобудівної документації, а також здійсненні господарської та іншої діяльності.

- Водний кодекс України:

Стаття 89. Обмеження господарської діяльності в прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах.

У прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється:

6) влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, кладовищ, скотомогильників, полів фільтрації тощо.

Стаття 99. Заборона скидання у водні об'єкти відходів і сміття.

Забороняється скидання у водні об'єкти виробничих, побутових, радіоактивних та інших видів відходів і сміття.

- Земельний кодекс України.

Стаття 61. Обмеження у використанні земельних ділянок прибережних захисних смуг уздовж річок, навколо водойм та на островах.

2. У прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється:

ґ) влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, кладовищ, скотомогильників, полів фільтрації тощо.

Стаття 166. Рекультивація порушених земель

1. Рекультивація порушених земель - це комплекс організаційних, технічних і біотехнологічних заходів, спрямованих на відновлення ґрунтового покриву, поліпшення стану та продуктивності порушених земель.

2. Землі, які зазнали змін у структурі рельєфу, екологічному стані ґрунтів і материнських порід та у гідрологічному режимі внаслідок проведення гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт, підлягають рекультивації.

3. Для рекультивації порушених земель, відновлення деградованих земельних угідь використовується ґрунт, знятий при проведенні гірничодобувних,

геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт, шляхом його нанесення на малопродуктивні ділянки або на ділянки без ґрунтового покриву.

- У проєкті МПУВ враховані вимоги законів України «Про землеустрій» (стаття 54 та 3 ін.), «Про охорону земель» (статті 46, 52 та ін.), «Про управління відходами» (стаття 40 та ін.), а також Правил розроблення робочих проєктів землеустрою, затверджених Постановою КМУ від 02.02.2022 №86 щодо питань рекультивації місць видалення відходів.

- Закону України «Про охорону земель»:

Стаття 46. Охорона земель і ґрунтів від забруднення відходами.

При здійсненні господарської діяльності, пов'язаної із зберіганням, обробленням, утилізацією та видаленням, знешкодженням і захороненням відходів, забезпечуються:

- виконання заходів щодо запобігання або зменшення обсягів утворення відходів та екологічно безпечне поводження з ними;

- максимальне збереження ґрунтового покриву на основі обраного оптимального варіанта територіального розміщення об'єктів поводження з відходами;

- зняття родючого шару ґрунту, його складування, збереження та використання при рекультивації земель, покращенні малопродуктивних земель і благоустрої населених пунктів;

- запобігання негативному впливу об'єктів поводження з відходами, що використовуються для збирання, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів на ґрунтовий покрив прилеглих територій;

- рекультивація земельних ділянок після ліквідації об'єктів поводження з відходами.

Підприємства, установи та організації, а також громадяни, діяльність яких пов'язана з накопиченням відходів, зобов'язані забезпечувати своєчасне вивезення таких відходів на спеціальні об'єкти, що використовуються для їх збирання, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення.

Забороняється несанкціоноване скидання і розміщення відходів у підземних горизонтах, на території міст та інших населених пунктів, на землях природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, у межах водоохоронних зон та зон санітарної охорони водних об'єктів, в інших місцях, що може створювати небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини.

- Закон України «Про природно-заповідний фонд України».

Стаття 40. Основні вимоги щодо режиму охоронних зон територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

В охоронних зонах не допускається будівництво промислових та інших об'єктів, мисливство, розвиток господарської діяльності, яка може призвести до

негативного впливу на території та об'єкти природно-заповідного фонду. Оцінка такого впливу здійснюється в порядку, встановленому законодавством України.

Проєкт МПУВ відповідає вимогам пункту 11.2 ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова території» та ГБН В.2.2-35077234-001:2011 «Будинки і споруди. Підприємства сортування та перероблення твердих побутових відходів. Вимоги до технологічного проектування», ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів. Основні положення проектування» (щодо планування інфраструктурного забезпечення громади у сфері управління побутовими відходами). Також МПУВ відповідає вимогам «Правил щодо забезпечення родючості грунтів і застосування окремих агрохімікатів, затверджених наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 24.112021 р. №382 (зареєстрованих в Мін'юсті 14.01.2022 за №34/37370) щодо правил зберігання гною в уразливих до (накопичення) нітратів зонах (розділ IV).

Також у проєкті МПУВ при проектуванні роздільного збору відходів враховано Методику роздільного збирання побутових відходів, затвердженій наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 13.12.2023 №1130 (зареєстрованій в Мін'юсті 02.02.2024 за №168/41513).

Проєкт МПУВ має зв'язок з документами державного планування в сфері управління відходами Хорольської міської територіальної громади, а саме: Стратегії регіонального розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та рішення Полтавської обласної ради від 24 грудня 2024 року №889 Про внесення змін до рішення обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1242 «Про Стратегію розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки» (відповідно *Стратегічної цілі 3 -Ефективне управління розвитком громад, забезпечення балансу екосистем та охорона довкілля*, зокрема Операційної цілі 3.4 – Збереження та відтворення якості довкілля); Регіональної програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»); Стратегії розвитку Хорольської міської територіальної громади на 2023-2027 роки, до цілей розвитку громади віднесено операційну ціль 2.2. – Створення енергоефективної та екологічної громади, до якої включено заходи щодо покращення екологічної безпеки та управління відходами відповідно РПУВ; Екологічної Програми охорони навколишнього середовища територіальної громади Хорольської міської ради на 2026-2030 роки (рішення третього пленарного засідання сімдесят четвертої сесії восьмого скликання Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області від 28.10.2025 №3491); Програми соціального і економічного розвитку Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області на 2025-2027 роки (рішення шістдесят четвертої сесії восьмого скликання Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області від 20.12.2024 №3034); Програми соціального і економічного розвитку Хорольської міської ради Лубенського

району Полтавської області на 2028-2030 роки (рішення сімдесят сьомої сесії восьмого скликання Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області від 24.12.2025 №3592); Програми покращення благоустрою міста Хорол Лубенського району Полтавської області на 2025- 2027 роки для КП «Комунсервіс» (рішення шістдесят четвертої сесії восьмого скликання Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області від 20.12.2024 року №3026); Програми покращення благоустрою старостинських округів Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області на 2025- 2027 роки для КП «Добробут»(рішення шістдесят четвертої сесії восьмого скликання Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області від 20.12.2024 року №3027); Програми покращення благоустрою старостинських округів Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області на 2025- 2027 роки для КП «Господар» (рішення шістдесят четвертої сесії восьмого скликання Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області від 20.12.2024 року №3028); Програми фінансової підтримки комунального підприємства «Комунсервіс» на 2026-2030 роки (рішення сімдесят дев'ятої сесії восьмого скликання Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області від 11.02.2026 №3644); Програми покращення благоустрою старостинських округів Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області на 2028- 2030 роки для КП «Господар» (рішення другого пленарного засідання сімдесят четвертої сесії восьмого скликання Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області від 23.10.2025 №3453).

Місцевий план управління відходами охоплює всі види діяльності у сфері управління відходами на території Хорольської міської територіальної громади. Відповідно до Регіонального плану управління відходами в Полтавській області до 2033 року, територія Хорольської МТГ відноситься до Лубенського кластеру управління відходами. На території Лубенського кластеру передбачається місце розміщення регіонального полігону - територія Пирятинської МТГ.

Відповідно до РПУВ місця розміщення відходів (полігони та звалища побутових відходів) на території Хорольської МТГ передбачається ліквідувати та рекультивувати (відповідно до абзацу 4 пункту 5 розділу XI Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про управління відходами» з 1 січня 2030 року експлуатація місць розміщення відходів (полігонів, звалищ), що не оснащені системами вилучення біогазу та фільтрату, системами моніторингу викидів в атмосферне повітря та моніторингу забруднення грунтів і підземних вод, забороняється).

Полігон ПВ може експлуатуватися на території громади до впровадження регіонального полігону для Лубенського кластеру за умови дотримання абзацу 4 пункту 5 розділу XI Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про управління відходами»; отримання висновку ОВД полігону ПВ, дозволу на оброблення відходів згідно чинного законодавства; здійснення постійного

постпроектного моніторингу впливу полігону на довкілля (згідно висновку ОВД); наявності проєкту рекультивації полігону ПВ, а також інших документів згідно чинного законодавства, щодо відповідності полігону для обробки ПВ нормам екобезпеки.

Відповідно РПУВ у Лубенському кластері передбачається: 1 сміттєперевантажувальна станція - Лубенська МТГ; сміттєсортувальні станції - Оржицька ТГ; **Хорольська ТГ**; Гребінківська ТГ; Пирятинська ТГ; Чорнухинська ТГ. Переробне підприємство для відновлення відходів згідно РПУВ передбачено у Лубенській МТГ. Також відповідно РПУВ (табл. 6.3, додаток 6) на території Лубенської МТГ передбачено пункт роздільного збору (ВЕЕО, меблів, одягу та ін. товарів, які були в ужитку, батарей та акумуляторів тощо).

Таким чином, на території Хорольської МТГ відповідно РПУВ передбачається будівництво: сміттєсортувальна станція/лінія, проектна потужність по відходам - 13200 т/рік, вартість – 2920 тис. грн., термін – до 2033 року.

Відповідно РПУВ (табл. 6.3, додаток 6 РПУВ) для Лубенського кластеру передбачено потужності біологічного оброблення відходів (більше 30 тис.т/рік) – Пирятинська МТГ (під таблицею вказано зауваження - будівництво майданчику компостування є можливим у кожній громаді (визначається у МПУВ)).

Також відповідно рекомендацій НПУВ та РПУВ на території Хорольської МТГ доцільно передбачити майданчик централізованого компостування відходів, що біологічно розкладаються.

ОБГРУНТУВАННЯ

Відповідно рекомендацій НПУВ та РПУВ доцільним є розміщення на території громади *майданчику централізованого компостування відходів*, що біологічно розкладаються. Відповідно НПУВ (стр. 43):

1) У територіальних громадах чисельністю до 100 тис. осіб доцільно здійснювати компостування на спеціалізованих компостних майданчиках, а в невеликих територіальних громадах — компостування в місцях видалення відходів у буртах або “рукавах”.

2) Операції з компостування можуть застосовуватися центрами приймання/збирання відходів для оброблення окремо зібраних відходів від зелених насаджень (відходи з домогосподарств, парків, садів, інших об’єктів благоустрою у сфері зеленого господарства). Компостування таких відходів може здійснюватися на відкритому повітрі.

Відповідно РПУВ (стр. 346): оброблення відходів здійснюється / планується здійснювати в межах населеного пункту (територіальної громади). В межах населених пунктів чи територіальних громад можуть використовуватися такі способи оброблення відходів як: сортування відходів; біологічне оброблення біовідходів (централізоване компостування).

Відповідно РПУВ (стр. 346): потужності біологічного оброблення відходів встановлюються при навантаженості більше 30 тис.т/рік (6 регіональних обєктів). **У той же час будівництво майданчику компостування є можливим у кожній громаді (визначається у МПУВ).** Для цього на асфальтованій ділянці - кагат (мінімальні розміри 5*3 м) вкладаються органічні відходи, які попередньо подрібнюються. Далі в масу відходів добавляють біопрепарати (мікроорганізми), масу відходів періодично помішують за допомогою вспушувача (насадка на трактор). В результаті отримується компост, який можна використовувати як високоякісне добриво. Необхідне обладнання: подрібнювач, біопрепарати, вспущувач. Також для вирішення питання з органічними відходами (біовідходами), які утворюються на території області у індивідуальній забудові найкраще використовувати міні компостери.

Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.1) об'єкти оброблення органічної складової ПВ складають 0,3-1 а на 1000 т відходів.

Враховуючи засіння робочої групи з написання МПУВ визначено, що розміщення сортувальної станції передбачається на території рекультивованого міського звалища (площа - 6,4160 га, південна частина м. Хорол, шир. 49.746877, довг. 33.319708, кадастровий номер ділянки – 5324884400:00:002:0027 (комунальна власність), цільове призначення - для будівництва і обслуговування будівель закладів комунального обслуговування). Встановлення місця будівництва та умови будівництва визначатимуться згідно відповідного Техніко-економічного обгрунтування.

Сміттєсортувальна станція/лінія. Відповідно ГБН В.2.2-35077234-001:2011 передбачаються такі функціональні зони: передзаводська (за межами огорожі або умовної границі підприємства); виробнича зі сміттєсортувальною лінією; підсобна; складська. Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.1) розміри земельних ділянок під об'єкти сортування побутових відходів складають 0,09 га на 1000 т ПВ. Таким чином, мінімальна площа під сміттєперевантажувальну станцію – 0,801 га.

Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.2) об'єкти сортування побутових відходів допускається розміщувати в промислових та комунально-складських зонах населених пунктів та за їх межами або на території полігону ПВ за умови організації СЗЗ відповідно до вимог санітарного законодавства.

Для максимального видалення ресурсоцінних фракцій з відходів передбачається встановлення:

- сортувальної лінії потужністю 13200 т/рік (включає конвеєр похилий, завантажувальний, мезонін, інспекційний транспортер (сортувальний), контейнери для збору відсортованого ПВ з під кабіни);
- асфальтованої ділянки для компостування, яка передбачає розміщення органічних відходів у кагати та включає перетротрушувача (аератора) та щепорізу.

Потужність сміттєсортувальної станції відповідно РПУВ – 13200 т (найменша – 10 тис. т сортувальної лінії KONSORT), даний обсяг уточнюється на етапі підготовки ТЕО. Принцип роботи: ПВ поступають в приймальне відділення, у спеціально відведений приямок, в якому знаходиться приймальний транспортер *L*-типу. Далі сировина потрапляє на інспекційний (сортувальний) конвеєр для ручного сортування корисної вторинної сировини, йде через похилий транспортер інспекційним конвеєром для ручного сортування корисної вторинної сировини. Під інспекційним столом встановлено спеціальні контейнери для збору ПВ.

Можливий відбір ресурсоцінних фракцій на сортувальній лінії: макулатура (картон МС – 6, папір збірний МС – 11); плівка поліетиленова ПВД (світла); поліетиленова плівка ПВД (темна); ПЕТФ (пляшка та тара з поліетилентерефталакту); МІКС пластик (збірні полімери типу ПНД, АБСполіпропілен, ПВХ); ганчір'я, ганчір'я, текстиль; склобій; кольоровий брухт (питна алюмінієва банка, електротехнічний провід).

Передбачається встановлення пресу горизонтального для мінімізації обсягу вторсировини (мінімальні зусилля пресування до 10 т), ущільнення й тюкування здійснюється попередньо відсортованого паперу, картону, пластику, текстилю та кольорових металів тощо.

Пункти роздільного збирання побутових відходів. Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.4) на території населених пунктів слід передбачити місця для встановлення пунктів приймання вторинної сировини. Відовідно ДБН Б.2.2-12:2019 пункти приймання від кінцевих споживачів паперу, картону, пластику, скла, відходів упаковки, відпрацьованих батарейок, батарей і акумуляторів, електричного та електронного обладнання та шин у місцях продажу, приватних домогосподарствах, адміністративних, соціальних, громадських, комерційних, розважальних, рекреаційних, туристичних та інших закладах, комунальних пунктах приймання відходів повинні забезпечувати роздільне збирання окремих видів відходів. Площа земельних ділянок для одного пункту приймання вторсировини повинна складати 15-30 м^2. Необхідна кількість пунктів приймання вторсировини визначається схемою санітарного очищення відповідного населеного пункту. Для узагальнених розрахунків площі земельної ділянки, для організації пункту приймання вторсировини слід приймати 3 м^2 на 1000 осіб населення, але не меншу 15 м^2 на одну ділянку пункту приймання вторсировини.

Відповідно, для кількості населення 29094 осіб необхідна площа пунктів приймання вторсировини складає 87,3 м^2. Кількість пунктів роздільного збору уточнюється під час реалізації МПУВ (Захід 2.13 - Визначення концепції функціонування, необхідної кількості та місць розташування пунктів збирання відходів), що буде визначатися потребою населення, попитом на вторсировину тощо.

Відповідно рекомендацій НПУВ та РПУВ доцільним є розміщення на території громади *майданчику централізованого компостування відходів*, що

біологічно розкладаються. **Відповідно РПУВ (стр. 346): будівництво майданчику компостування є можливим у кожній громаді (визначається у МПУВ).** Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.1) об'єкти оброблення органічної складової ПВ складають 0,3-1 га на 1000 т відходів, відповідно необхідна площа для майданчика для компостування на території громади складає мінімально 2,7 га.

Бурти складають з різних шарів та відходів, що забезпечує постійний доступ кисню. Полив виконують рідиною, що збирають під час компостування або дощовою водою, або попередньо очищеним фільтратом, або спеціальними розчинами для компостування. Ефективних препаратів для прискорення дозрівання компосту, які широко застосовують в України дуже багато. Використовуватись буде препарат офіційно сертифікований, що буде відповідати високим вимогам українських і європейських стандартів якості (наприклад Компоназ; Компост; Компостмакер та інші). Вибір технології для компостування у відкритих буртах обирається технологом експлуатуючої організації залежно від виду наявної сировини, пори року, наявності ресурсів, бажаного періоду дозрівання. Оптимальний розмір буртів (компостувальних куп) підбирається під час експлуатації. Максимальна ширина бурта до 3 м. Максимальная висота бурта до 1,3 м.

Відповідно до обласної програми «Екологічні ініціативи Полтавської області на 2025 -2027 роки» на території Полтавської області курсує Екобус, який надає послуги із благоустрою територіальних громад, а саме із збирання (вилучення) та перевезення (транспортування) визначених видів небезпечних відходів). Збір ламп, термометрів та батерейок від населення здійснюється на базі пересувного приймального пункту – мікроавтобус Fiat Ducato BI8574 EC. Послуга прийому для небезпечних відходів для мешканців Полтавської області здійснюється на безоплатній основі.

Відповідно до Національного плану управління відходами до 2033 року (затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р), у МПУВ враховано:

- охоплення послугою з управління побутовими відходами - збільшення до 85 відсотків до 2033 року;
- підвищення рівня підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів - не менше 20 відсотків — до 2030 року;
- впровадження у населених пунктах системи роздільного збирання побутових відходів - щорічне збільшенням на 10 відсотків охоплення населення починаючи з другого року дії місцевих планів управління відходами;
- пдвищення рівня підготовки до повторного використання, рециклінгу та іншого відновлення матеріалів, відходів будівництва та знесення, що не є небезпечними - щонайменше до 70 відсотків за масою до 2033 року;

- ресурсоємність валового внутрішнього продукту - співвідношення спожитих фізичних обсягів природних ресурсів, утворених відходів та викидів забруднюючих речовин до обсягу валового внутрішнього продукту має становити у 2025 році 80 відсотків до рівня 2015 року та у 2030 році 60 відсотків до рівня 2015 року;

- зменшення обсягу утворення відходів від усіх видів економічної діяльності - обсяг утворених відходів від усіх видів економічної діяльності на одиницю валового внутрішнього продукту, розрахована на основі паритету купівельної спроможності 2011 року, має становити не більше 880 кілограмів на 1000 доларів США у 2025 році та не більше 800 кілограмів на 1000 доларів США у 2030 році;

- кількість та площа рекультивованих історичних місць розміщення відходів - періодичність рекультивації визначається на основі визначення екологічного ризику історичних місць розміщення відходів, до 2033 року – 100% від необхідної кількості;

- показники щодо підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів: до 2030 року — не менше 20 відсотків їх маси; до 2035 року — не менше 25 відсотків їх маси; до 2040 року — не менше 35 відсотків їх маси;

- зменшення видалення побутових відходів на полігонах - до 10 відсотків до 2035 року;

- кількість видалених побутових відходів на полігони - не перевищення 25 відсотків у 2035 році;

- кількість захоронення побутових відходів - необхідно зменшити на 30 відсотків їх загального обсягу побутових відходів до 2033 року;

- організація компостування зелених відходів з громадських парків та садів - до 2030 року для всіх населених пунктів з населенням понад 100 тис. мешканців (ціль не встановлює обмеження щодо впровадження компостування в інших менших населених пунктах);

- управління біовідходами - докремлені біовідходи мають піддаватися іншим, крім захоронення, операціям з оброблення відходів, наприклад, компостування, аеробне та анаеробне зброджування тощо. Цільові показники зменшення захоронення біовідходів, зокрема: до 2030 року зменшення захоронення біовідходів на 10 відсотків обсягу біовідходів, які утворюються у складі побутових відходів; до 2033 року зменшення до 15 відсотків захоронення біовідходів.

При підготовці МПУВ враховані завдання інших документів державного планування, а саме: Цілей сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 № 722); Стратегії з питань екологічної збалансованості розвитку територіальних громад Асоціації міст України на період до 2030 року (затверджено рішенням Правління Асоціації міст України 21 березня 2017 року № 4), Національних програм «Плану відновлення України».

Також МПУВ включає положення, які стосуються охорони довкілля та сталого використання природних ресурсів, передбачає виконання зобов'язань та заходів у відповідній сфері, визначених програмами, стратегіями, програмами та іншими документами загальнодержавного рівня, а також міжнародними угодами, Стороною яких є Україна, у тому числі: Основними засадами (стратегією) державної екологічної політики України на період до 2030 року, затвердженої Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII; Національним планом дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України 21.04.2021 № 443-р; Планом заходів щодо виконання Конвенції формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року, затвердженим розпорядження КМУ від 30.05.2024 р. № 483-р Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках; Національною економічною стратегією, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179; Цілями Сталого Розвитку, затвердженими у 2015 році 70-ю сесією Генеральної асамблеї ООН (резолюція від 25.09.2015 70/1), з урахуванням розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2024 р. № 1190-р «Деякі питання забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку в Україні»; Ріо - Конвенціями та міжнародними угодами природоохоронного спрямування.

Принципами розробки МПУВ є:

- *партнерство* - передбачає проведення різних консультацій, спрямованих на досягнення консенсусу, а також врахування очікувань громадськості від дій владних структур. До участі в ухваленні рішень й розробці стратегічних цілей долучені всі зацікавлені сторони - представники влади, наукових установ, підприємці та громадянське суспільство;
- *життєздатність* - забезпечує розвиток порівняльних переваг, визначених за результатами SWOT-аналізу;
- *інтеграція* - забезпечує активну участь усіх зацікавлених сторін. Інтеграція як багатомірний план розвитку пріоритетних секторів та напрямів діяльності забезпечує усунення конфліктів та негативних впливів, а також забезпечує зосередження на сумісності та синергії заходів;
- *інновація* - виступає в ролі індикатора проєктів та стосується, головним чином, запропонованого підходу та оптимального використання наявних ресурсів;
- *субсидіарність* - визначає стратегічні заходи, орієнтовані на рівень громади із використанням ресурсів регіонального розвитку.

У рамках інтеграції вітчизняного законодавста до європейського, відповідно до Директиви № 2008/98/ЄС Про відходи, основними цілями управління відходами у МПУВ визначено:

- мінімізація утворення відходів;

- максимізація відновлення відходів (стимулювання розвитку ринку вторинних ресурсів);

- екологічно безпечне видалення залишків відходів (підвищення екологічної безпеки громади через забезпечення екологічно безпечного управління відходами).

Для забезпечення моніторингу виконання Місцевого плану управління відходами розроблено комплекс цільових показників, що враховують:

- цільові показники реалізації Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року;
- показники Національного плану управління відходами до 2033 року;
- показники Регіонального плану управління відходами у Полтавській області до 2033 року;
- положення Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки;
- положення Стратегії розвитку Хорольської міської територіальної громади на 2023-2027 роки;
- положення Регіональної програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»);
- результати SWOT-аналізу існуючої системи управління відходами в громаді.

Відповідно до Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року (затвердженої Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII), державна екологічна політика спрямована на досягнення таких стратегічних цілей:

Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва.

Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України.

Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України.

Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров’я населення.

Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління.

Аналіз відповідності цілей Місцевого плану управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року* стратегічним цілям державної екологічної політики, визначених Основними засадами (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року** (далі - стратегічні цілі державної екологічної політики), приведено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 - Аналіз відповідності цілей проєкту МПУВ стратегічним цілям державної екологічної політики визначених «Основними засадами (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року»

Головні напрямки проєкту МПУВ*	**Цілі державної екологічної політики****				
	Ціль 1	**Ціль 2**	**Ціль 3**	**Ціль 4**	**Ціль 5**
1. Створення та розвиток інституційної структури системи управління відходами. Загальна діяльність.	++			++	++
Завдання 1. Забезпечення реалізації МПУВ					++
Завдання 2. Зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління з відходами					+
Завдання 3. Вдосконалення системи інформаційного забезпечення сфери управління відходами					++
Завдання 4. Підвищення обізнаності населення щодо управління відходами	++				
Завдання 5. Організація діяльності щодо зниження навантаження на довкілля від існуючих об'єктів оброблення та видалення відходів				++	
2. Управління побутовими відходами	++	++	++	++	++
Завдання 1. Вдосконалення та підтримання місцевої системи управління відходами					++
Завдання 2. Створення ефективної системи збирання та вивезення побутових відходів		+	+	++	
Завдання 3. Створення інфраструктури для відновлення побутових відходів	++	++	++	++	
Завдання 4. Створення інфраструктури для управління невідсортованими залишками змішаних побутових відходів				++	
3. Управління небезпечними відходами	+	++	++	++	++
Завдання 1. Управління небезпечними відходами у складі побутових				++	++
Завдання 2. Управління небезпечними відходами суб'єктів господарювання	+	++	++	++	
Завдання 3. Управління відпрацьованими	+	++	++	++	

нафтопродуктами					
Завдання 4 Управління відходами, що містять СОЗ; відходами, що містять ПХД		++	++	++	
4. Управління промисловими відходами	+	++	++	++	++
Завдання 1.Управління відходами видобувної промисловості	+	++	++	++	++
5. Управління відходами будівництва та знесення	++	+	++	++	
Завдання 1. Створення інфраструктури для оброблення відходів будівництва та знесення	++	+	++	++	
6 Управління відходами сільського господарства	++	++	++	++	
Завдання 1. Створення інфраструктури для управління відходами рослинного походження	++	++	++	++	
Завдання 2. Створення інфраструктури для управління відходами тваринного походження	++	++	++	++	
7. Управління медичними відходами			+	++	
Завдання 1. Створення інфраструктури для управління медичними відходами			+	++	
8. Управління знятими з експлуатації транспортними засобами	+		++	++	
Завдання 1. Створення інфраструктури для управління знятими з експлуатації транспортними засобами, зношеними шинами	+		++	++	
9. Управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд			+	++	
Завдання 1. Створення інфраструктури для управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд			+	++	
10. Управління відходами упаковки	++	++	+	++	+
11. Управління відходами ВЕЕО	++	++	+	++	+
11. Управління батареями та акумуляторами	++	++	+	++	+

"++" – завдання МПУВ добре узгоджені з стратегічними цілями державної екологічної політики;
"+" - завдання МПУВ принципово узгоджуються.

Завдання МПУВ узгоджуються із Цілями сталого розвитку України (проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 та адаптовані з урахуванням специфіки розвитку України, викладені у Національній доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна") і відповідними завданнями щодо їх досягнення, у частині охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини.

Моніторинг реалізації МПУВ здійснюватиметься щорічно у форматі звіту про виконання стратегічних цілей та заходів, шляхом його публікації на офіційному сайті, інформаційних ресурсах Хорольської громади та представлення його на сесії міської ради. Фінансування заходів і проєктів МПУВ розвитку передбачається за рахунок: місцевого бюджету; міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам, міжнародних інституцій; капітальних видатків державного бюджету; державних цільових програм; програм і заходів, включаючи інвестиційні програми (проєкти), що реалізуються за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку, міжнародних грантів тощо.

До сфери охоплення СЕО документа державного планування відноситься оцінка наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, від реалізації проєктних рішень. Стратегічна екологічна оцінка документа державного планування – Місцевого плану управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року, здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обгрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проєкті документа, міжмуніципального, міжрегіонального та міжнародного екологічного співробітництва.

Якщо документ державного планування не буде затверджено, це створить умови для невиконання Регіонального плану управління відходами у Полтавській області до 2033 року (затвердженого розпорядженням начальника Полтавської ОВА від 18.12.2025 р. №977), Національного плану управління відходами до 2033 року (затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р), Стратегії регіонального розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та Стратегії розвитку Хорольської міської територіальної громади на 2023-2027 роки.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСТІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

Для підготовки даного розділу використовувались дані Екологічного паспорту Полтавської області за 2024 рік, Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища Полтавської області у 2024 році та дані Головного управління статистики у Полтавській області, моніторингові спостереження з різних джерел. Крім того, використовувалася інформація з офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій.

Хорольська міська територіальна громада Лубенського району Полтавської області утворена відповідно до Постанови Верховної Ради України «Про утворення та ліквідацію районів» від 17 липня 2020 року №807-IX. До складу Хорольської громади увійшли 3 сільських громади і 10 сільських рад (1 адміністративний центр і 10 старостинських округів: Клепачівський, Андріївський, Покровськобагачанський, Вишневий, Новоаврамівський, Староаврамівський, Ялосовецький, Вишняківський, Мусіївський, Штопелівський). З січня 2021 року територія Хорольської громади, згідно з адміністративно-територіальним устроєм України, входить до складу Лубенського району Полтавської області. Склад громади налічує 92 села та 1 місто – адміністративний центр Хорол.

Старостати Хорольської громади містять такі населені пункти:

Клепачівський старостинський округ поєднує села Левченки, Новачиха, Зубенки, Остапенки, Іващенки, Вергуни, Оріхівщина, Клепачі, Рибченки, Падусі, Павлівка, Шишаки.

До складу Андріївського старостинського округу входять села: Андріївка, Третякове, Новий Байрак, Дубове, Козубівка, В'язівок, Софине.

До складу Покровськобагачанського старостинського округу входять села Покровська Багачка, Настасівка, Іванці, Запорожчине, Березняки, Тарасівка, Єрківці.

До складу Вишневого старостинського округу входять села: Середнє, Куторжиха, Хвощівка, Петракіївка, Вишневе, Садове, Єньки, Лози, Гирине.

До складу Новоаврамівського старостинського округу входять села: Мелюшки, Широке, Грушине, Бубереве, Ковалі, Кулиничі, Барилове, Новоаврамівка, Попівка, Мала Попівка.

До складу Староаврамівського старостинського округу входять села: Староаврамівка, Глибока Долина, Княжа Лука, Стайки, Радьки, Бутівці, Пристань.

До складу Ялосовецького старостинського округу входять села: Орликівщина, Лагодівка, Новоіванівка, Роплянське, Ялосовецьке, Бригадирівка, Миколаївка, Кривці, Червоне, Барилівщина.

До складу Вишняківського старостинського округу входять села: Вербине, Демина Балка, Павленки, Костюки, Вишняки, Трубайці, Кулики, Бовбасівка.

До складу Мусіївського старостинського округу входять села: Мусіївка, Стара Мусіївка, Шкилі, Бурлаки, Григорівка, Дації, Мищенки, Лазьки, Мартинівка, Хоменки, Хильківка.

До складу Штомпелівського старостинського округу входять села: Штомпелівка, Ставки, Ванжина Долина, Лобкова Балка, Ковтуни, Бочки, Наталівка, Варварівка, Шарківщина, Лісянщина, Коломійцеве Озеро.

Хорольська міська територіальна громада розташована у західній частині Полтавської області в лісостеповій зоні в межах Полтавської рівнини. Загальна площа земель Хорольської міської територіальної громади становить 106233 га, або 3,7% території Полтавської області. Кількість населення громади (станом на 01.01.2026 р.) –29094 осіб.

Згідно фізико-географічного районування України, територія громади розташована на території Лівобережнодніпровського краю, Північнополтавської височинної області. Територіальна громада Хорольської міської територіальної громади розташована у межах Східноєвропейської полігенної рівнини, Придніпровської області пластово-акумулятивних рівнин, у межах Полтавської пластово-акумулятивної рівнини на палеогенових і неогенових відкладах. Згідно агрогрунтового районування України, територія громади відноситься до зони лісостепу, Лівобережної високої провінції (воднольодовикова рівнина і схили Середньоросійської височини).

Геохімічні ландшафти з різною здатністю до міграції і накопичення забруднюючих речовин на території громади характеризуються переважаючою здатністю до акумуляції (https://geomap.land.kiev.ua/zoning-13.php).

Ландшафт території громади включає в себе лівобережну заплаву низького рівня та декілька підвищень, які вкриті лісом або трав'янистим покривом природного походження. Висота над рівнем моря Хорольської міської громади становить у середньому 117–118 метрів. Рельєф яружно-балковий, в районах лісостепу значну повторюваність мають ґрунтові засухи, які негативно впливають на вегетативний розвиток сільськогосподарських культур.

Інженерно-геологічна складність освоєння території – незначна (https://geomap.land.kiev.ua/zoning-15.php). Зони інтенсивності струшувань на середніх ґрунтах у балах макросейсмічної шкали MSK-64 – 5%, 1000 років (https://geomap.land.kiev.ua/zoning-16.php).

Геологічна будова території громади визначається його розташуванням у межах Східноєвропейської платформи. У геоструктурному відношенні територія Хорольської МТГ розташована в межах Дніпрово-Донецької западини, яка

складена потужним шаром осадових порід палеозойського, мезозойського та кайнозойського віків. У геоморфологічному відношенні територія громади розташована у Придніпровській області пластово-акумулятивних рівнин, а саме Полтавській пластово-акумулятивній рівнині на палеогенових і неогенових відкладах. У геологічній будові верхньої частини розрізу до регіонального водоупору беруть участь піщано-глинисті відклади палеогенової та четвертинної систем.

На території Хорольської МТГ кристалічні породи фундаменту залягають на глибині кількох кілометрів, перекритих потужною товщею осадових палеозойських, мезозойських та кайнозойських відкладів. Інженерно-геологічний шар представлений супіщано-глинистими відкладами, часто перекритими лесовидними суглинками, а на водорозділах, високих терасах та в долинах – алювіальними пісками і шаруватими піщано-глинистими відкладами заплав. Потужність четвертинних відкладень близько 20 метрів. В межах плато потужні покривні лесові та алювіальні відкладення представлені нижньотретинними пісками, глинами, пісковиками, та четвертинними породами – лесами, суглинками, пісками. Днища улоговини містять алювіальні рихлі відклади - піски, супіски, суглинки, глини, мули.

У геологічній будові площі приймають участь девонські, кам'яновугільні, тріасові, юрські і палеоген-неоген-антропогенні відклади, які зі стратиграфічним та кутовим неузгодженням залягають на відкладах кристалічного фундаменту.

Надра Хорольської міської територіальної громади багаті переважно на нерудні корисні копалини місцевого значення. Основу мінерально-сировинної бази складають родовища будівельних пісків, легкоплавких глин та суглинків, які використовуються у будівництві та для виробництва цегли. Також на території громади залягають значні запаси торфу, є поклади мінеральних вод, а на окремих ділянках виявлено запаси мергелю, діабазу та кварцових порід. Основні корисні копалини громади:

- пісок - використовується як будівельний матеріал, основа для дорожніх робіт та благоустрою;
- глина та суглинки - сировина для місцевих цегельних заводів і керамічної промисловості;
- торф - екологічно чисте органічне паливо та добриво для сільського господарства.

Загальна площа земель природно – заповідного фонду Хорольської МТГ (відповідно даних https://ecoj.dea.kiev.ua/archives/2021/6/29.pdf) складає 1 604,545 га (показник заповідностя – 1,509%). На території Хорольської міської територіальної громади зареєстровано 18 заказників і заповідних урочищ, 5 пам'яток природи місцевого значення.

Реалізація МПУВ не вплине на рельєф території громади, використання корисних копалин території для реалізації проєкту МПУВ не передбачається.

Стан атмосферного повітря

За даними Державної служби статистики України у 2024 році від стаціонарних джерел викидів у атмосферне повітря Полтавської області надійшло 29185,915 т забруднюючих речовин і парникових газів (96,1% до 2023 року), про що прозвітувались 475 підприємств (у 2023 році – 458 підприємств, обсяги викидів склали 30,3 тис. т) [65].

У 2024 році обсяг викидів від 97 підприємств добувної промисловості і розроблення кар'єрів у Полтавській області склав 14,3 тис. т, що на 2,1 тис. т, більше ніж у попередньому році від 83 підприємств. 89 підприємств переребної промисловості області у 2024 році здійснили 3,8 тис. т викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря області проти 3,7 тис. т забруднюючих речовин у 2023 році, що було викинуто 92 підприємствами. Підприємствами постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (23 од.) у 2024 році викинуто 3,2 тис. т. забруднюючих речовин, що на 2,9 тис. т менше ніж в попередньому році здійснило викидів 22 підприємства області. Підприємствами водопостачання, каналізації та управління відходами (10 од.) у 2024 році здійснено 0,2 тис. т викидів в атмосферне повітря області. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря у 2024 році за видами економічної діяльності у Полтавській області представлено у таблиці 2.1 [65].

Таблиця 2.1 - Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря у 2024 році за видами економічної діяльності у Полтавській області

Вид економічної діяльності	*Обсяг викидів, тис. т*	*Обсяг викидів, у % до підсумку*
Усього	29,2	100
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	14,3	48,97
Переробна промисловість	3,8	13,01
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	3,2	10,96
Водопостачання; каналізація, управління відходами	0,2	0,68
Інше		

Виробнича спеціалізація громади: вирощування та реалізація продукції рослинництва, тваринництва, харчова промисловість. Серед стаціонарних джерел найбільшими забруднювачами атмосферного повітря на території громади є підприємства аграрного сектору (до основних виробників з найбільшими площами посівів зернових культур Хорольської МТГ відносяться ТОВ «Астарта Прихоролля», СВК «Перемога», СВК «Андріївський», ДП «ДГ ім.9 Січня»). Подальше планування розвитку громади з розширенням агропромислового комплексу та об'єктів альтернативної енергетики зобов'язує здійснювати моніторинг впливу таких об'єктів на стан повітря.

На території громади наявне 1 підприємство машинобудівної галузі - ПАТ «Хорольський механічний завод», крім того наявні: підприємства харчової промисловості (ТОВ «Хорольський завод дитячих продуктів харчування»; ТОВ «Віденський млин»; ПП «Хорольська механізована пекарня»; ТОВ «ФІРМА «ЖАДАНА»); легкої промисловості (ТОВ «Подолянка»; ФОП Кузуб «Дитячий трикотаж»; ТОВ «Силует»); будівельної промисловості (ТОВ «Новоаврамівський цегельний завод»; ТОВ «АЛЬБАТРОС»; ПП «Сівуч»).

Місця розміщення відходів (у т.ч. несанкціоновані звалища) вносять свій особистий вплив у рівень забруднення атмосферного повітря громади, так як вони на сьогодні є одним із самих значних неорганізованих джерел забруднення атмосферного повітря. Крім того, з накопиченням побутових відходів на звалищах пов'язані високі ризики виникнення надзвичайних ситуацій, передусім, пожеж. За результатами наукових досліджень атмосферне повітря забруднюється під час гниття та горіння (самозаймання) побутових відходів, а також випаровування з поверхні звалищ. Під час горіння відходів в атмосферу надходять: пил, сірчистий ангідрид, формальдегід, оксиди вуглецю, альдегіди та органічні кислоти, а також фіксувалися сліди HF і діоксинів.

Середньорічні концентрації викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря по території населених пунктів громади не перевищують їх гранично допустимі концентрації (ГДК). За результатами моніторингу, приведеного в Екологічному паспорту Полтавської області у 2024 році [66], максимально разові концентрації забруднюючих речовин у 2024 році на території м. Хорол не перевищували ГДК і не викликали загрозу для життєдіяльності людини (табл. 2.2).

Фонові концентрації забруднюючих речовин в приземному шарі атмосфери на території Хорольської ТГ (згідно Наказу Міністерства екології та природних ресурсів України від 30.07.2001 № 286 «Порядок визначення величин фонових концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі», із змінами Наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів № 638 від 31.03.2025) складають: пил – 0,05 мг/м^3 (0,1 ГДК $_{м.р.}$); NO_2 – 0,08 мг/м^3 (0,09 ГДК $_{м.р.}$); SO_2 – 0,02 мг/м^3; (0,04 ГДК $_{м.р.}$); CO – 0,4 мг/м^3 (0,08 ГДК $_{м.р.}$). У той же час показники забруднення атмосферного повітря знаходяться у постійному русі і залежать від багатьох факторів.

Таблиця 2.2 - Рівні забруднюючих речовин в атмосферному повітрі у 2024 році [65]

Хорольський районний відокремлений підрозділ ДУ «Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України»				
Діоксид сірки	Точка № 1 вул. Небесної сотні, 135, м. Хорол зона можливого впливу АЗС	139	Не зафіксовано	Не зафіксовано
Діоксид азоту та оксиди азоту		136	Не зафіксовано	Не зафіксовано
Тверді частки ($ТЧ_{2,5/10}$)		382	726	Не зафіксовано
Діоксид сірки	Точка № 2 вул. Незалежності, 76, м. Хорол житлова забудова	176	Не зафіксовано	Не зафіксовано
Діоксид азоту та оксиди азоту		127	Не зафіксовано	Не зафіксовано
Тверді частки ($ТЧ_{2,5/10}$)		437	643	Не зафіксовано
Діоксид сірки	Точка № 3 с. Штомпелівка, Лубенський район	76	Не зафіксовано	Не зафіксовано
Діоксид азоту та оксиди азоту		99	Не зафіксовано	Не зафіксовано
Тверді частки ($ТЧ_{2,5/10}$)		283	Не зафіксовано	Не зафіксовано
Діоксид сірки	Точка № 4 с. Вишняки, Лубенський район	108	Не зафіксовано	Не зафіксовано
Діоксид азоту та оксиди азоту		98	Не зафіксовано	Не зафіксовано
Тверді частки ($ТЧ_{2,5/10}$)		365	Не зафіксовано	Не зафіксовано
Діоксид сірки	Точка № 5 с. Вишневе, Лубенський район	99	Не зафіксовано	Не зафіксовано
Діоксид азоту та оксиди азоту		141	Не зафіксовано	Не зафіксовано
Тверді частки ($ТЧ_{2,5/10}$)		405	Не зафіксовано	Не зафіксовано
Діоксид сірки	Точка № 6 с. Новоаврамівка, Лубенський район	184	Не зафіксовано	Не зафіксовано
Діоксид азоту та оксиди азоту		128	Не зафіксовано	Не зафіксовано
Тверді частки ($ТЧ_{2,5/10}$)		462	Не зафіксовано	Не зафіксовано
Діоксид сірки	Точка № 7 с. Хильківка, Лубенський район	193	Не зафіксовано	Не зафіксовано
Діоксид азоту та оксиди азоту		89	Не зафіксовано	Не зафіксовано
Тверді частки ($ТЧ_{2,5/10}$)		374	Не зафіксовано	Не зафіксовано

У населених пунктах громади джерелами забруднення атмосферного повітря є також домогосподарства, які у осінньо – зимовий період

використовують природній газ та альтернативні види палива. Також наявні автозаправні та газозаправні станції, що в своїй роботі здійснюють викиди в повітря шкідливих речовин.

Загалом протягом останніх років спостерігається зменшення обсягів викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел, як і загалом по області, що пов'язане переважно із скороченням виробництва. Локальним забруднювачем є автомобільний транспорт, загальний фон якого формують транзитні джерела. Основними причинами забруднення атмосферного повітря пересувними джерелами є: використання палива, яке не відповідає сучасним екологічним нормам; навантаження головних магістралей транзитним транспортом; відсутність нейтралізаторів в основній масі автомобілів вітчизняних і старих іномарок.

Прогнозні зміни стану атмосферного повітря, якщо проєкт МПУВ не буде затверджено. Відмова від реалізації проєкту МПУВ *не впливатиме на загальну тенденцію щодо стану атмосферного повітря*.

У той же час, досягнення пріоритетів проєкту МПУВ сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин та зменшенню впливу на клімат, у тому числі парникових газів, зокрема за рахунок наступних заходів:

- зменшення негативного впливу техногенно забруднених територій, у тому числі ліквідація та рекультивація історичних місць розміщення відходів (полігонів/звалищ побутових відходів), несанкціонованих звалищ відходів відповідно РПУВ;

- заходи, пов'язані зі зменшенням видалення відходів та максимальним їх відновленням, розвитком ринку вторсировини (включає технічне забезпечення роздільного збору та вивезення тільки невідсортованих залишків ПВ, будівництво сміттєсортувальної станції/ лінії, відновлення біовідходів, організація пунктів роздільного збору відходів тощо); екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризація мінімізації утворення відходів та максимального їх відновлення опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення (зменшення видалення відходів).

Зміна клімату

Глобальна зміна клімату та її місцеві прояви (підвищення середньорічної температури та тривалість спекотних посушливих періодів, частота та інтенсивність екстремальних явищ, зокрема, повеней, злив та ураганів, підвищення рівня морів тощо) сьогодні є серед визначальних чинників, що безпосередньо впливають на екологічний стан територій, зміну характеру довкілля, здоров'я громадян, продовольчу безпеку, інфраструктуру, регіональний та місцевий розвиток. Тож прояви зміни клімату, насамперед негативні, та їхні наслідки не можуть ігноруватися в процесі стратегічного планування розвиток регіонів та територіальних громад і потребують систематичного моніторингу і розробки системи заходів пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до неї

природних екосистем, господарств, зокрема сільського, енергетичного сектору, а також захисту громадського здоров'я та інфраструктури.

Клімат території в межах Хорольської міської територіальної громади є помірно-континентальним. За кліматично-погодними умовами територія належить до районів із прохолодною зимою та, в основному, з жарким, часто з недостатньо зволоженим літом.

За агрокліматичними умовами територія громади відноситься до зони недостатнього зволоження, ГТК від 1,0 до 1,3. Метеорологічні умови є основним факторів для оцінки зміну клімату. Короткий метеорологічний огляд території, до якої віднесений даний проєкт ДДП (дані Полтавського обласного центру з гідрометеорології) у 2024 році наведений по найбільш репрезентативній МС (МС Лубни) [65].

Середня річна температура повітря, за даними МС Лубни, склала +11,1° тепла, що вище минулого року на 0,9° (+10,2° у 2023 році), що перевищує норму середньої річної температури повітря (+8,6°) на 2,5°. Річна кількість опадів склала 535 мм (86,7% норми), що менше ніж у попередньому році (2023 рік – 695 мм). Середня вологість повітря, яка визначена МС за 2024 рік, становила 69%. Дані щодо термічного режиму Хорольської МТГ приведено в таблиці 2.3.

Середня річна температура повітря у межах громади становить 9,4°С. Найхолодніший місяць – січень із середньомісячною температурою -4,4°С, найтепліший – липень із середньою температурою 21,7°С. Теплий період (стійкий перехід середньодобової температури через 0°С у бік потепління) триває із 18 березня по 20 листопада, тобто 247 днів. Тривалість безморозного періоду становить 170 днів.

Таблиця 2.3 - Термічний режим Хорольської територіальної громади

Місяці												Середня за рік
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Середньомісячні температури повітря												
-4,4	-3,3	2,2	10,1	16,5	20,3	21,7	21,1	15,4	8,7	3	-1,1	9,4
Максимальні температури повітря												
7,9	11,4	21,7	29,6	34	34	35,6	38,7	34,6	24,1	18,8	13,7	25,3
Мінімальні температури повітря												
-26,8	-26,6	-15,9	-6	0	5	9,4	7,4	0,6	-6,1	-13	-21,7	-11,5

Атмосферні опади на територію громади приносять північно-західні циклони. Середньорічна кількість опадів становить 590 мм (26 % опадів від річної

норми припадає на зиму, 29 % - літо, 23 % - на весну, 22 % - на осінь. Середня потужність снігового покриву становить 20 см. Він лежить близько 95 днів.

Рівнинний рельєф території громади сприяє поширенню над нею трьох типів повітряних мас: помірних, арктичних, тропічних, переважаючими з яких є повітряні маси помірних широт (2/3 днів за рік). Кліматичні особливості території розміщення громади визначаються помірними кліматичними показниками, що є сприятливою умовою для проживання та відпочинку населення. Громада розташована в зоні помірних широт.

Кліматичні особливості території розміщення громади визначаються помірними кліматичними показниками, що є сприятливою умовою для проживання та відпочинку населення. Громада розташована в зоні помірних широт. Клімат області помірно-континентальний, у цілому характеризується відносно прохолодною зимою і спекотним літом.

Аналізуючи графік (рис. 2.1), можна зробити висновки про тенденцію поступового підвищення температурних умов для Полтавщини. Починаючи з 2011, середньорічна температура в області не опускалася нижче 9.0°С. У 2024 році середня річна температура повітря по Полтавській області склала +11,36º, що вище минулого року на 1,02° (+10,34° − у 2023 році).

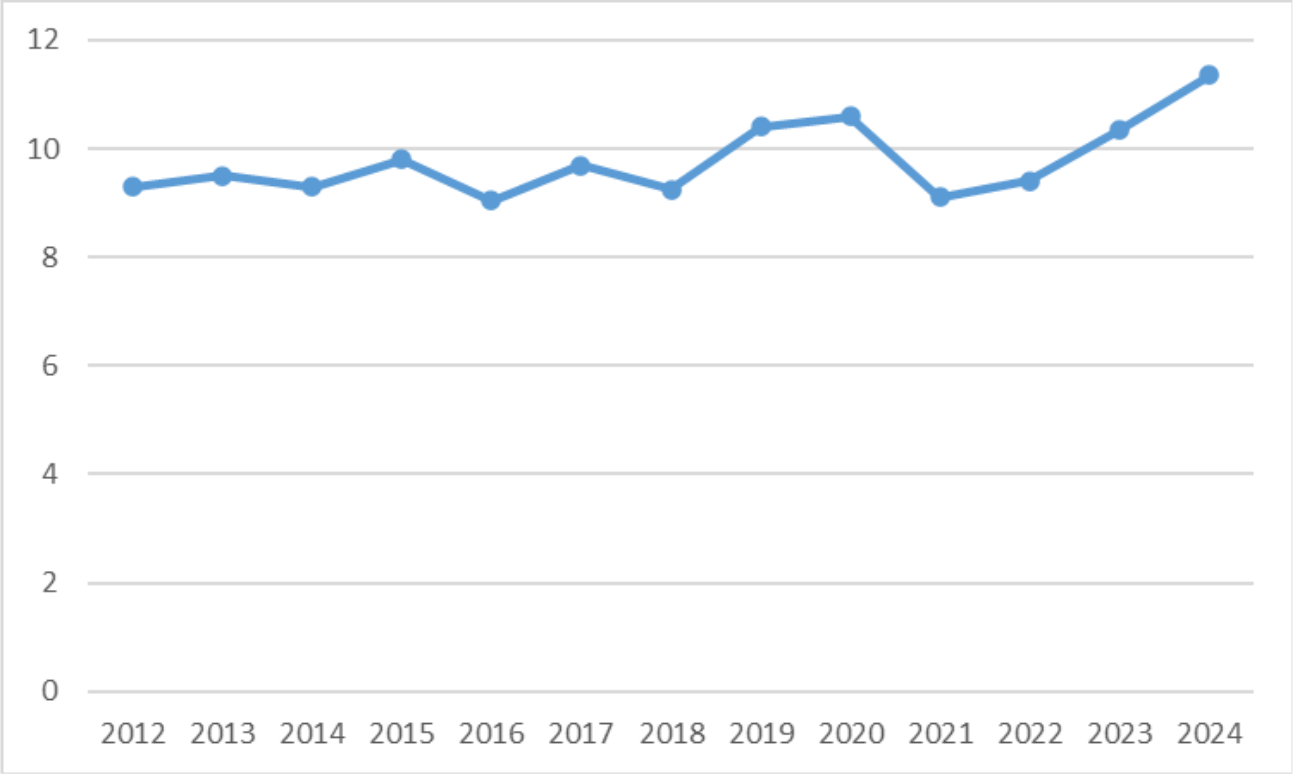

Рис. 2.1 - Хід середньорічної температури повітря на території Полтавської області за період 2012 - 2024 років [65]

Однією із причин, що посилює парниковий ефект, є наявність несанкціонованих звалищ відходів, а також місць видалення відходів, що не

відповідають нормам екобезпеки, на території області. Їх ліквідація сприятиме зменшенню викидів звалищного газу, а отже - метану, від нестаціонарних джерел

Відповідно [65], очікувані результати від реалізації положень Стратегії зміни клімату (розпорядження КМУ від 30.05.2024 р. № 483-р Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках) – підвищення рівня екологічної безпеки та покращення стану навколишнього природного середовища, буде досягнуто шляхом зменшення викидів та скидів забруднюючих речовин. Так, до 2030 року в Україні повинні зменшитися викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел на 22,5 % обсягу викидів, що були у 2015 році. Передбачається, що скиди забруднених стічних вод у водні об'єкти у 2030 році зменшаться до 5 % загального обсягу скидів порівняно з 15,7 % у 2015 році. У сфері водного господарства створюватимуться умови для стимулювання запровадження суб'єктами господарювання автоматизованого обліку забору та використання вод. Утворення відходів буде суттєво зменшено завдяки забезпеченню роздільного збирання, відновлення та їх видалення, а також дотримання вимог екологічної безпеки під час поводження з ними тощо.

Відповідно до постанови Уряду від 4 березня 2004 р. №256 та вимог Монреальського протоколу, Програма припинення виробництва та використання озоноруйнівних речовин знаходиться на контролі Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. У 2021 році [66] викиди озоноруйнівних речовин від стаціонарних джерел забруднення на Полтавщині становили: фреони 1,673 т (незначне зменшення проти попереднього року на 6,5 % або на 0,109 т); хлор та сполуки хлору (у перерахунку на хлор) 6,892 т (також зменшились в порівнянні з попереднім роком на 0,462 т або на 6,7 %).

Національна система оцінки антропогенних викидів та абсорбції парникових газів - це система організаційно-технічних заходів щодо спостереження, збирання, оброблення, передачі і збереження інформації, необхідної для оцінки антропогенних викидів та абсорбції парникових газів. Найбільшу частину парникових газів прямої дії, що викидаються в атмосферу Полтавської області техногенними джерелами, складає двоокис вуглецю. Тому, відповідно до Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища Полтавської області у 2024 році [65], досить важливо постійно залучати активні верстви населення до участі у програмах захисту озонового шару, зокрема за допомогою: запровадження використання інформаційних етикеток та екологічного маркування озоноруйнівних та озонобезпечних речовин і продукції, що їх містить, відповідно до вимог Глобальної гармонізованої системи класифікації і маркування хімічних речовин; організації пропаганди та інформування населення стосовно екологічної небезпеки руйнування озонового шару та його наслідків.

Забруднення атмосферного повітря за ступенем хімічної небезпеки для людини посідає перше місце, завдаючи негативних екологічних наслідків і для екосистем, чинить безпосередній вплив на рослинність і фауну, а також на якість води і ґрунту. До забруднюючих речовин, про негативну дію яких на здоров'я людини отримані найбільш переконливі докази, відносяться тверді суспендовані частинки, озон, діоксид азоту, діоксид сірки, оксид вуглецю. Але, на сьогодні у зв'язку із російською агресією та введенням в Україні воєнного стану, проведенням на її території воєнних дій, виконувати будь-які дослідження, спрямовані на здійснення оцінки ризиків та вразливості населених пунктів до зміни клімату, немає можливості.

Найбільш актуальною проблемою для людства в 21-му сторіччі постає проблема стрімких кліматичних змін. Свою увагу на питанні кліматичних змін фокусують міжнародні та державні установи, усвідомлюючи неминучі зміни в усіх сферах життя людини, зокрема безпеки та господарської діяльності. Можливості впливу органів місцевого врядування на кліматичні зміни полягають у ретельному контролі за змінами обсягів викидів парникових газів та впровадженню заходів щодо запобігання збільшенню таких викидів. Це стосується контролю за викидами підприємств та співпраця з ними в напрямку зменшення забруднення, планувальних рішень щодо зменшення викидів парникових газів від територій та підвищення обізнаності громадян щодо кліматичних змін.

Прогнозні зміни стану клімату та атмосферного повітря, якщо проєкт МПУВ не буде затверджено. У проєкті МПУВ визначено:

Зменшення обсягу викидів парникових газів, зокрема передбачається зменшення викидів звалищного газу за рахунок ліквідації несанкціонованих звалищ, рекультивації полігонів/звалищ (історичних місць розміщення відходів) побутових відходів, зменшення видалення загального обсягу відходів за рахунок їх максимального відновлення та мінімізації в джерелах утворення.

Контроль забруднення повітря, передбачається: впровадження механізму «забруднювач платить»; моніторинг впливу інфраструктурних об'єктів системи управління відходами на довкілля.

Сміттєзвалища називають одним з факторів, який спричинює зміну клімату. На них припадає щонайменше п'ята частина світових викидів метану: газу, який в перші 20 років має парникову дію у 80 разів сильнішу, ніж вуглекислий газ. Тому важливим заходом у МПУВ є ліквідація та рекультивація історичних місць розміщення відходів (у т.ч. несанкціонованих звалищ відходів) на території Хорольської МТГ. Це сприятиме зменшенню викидів звалищного газу, а отже - метану, від нестаціонарних джерел викиду, що є одним із важливих моментів Паризької кліматичної угоди.

У проєкті МПУВ також передбачається реалізація заходів щодо підвищення рівня суспільної екологічної свідомості населення, екологічне виховання

населення, підвищення екологічної культури в закладах освіти громади, висвітлення в засобах масової інформації питань щодо системи управління відходами, яка передбачає мінімізацію утворення відходів та їх максимальне відновлення. Тому реалізація запланованих заходів проєкту МПУВ сприяє зменшенню викидів парникових газів у атмосферне повітря у порівнянні із існуючою ситуацією та відповідає Плану заходів щодо виконання Конвенції формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року, затвердженим розпорядження КМУ від 30.05.2024 р. № 483-р Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках.

Водні ресурси

Відповідно до карти гідрологічного районування України (https://geomap.land.kiev.ua/zoning-7.html) територія Хорольської територіальної громади відноситься до Сульсько-Ворсклинської підобласті достатньої водності.

До земель водного фонду на Хорольської міської територіальної громади належать землі, зайняті річками, озерами, водосховищами, ставками, болотами, прибережними захисними смугами уздовж річок та навколо водойм. Площа водного фонду - 1273,84 га. Джерелом водних ресурсів є річкова мережа, яка включає 15 річок протяжністю понад 10 км, загальна довжина яких становить 263 км. Найбільші річки – Хорол (протяжністю по громаді 40 км), Рудка (протяжністю 22 км), Сула (протяжністю –20 км), Єньківка (16 км). Місто Хорол безпосередньо розташоване на річці Рудка, що через 4 км впадає в річку Хорол. Загальна площа водного дзеркала: ставків – 524,8 га, річок – 197 га. Експертні запаси підземних вод становлять 176,4 млн. куб. м., з них – випробуваних і затверджених - 41,8 млн. куб. м.

Загалом оцінка поточного екологічного стану поверхневих водних об'єктів громади свідчить, що на водних об'єктах тривають негативні процеси. Значна територія річкового фонду замулилася, заросла болотною рослинністю та чагарниками, втратила своє природне значення, а тому об'єкти потребують регулювання та розчистки русел, відновлення водності. Особливо гостро дана проблема стосується малих рік громади та вимагає якнайшвидшого вирішення. Проблемним питанням залишається укріплення берегів річок, шляхом створення захисних лісових насаджень, а також виокремлення прибережних захисних смуг водойм [68].

Відповідно даних О.Г. Васенко [84] якість поверхневих вод у межах Хорольської міської територіальної громади можна класифікувати наступним чином: за мінералізацією - III клас – слабко забруднені (4); за вмістом сульфатів - II клас – добрі (3); за вмістом хлоридів - II клас – дуже добрі (2); за хімічними трофо-сапробіологічними критеріями - слабко забруднені (4); за критеріями вмісту специфічних речовин токсичної та радіаційної дії - добрі (3). Визначено,

що якість води даної території (у межах Хорольської міської територіальної громади) відноситься до II класу – досить чисті (3), мезотрофні, α-олігосапробні.

Річки значною мірою врівноважують динаміку природних процесів, а тому потребують збереження й раціонального використання як самих водних ресурсів, так і тих умов, які їх підтримують. У той же час потрібно відзначити негативні зміни, що відбуваються у річках басейну р. Хорол та р. Сула даної території, особливо малих річках, що обумовлено замуленістю, як наслідок - евтрофікацією у теплий період водойм. Отже однією із головних проблем річок даної території, зокрема малих річок, є їх захаращення.

У гідрологічному відношенні Хорольська МТГ знаходяться у межах Дніпровсько-Донецького артезіанського басейну, для якого характерний активний водообмін та наявність широкого комплексу водоносних горизонтів. Гідрогеологічні умови на території Хорольської МТГ характеризуються розвитком четвертинного водоносного горизонту грунтового типу.

На даний час на території Хорольської міської територіальної громади кількість споживачів, які користуються послугами з централізованого водопостачання та водовідведення – 5029 абонентів. На обслуговуванні КП «Комунсервіс» знаходиться 25,7 км водопровідних мереж, 3 шахтних колодязі, 3 каптажних колодязі, 29 пожежних гідранта, 8 водорозбірних колонок, 2 каналізаційні насосні станції, 12.7 км каналізаційної мережі. На балансі та на обслуговуванні КП «Комунсервіс» (виконавець послуг щодо водопостачання та водовідведення м. Хорол) знаходиться 3 водозабори: центральний водогін по вул. Н.Сотні, 102 - 7 свердловин (з них дві законсервовані) резервуар чистої води об'ємом 400м3 та водонапірна башта 250 $м^3$; водозабір по вул. Юрченка - 3 каптажні колодязі та водонапірна башта об'ємом 65 $м^3$; водозабір туп. Кленовий, 20 - свердловина, водонапірна башта об'ємом 25 $м^3$.

Подача води здійснюється цілодобово. Показники кількості наданих послуг з централізованого водопостачання та водовідведення наведені у табл. 2.4 [68].

На даному етапі вода в цілому відповідає показникам якості підземних вод як джерело централізованого водопостачання. За санітарно-хімічними показниками безпечності та якості питної води, у відповідності до нормативів ДСанПіН 2.2.4-171-10, вода практично за всіма показниками не перевищує граничні значення [68]. За результатами санітарно-біологічних досліджень вода відповідає нормативам питної якості. Для технічних потреб використовуються поверхневі води та підземні води технічної якості.

Децентралізоване водопостачання в сільських населених пунктах Хорольської громади та у садибній забудові м. Хорол забезпечується шляхом спорудження й експлуатації індивідуальних артезіанських свердловин та шахтних колодязів, які використовуються підземні водні горизонти, що потребують періодичного контролю якості питної води та її відповідності нормативам ДСанПіН 2.2.4-171-10.

Таблиця 2.4 - Показники наданих послуг з централізованого водопостачання та водовідведення

№ п/п	Найменування	тис. куб.метрів				
		2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік
ВОДОПОСТАЧАННЯ						
1	Обсяг І підйому води, усього, у т. ч.:	320,9	295,2	290,8	320,8	279,0
2	Обсяг реалізації централізованого водопостачання, усього, у т. ч.:	237,2	225,4	213,9	213,9	220,0
2.1	населенню (на випуску з індивідуальних житлових будинків)	204,6	192,3	185,4	185,4	191,0
2.2	іншим споживачам	32,6	33,1	28,5	28,5	29,0
ВОДОВІДВЕДЕННЯ						
1	Обсяги стічних вод через очисні споруди, усього, у т.ч.:	118,9	131,0	154,7	152,3	155,0
2	Обсяг реалізації централізованого водовідведення, усього, у т. ч.:	118,9	131,0	138,7	134,9	145,5
2.1	населенню (на випуску з індивідуальних житлових будинків)	85,3	94,0	103,2	99,9	100,9
2.2	іншим споживачам	33,6	37,0	35,5	35,0	44,6

Частка населення, яка підключена до централізованого водовідведення у громаді становить 28%. Централізоване водовідведення (каналізація) в місті Хорол забезпечує КП «Комунсервіс». Каналізування м. Хорол здійснюється по неповній розподільній схемі. Відведення та очищення побутових і виробничих стічних вод здійснюється централізованою комунальною системою каналізування міста Хорол, локальними системами каналізації промислових підприємств.

Очисні споруди каналізаційних стічних вод розташовані на території ТОВ «Хорольський завод дитячих продуктів харчування». Санітарно-захисна зона 300 м забезпечується. Очисні споруди водовідведення працюють за схемою механічної та природної біологічної очистки. Також наявні мулові майданчики загальною площею 250 м^2. Відведення стічних вод здійснюється на поля фільтрації потужністю 500 м^3 на добу та у вигрібні ями. Очисні споруди обладнані спостережними свердловинами для відбору контрольних проб підземних вод.

Відведення атмосферних (дощових та талих) вод у місті Хорол в основному здійснюється поверхневим способом (по поверхні землі, рельєфу, по тальвегам

балок), відкритими водовідвідними канавами, кюветами у напрямі заплави р. Рудка.

Водовідведення побутових стічних вод у сільських населених пунктах Хорольської міської територіальної громади та у садибній забудові м. Хорол забезпечується шляхом спорудження й експлуатації індивідуальних септиків й вигрібних ям, очищення яких від рідких побутових відходів здійснюється за замовленням населення й установ/підприємств спеціалізованою технікою КП «Комунсервіс».

У Хорольській міській територіальній громаді питання щодо водопостачання та водовідведення відноситься до першочергових. Зокрема, відповідно даних [68], висока зношеність інженерних мереж (водопостачання, водовідведення) створює ризики виникнення екологообумовлених захворювань. Тому протягом останніх років виконувалися заходи щодо модернізації систем водопостачання та водовідведення, підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану поверхневих водойм відповідно Стратегії розвитку Хорольської міської територіальної громади на 2023–2027 роки (оновлена редакція згідно змін до рішення першого пленарного засідання 65 позачергової сесії Хорольської міської ради 8 скликання від 17.01.2025 №3082) згідно до Водної стратегії України на період до 2050 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 №1134).

Інформації щодо осередків забруднення підземних вод у 2024 році у межах Хорольської міської територіальної громади до Департаменту екології та природних ресурсів Полтавської ОВА не надходило [66].

Поверхневий стік з території населених пунктів Хорольської МТГ утворюється з дощових і талих вод. На даний час на території громади відсутній збір та очистка дощових і талих вод.

Згідно з ДБН В.1.1-24-2009 досліджувана територія громади відноситься до сезонно підтоплюваної.

Прогнозні зміни, якщо проєкт МПУВ території не буде затверджений. Відсутні негативні зміни, у МПУВ (відповідно РПУВ) передбачені заходи щодо створення інфраструктури для управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд, зокрема заходи:

- захід 4.1 - дослідження кількості утворення та оброблення осаду стічних вод;
- захід 4.2 - проведення наукового дослідження відновлення осадів стічних вод від комунальних очисних споруд;
- захід 4.3 - запровадження технологічних прийомів обробки та відновлення осадів;
- захід 4.4 - розроблення та реалізація плану відновлення осадів, що накопичені на мулових майданчиках очисних споруд;
- захід 4.5 - нейтралізація забруднення від вигрібних ям.

Все це сприятиме зменшенню негативного впливу вигрібних ям, осадів стічних вод на стан довкілля.

Земельні ресурси

Загальна площа земель Хорольської міської територіальної громади становить 106233 га, або 3,7% території Полтавської області. З них 89648,62 га сільськогосподарських угідь, у тому числі: рілля – 73309,43 га, сіножаті – 6485, 24 га, пасовища – 5895,97 га, інші угіддя – 3957,97 га; лісогосподарські землі – 4759,05 га; забудовані землі – 4374,71 га, з них: житлова забудова – 990,65 га, землі промисловості – 151,80 га, землі транспорту – 1227, 28 га, інші землі – 2004,96 га; землі водного фонду – 1273,84 га; інші – 6176,76 га.

У структурі домінують сільськогосподарські землі, які займають 84,4% території. Більша їх частина надана в установленому порядку товариствам, підприємствам та фермерським господарствам для здійснення відповідної діяльності.

Ґрунти громади відносяться до таких основних типів: чорноземи, сірі лісні, піщані, заплавні, болотні. Найбільш розповсюджені – чорноземи, найродючіші види ґрунтів. Вони займають більшу частину території громади серед орних земель і сільськогосподарських угідь. Разом з тим, ґрунти тут легко піддаються механічному руйнуванню внаслідок ерозії. Площа ерозійно небезпечних сільськогосподарських земель доволі велика. Висока активність ерозії пов’язана з надмірною розораністю земель.

Відповідно до карти агрогрунтового районування України (https://geomap.land.kiev.ua/zoning-2.html), територія Хорольської міської територіальної громади відноситься до Лівобережної високої провінції, Воднольодовикової рівнини і схил Середньоросійської височини. Відповідно до карти грунтів Полтавської області (https://geomap.land.kiev.ua/obl-16.php) на даній території переважають чорноземи глибокі залишково-солонцюваті, наявні торфовища низинні та торфово-болотні ґрунти.

В Полтавській області розорано близько 64% території, більше, ніж в середньому по Україні (до 60%). Подібне використання земельних ресурсів не відповідає вимогам раціонального природокористування. Співвідношення площ ріллі, природних кормових угідь, лісових насаджень, що склалося, негативно впливає на стійкість агроландшафту. Серед основних чинників негативного впливу на земельні ресурси сільськогосподарського виробництва є: значна розораність земель і, що найбільш небезпечно, на схилах; порушення і не дотримування сівозмін; застосування важкої техніки; недостатність внесення органічних та мінеральних добрив; надмірна насиченість структури посівних площ технічними культурами і, особливо, соняшником. Негативним чинником є також збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників.

Схилові ґрунти зазнають водної ерозії – в залежності від їх стрімкості формуються слабо-, середньо- та сильно змиті ґрунти. Еродовані крутосхилові землі є перспективними для заліснення. Долинні ґрунти зазнають перезволоження, підкислення/засолення та потребують інженерно-захисних та агротехнічних заходів щодо покращення. Серед основних екологічних проблем виділяються насамперед ті, що пов'язані із нераціональним використанням земель, деградацією ґрунтів, що призводить до порушення їх структури, зниженням родючості, втрат через ерозію та забруднення [66].

Джерелами забруднення ґрунтів є також виробничо-комунальні та побутові стоки, а також місця розміщення побутових відходів. Свій внесок у локальне забруднення ґрунтів має також неканалізована забудова населених пунктів.

Прогнозні зміни, якщо проєкт МПУВ не буде затверджений. Якщо не будуть запроваджені новітні технології у сфері управління відходами, буде відбуватися подальше забруднення ґрунтів, разом з цим можливе і забруднення підземних вод. Тому одним із важливих напрямків, зазначених у проєкті МПУВ є поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки, що включає заходи щодо охорони земель, у тому числі: формування екологічної свідомості населення (з метою зменшення несанкціонованого видалення відходів), будівництво об’єктів інфраструктурного забезпечення системи управління відходами відповідно РПУВ, з метою зменшення їх видалення та відповідно - зменшення техногенного навантаження на земельні ресурси.

Природно-заповідний фонд та екологічна мережа

Станом на 01.01.2025 природно-заповідний фонд (ПЗФ) Полтавської області налічує 400 територій та об’єктів загальною площею 144189,2613 га, що складає 5,01 % від загальної площі області. З них 30 мають статус загальнодержавного значення: 2 національні природні парки, 20 заказників, 1 ботанічна пам’ятка природи, 1 ботанічний сад, 2 дендрологічних парки, 4 парки-пам’ятки садово-паркового мистецтва [66].

Кількість територій та об’єктів ПЗФ місцевого значення становить 370, з яких: 5 – регіональні ландшафтні парки, 165 – заказники (58 ландшафтних, 3 лісових, 39 ботанічних, 7 загальнозоологічних, 2 орнітологічних, 4 ентомологічних та 52 гідрологічних), 138 – пам’ятки природи (13 комплексних, 111 ботанічних, 2 зоологічних, 3 гідрологічних, 9 геологічних), 48 заповідних урочищ, 1 дендрологічний парк та 13 парків-пам’яток садово-паркового мистецтва [66].

Загальна площа земель природно – заповідного фонду Хорольської МТГ (відповідно даних https://ecoj.dea.kiev.ua/archives/2021/6/29.pdf) складає 1 604,545 га (показник заповідностя – 1,509%). На території Хорольської міської територіальної громади зареєстровано 18 заказників і заповідних урочищ, 5 пам'яток природи місцевого значення. На тернах громади виділено також землі природоохоронного значення – Хорольський ботанічний сад, який створено

Указом Президента України №1041 від 11.12.2009 року. Територія Хорольського ботанічного саду належить до Північної області Придніпровської рівнини Лівобережно-Дніпровської лісостепової провінції лісостепової зони та займає площу у 18 га. Природоохоронна територія використовується для проведення просвітницької роботи, яка підвищує рівень екологічної освіти. При цьому, увага приділяється налагодженню співпраці з учнями шкіл і студентами навчальних закладів. Проводяться навчальні екскурсії. Створений екологічний маршрут, на якому міститься інформація щодо збереження та відтворення видів рослин.

До складу території ботанічного саду загальнодержавного значення входить пам'ятка природи місцевого значення «Дубовий гай». На території природоохоронного обєкту представлено понад 100 видів різних дерев та кущів. Зростають дуби, вік яких перевищує сто років. Збережені дерева – липа серцелиста і груша лісова. На території саду розташована березова алея. Представлено 6 видів кущів і 19 видів леревних порід. Трав'яний покрив добре розвинений, в ньому переважає різнотрав'я [68].

Вагомий внесок у відтворенні, збереженні та примноженні лісів Хорольщини здійснено колективом одного із структурних підрозділів філії «Миргородське лісове господарство» ДП «Ліси України» - Хорольське лісництво, загальна площа якого складає 5 036,6 га. Основними лісоутворюючими породами території лісництва є дуб і сосна.

Найбільшими заповідними урочищами місцевого значення на території Хорольської міської територіальної громади є:

- Заповідне урочище місцевого значення «Гринцеве» (с. Ставки, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 42);
- Заповідне урочище місцевого значення «Довжек» (с. Глибока Долина, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 12-13);
- Заповідне урочище місцевого значення «Радьки» (с. Радьки, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 27);
- Заповідне урочище місцевого значення «Мелюшки» (с. Мелюшки, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 25, 26);
- Заповідне урочище місцевого значення «Заяр'є» (околиці м. Хорол, вул. Заяр'є, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 43);
- Заповідне урочище місцевого значення «Середнє» (с. Середнє, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 47);
- Заповідне урочище місцевого значення «Куторжиха» (с. Куторжиха, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 46).

Найбільшими гідрологічними заказниками місцевого значення на території Хорольської міської територіальної громади є:

- Гідрологічний заказник місцевого значення «Хвощівка» (с. Хвощівка, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 50);
- Гідрологічний заказник місцевого значення «Костюки» (с. Костюки,

Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 52-55);

- Гідрологічний заказник місцевого значення «Комишитовий» (між с. Трубайці, Єньки та Бовбасівка).

Карта територій природно-заповідного фонду приведена на рис. 2.2

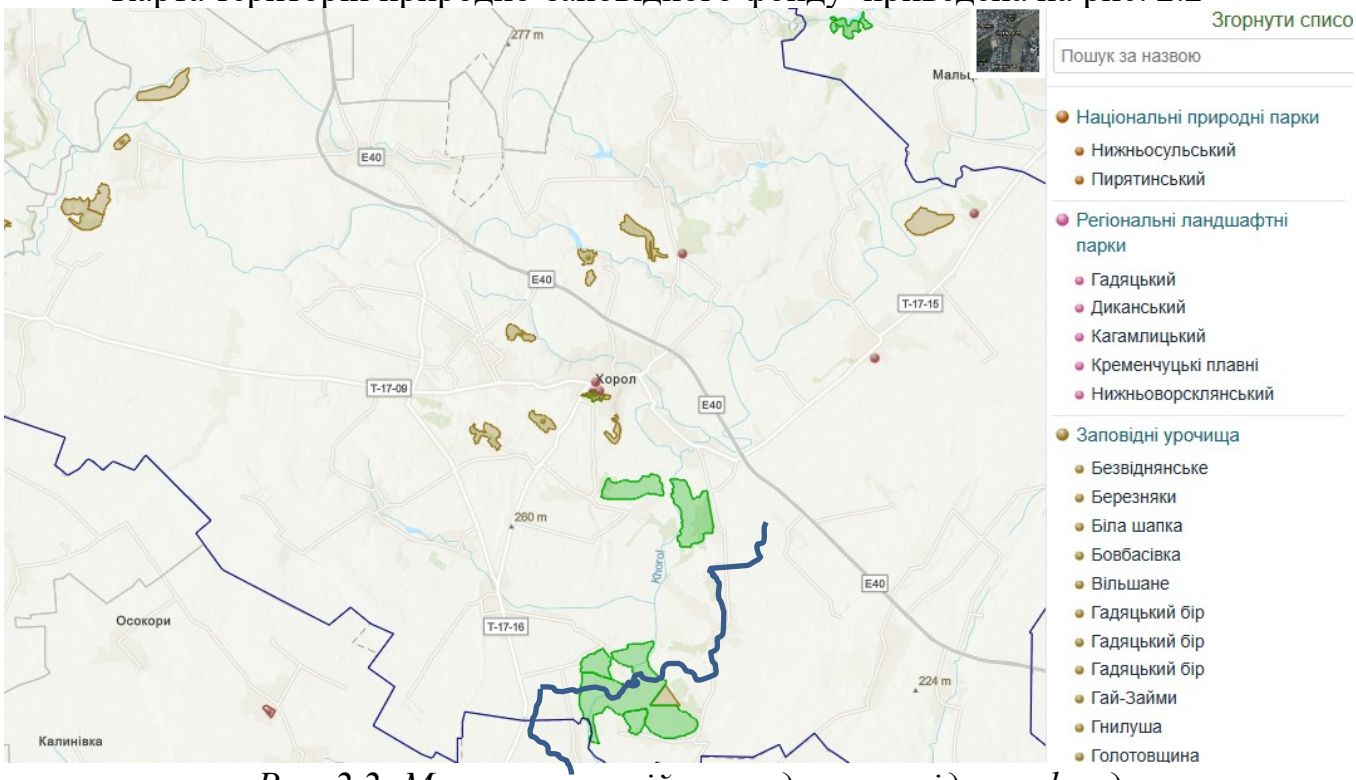

Рис. 2.2- Мапа територій природно-заповідного фонду (https://pzf.land.kiev.ua/pzf-obl-16.php)

Відповідно даних https://emerald.eea.europa.eu/ на території Хорольської МТГ наявні об'єкти Смарагдової мережі: Sula river valley (SiteCode: UA0000309, area: 47 845,64 ha, dataset year: 2025); Khorol river valley (SiteCode: UA0000306), area: 44 962,67 ha, dataset year: 2025), рис. 2.3.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України № 443-р від 21.04.2021 р. «Про затвердження Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року» необхідно забезпечити збільшення площі заповідних територій на 3 %, за рахунок створення нових або розширення площ вже існуючих територій та об'єктів ПЗФ.

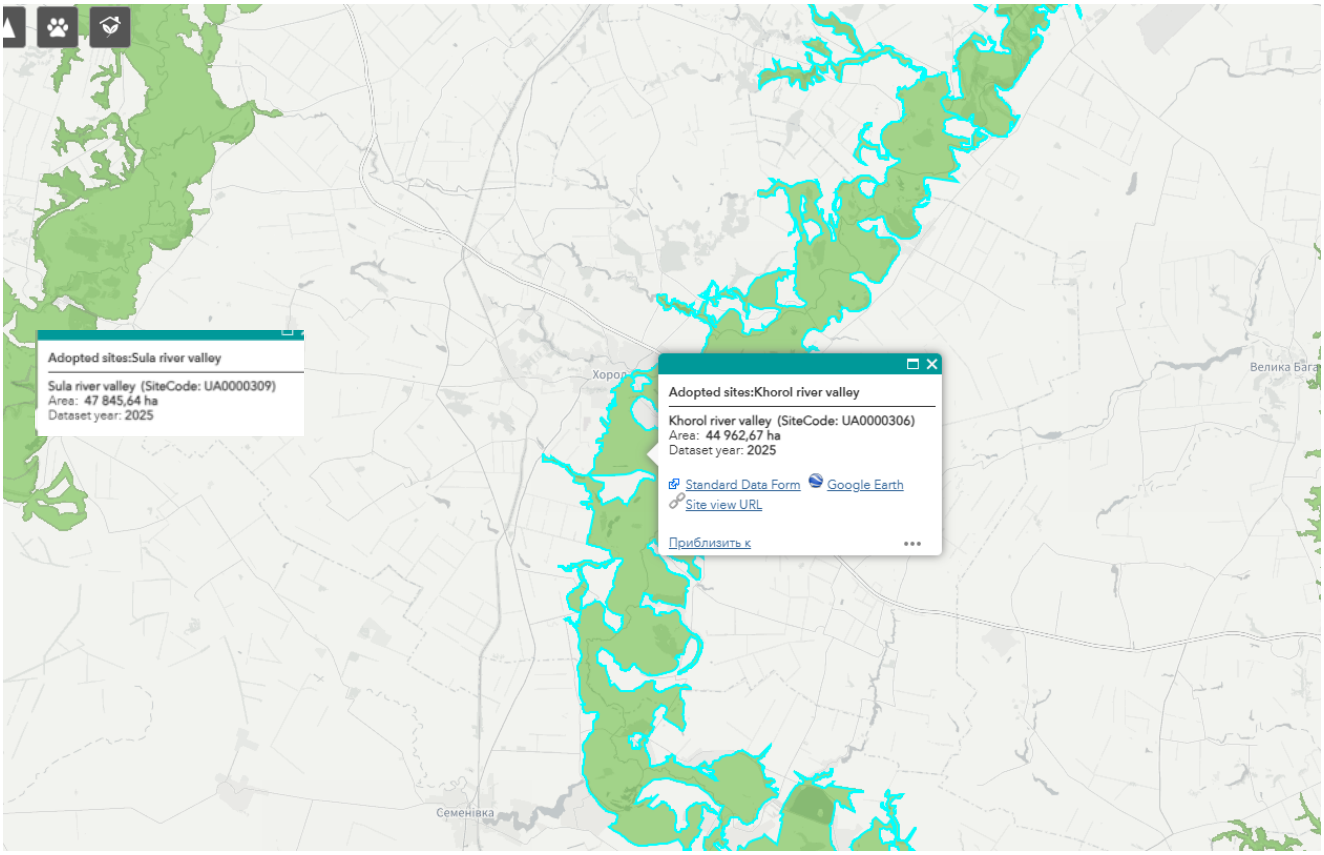

Рис. 2.3 - Об'єкти Смарагдової мережі, що розташовані на території та межують з Хорольською МТГ (https://emerald.eea.europa.eu/)

Стаття 3 Закону України «Про екологічну мережу» передбачає, що екомережа – єдина територіальна система, яка утворюється з метою поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, підвищення природно-ресурсного потенціалу території України, збереження ландшафтного та біорізноманіття, місць оселення та зростання цінних видів тваринного і рослинного світу, генетичного фонду, шляхів міграції тварин через поєднання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, які мають особливу цінність для охорони навколишнього природного середовища і відповідно до законів та міжнародних зобов'язань України підлягають особливій охороні.

Окрім того, структурні елементи екомережі це території екомережі, що відрізняються за своїми функціями. До структурних елементів екомережі відносяться ключові, сполучні, буферні та відновлювані території. Ключові території забезпечують збереження найбільш цінних і типових для даного регіону компонентів ландшафтного та біорізноманіття. Сполучні території (екокоридори) поєднують між собою ключові території, забезпечують міграцію тварин та обмін генетичного матеріалу. Буферні території забезпечують захист ключових та сполучних територій від зовнішніх впливів. Відновлювані території забезпечують

формування просторової цілісності екомережі, для яких мають бути виконані першочергові заходи щодо відтворення первинного природного стану.

Проєкт Стратегії розроблено з дотриманням природоохоронного законодавства. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» (далі – Закон) передбачає, що природоохоронні території охороняється як національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення і використання. На землях природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного або історико-культурного призначення забороняється будь-яка діяльність, яка негативно впливає або може негативно впливати на стан природних та історико-культурних комплексів та об'єктів чи перешкоджає їх використанню за цільовим призначенням.

Стаття 26 Закону передбачає, що на територіях заказників забороняються рубки головного користування, суцільні, прохідні, лісовідновні та поступові рубки, видалення захащеності, а також полювання та інша діяльність, що суперечить цілям і завданням, передбаченим положенням про заказник. Господарська, наукова та інша діяльність, що не суперечить цілям і завданням заказника, проводиться з додержанням загальних вимог щодо охорони навколишнього природного середовища. Власники або користувачі земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів, оголошених заказником, беруть на себе зобов'язання щодо забезпечення режиму їх охорони та збереження.

Стаття 28 Закону передбачає, що на території пам'яток природи забороняються суцільні, поступові, лісовідновні та прохідні рубки, видалення захащеності, полювання та будь-яка інша діяльність, що загрожує збереженню або призводить до деградації чи зміни первісного їх стану. Власники або користувачі земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів, оголошених пам'ятками природи, беруть на себе зобов'язання щодо забезпечення режиму їх охорони та збереження.

Разом з тим, згідно статті 30 Закону, на території заповідних урочищ забороняються всі види рубок, у тому числі санітарні, рубки формування і оздоровлення лісів, видалення захащеності та будь-яка діяльність, що порушує природні процеси, які відбуваються у природних комплексах, включених до їх складу, відповідно до вимог, встановлених для природних заповідників.

Власники або користувачі земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів, оголошених заповідними урочищами, беруть на себе зобов'язання щодо забезпечення режиму їх охорони та збереження.

Основними проблемами розвитку заповідної справи в Полтавській області є: недостатнє охоплення заповіданням екологічно стійких природних комплексів; загальний показник заповідності в області 5,01% є нижчим за національний (6,05%) і європейський (12-15%); нерівномірність розвитку заповідної справи в межах області; недостатнє сприяння місцевих органів самоврядування розширенню площ ПЗФ на місцевому рівні.

Прогнозні зміни, якщо проєкт МПУВ не буде затверджений. Проєкт МПУВ не передбачає негативного впливу на об'єкти ПЗФ, Смарагдової мережі, навпаки, ліквідація несанкціонованих звалищ відходів, формування екологічної свідомості населення сприятиме зменшенню антропогенного впливу на дані об'єкти.

Рослинний та тваринний світ

Рослинний світ Полтавщини багатий і різноманітний. Рослинний покрив представлений угрупованнями степів, лук, заплавних і соснових лісів, широколистяних лісів (здебільшого дібров), прибережно-водних і водних фітоценозів. Сучасний рослинний покрив регіону має трансформований характер. Напівприродні ценози збереглися переважно на заплавах річок, іноді – на їх терасах, хоча останнім часом також зазнали значних змін. Загальна кількість видів флори на території Полтавського регіону складає 1514 одиниць (вищих судинних, голонасінних, хвощів, папоротей, плавунів). Це 33,5% до загальної чисельності видів України. Усього видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України - 66 екз [66].

В геоботанічному відношенні територія громади належить до Східноєвропейської лісостепової провінції дубових лісів, остепнених луків та лучних степів (Лівобережнодніпровський округ липово-дубових, грабово-дубових, соснових лісів, луків, галофітної та болотної рослинності).

Основні показники біорізноманіття на території Хорольської МТГ є типовими для регіонів лісостепової зони України. Територія Хорольської МТГ входить до лісостепового зоогеографічного району відповідно до карти зоогеографічного районування. Ліси трапляються переважно на терасах річкових долин. Степова рослинність займає схили балок і річкових долин, нерозорані кургани. Лучні степи характеризуються найбільшою флористичною різноманітністю.

Зональні типи рослинності – широколистяні ліси (діброви) та лучні степи на вододілах практично не збереглися. На місцях їх поширення в минулому нині представлені сільськогосподарські угіддя, які в структурі земель Хорольської міської територіальної громади займають провідне положення. Тому, надзвичайно цінними для Хорольщини є збереження яружно-балкових систем, на схилах яких збереглись та можуть відтворюватись фітоценози лучних степів – осередки збереження степового біорізноманіття зонального типу рослинності для регіону.

Основні площі на території громади зайняті сільськогосподарськими угіддями. Природні та напівприродні комплекси збереглися на неораних територіях, як правило, на заплавах річок. Здебільшого тут формуються лучна, болотна та вологолісова рослинність. Однак, в умовах відсутності таких підтримуючих екологічних умов для відкритих трав'яних екосистем як помірне випасання та викошування спостерігаються активні динамічні процеси заростання

їх, що призводить до зміни біотопів і втрат біорізноманіття.

Рослинний покрив заплав громади включає переважно високо-травні болота. Водна рослинність флористично небагата, розподіл її угрупувань пов'язаний з глибиною, швидкістю течії, а також стадії заростання водойми. У складі водно-болотного комплексу трапляються такі види як рогіз широколистий, очерет звичайний, осока гостровидна, калюжниця болотна та інші.

На території Хорольської міської територіальної громади лісові фітоценози громади представлені листяними та хвойними лісами, в яких з дерев переважають: сосна звичайна, дуб черешчатий, липа дрібнолиста, клен гостролистий, клен польовий, клен-явір, в’яз дрібнолистий, в'яз шорстколистий, верба біла, тополя біла, тополя чорна, горобина звичайна, робінія (акація) біла, граб звичайний, черемха звичайна, черешня лісова, груша лісова, крушина ламка, жостір проносний, осика, вільха чорна; з чагарників: ліщина звичайна, ожина сиза, спірея зубчата, калина звичайна, бузина чорна, бузина червона, шипшина, глід. За переважаючими породами ліси громади діляться на хвойні з переважанням сосни (43,0%), твердолистяні з переважанням дуба (41,3%), м'яколистяні з переважанням вільхи, тополі, верби (15,7%). Найбільш типовими лісовими масивами громади є сосняки та дубові ліси (діброви).

Озеленення загального користування розташоване по всій території населених пунктів громади та представлене відкритими ділянками з луговою рослинністю, розташованими в житлових кварталах, територіями з густою рослинністю навколо водойм; зелені насадження обмеженого користування знаходяться на території об’єктів суспільного призначення (школа, дитсадок, лікарня); зелені насадження спеціального призначення - в санітарно-захисних зонах виробничих територій та кладовищ. Одним із пріоритетних напрямків розвитку громади є збільшення площ зелених насаджень, насадження лісосмуг, збільшення лісистості території.

Зникнення дрібних водотоків, обміління річок, евтрофікація води в них є результатом, насамперед, змивів із сільськогосподарських угідь та розоренням водоохоронних зон, а також зарегулюванням самих річок. Останнє призводить до прогресуючого засолення заплавних грунтів через відсутність природних гідрорегулюючих процесів, зокрема весняних повеней. Сучасний незадовільний екологічний стан більшості природних гідроекосистем на території громади є наслідком проведених у минулому осушувальної меліорації й знищення боліт. Забур'яненість території заплав меліорованих річок викликана процесами розкладання торфу й вивільнення азотистих речовин в умовах незадовільного гідрорежиму.

Для природного біорізноманіття загрозливими є процеси синантропізації (забур'яненості) та адвентизації (експансій чужорідних видів рослин і тварин). Із рослин такими є: робінія звичайна, клен ясенелистий, маслинка вузьколиста, амброзія полинолиста, ваточник сирійський, золотарник канадський та ін.

В процесах прийняття рішень при реалізації проєкту ДДП передбачено використання вебзастосунку «Biodiversity Viewer», що забезпечує швидкий та зручний доступ до даних про реєстрації біологічних видів, що підлягають особливій охороні відповідно до українського законодавства. Інструмент «Biodiversity Viewer» дозволяє у лічені хвилини отримати інформацію про опубліковані на GBIF дані про поширення біологічних видів на території України (на цей час близько 2,5 млн. записів) у зручних для користування форматах. Такі дані містять інформацію про джерело та авторів даних, а також валідне посилання на необхідні дані (рис. 2.4). При реалізації заходів проєкту ДДП передбачається врахування наявних даних «Biodiversity Viewer».

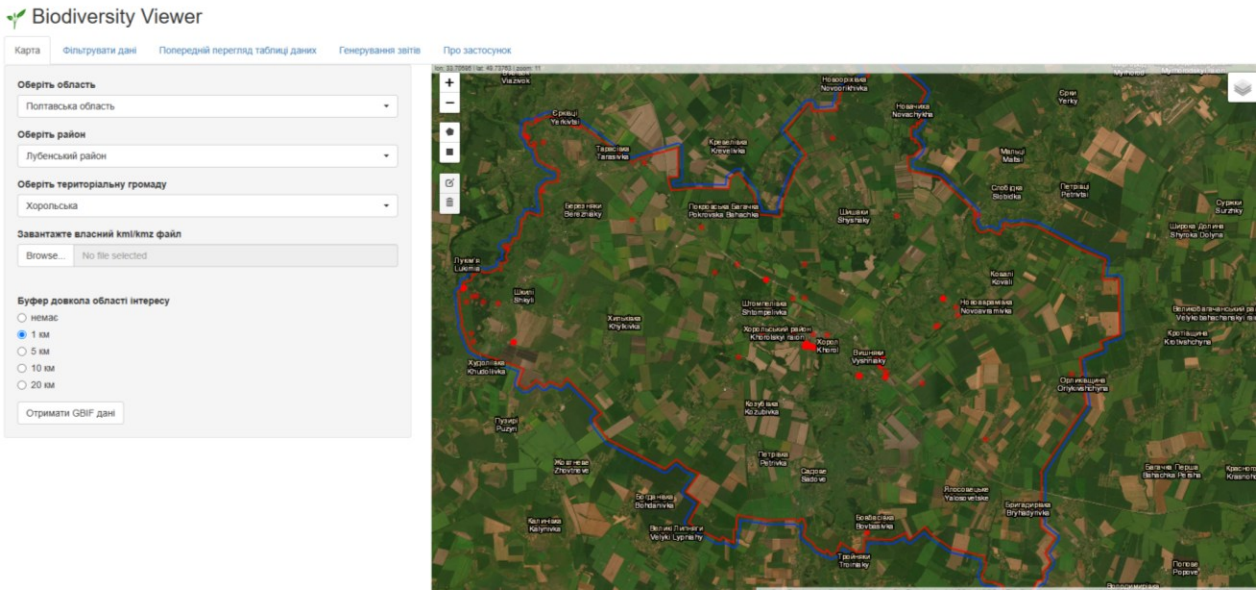

Рис. 2.4 - Генерування звіту про рідкісні види з сайту https://uncg.org.ua/biodiversity-viewer/ (Хорольська МТГ)

Військова агресія завдає різнобічних і часто тривалих збитків біологічному й ландшафтному різноманіттю. Окрім негайного фізичного знищення, конфлікти запускають низку процесів - хімічне забруднення, фрагментацію, інвазії та соціально-економічні зміни - що посилюють вразливість екосистем і знижують їхню стійкість. Основними причинами зменшення рівня біорізноманіття є також відсутність збалансованого функціонування господарської діяльності, зокрема це пов’язано із приватизацією землі, внаслідок чого відбуваються зміни складу, структури грунтів, забурянення земельних угідь, які не освоюються, розорення пасовищ, сіножатей.

Охорона природного фіторізноманіття здійснюється в Полтавській області шляхом: ведення Переліку видів рослин, які не занесені до Червоної книги України, але є рідкісними або такими, що перебувають під загрозою зникнення в природних умовах на території Полтавської області і віднесені до третьої категорії (відповідне Рішення ухвалено вісімнадцятою сесію четвертого

скликання Полтавської обласної ради 23 березня 2005р.); оптимізації та розбудови регіональної природно-заповідної екологічної мережі.

Фауністичний список Полтавської області представлений: 66 видами ссавців; 307 видами птахів, 150 видів з яких постійно гніздяться; 10 видами земноводних та 11 видами плазунів; 38 видами риб та великим різновидом комах. Серед загальної кількості видів найбільш вразливими є степові зооценози, з них більше половини потребують особливої охорони. Нявність різноманітних, добре збережених природних біотопів на території, яка досліджувалась, обумовили формування типових фауністичних комплексів.

На території Полтавської області зустрічаються 132 види тварин, занесених до Червоної книги України, з них круглих черв'яків – 1, кільчастих черв'яків – 2, членистоногих – 66, хордових – 63. Також зустрічаються 29 видів тварин, що занесені до додатків Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори та перебувають під загрозою зникнення (CITES); 241 види тварин, занесені до додатків Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернської конвенції); 96 види, занесені до додатків Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин (Боннської конвенції, CMS); 52 видів, що охороняються відповідно до Угоди про збереження афро-євразійських мігруючих водноболотних птахів (AEWA); 7 видів, що охороняються відповідно до Угоди про збереження популяцій європейських кажанів (EUROBATS).

Відповідно зоогеографічного районування України (за https://geomap.land.kiev.ua/zoning-10.php) територія Хорольської МТГ розташована у межах Ділянки Східноєвропейського листяного лісу та лісоспепу (Лівобережна Дніпровська підділянка). Відповідно даних https://geomap.land.kiev.ua/animals-1.php на території громади переважають біотопи, докорінно змінені людиною - сільськогосподарські угіддя. На даній території переважають:

Ссавці:

- Миша хатня (Mus musculus)
- Миша польова (Apodemus agrarius)
- Миша лісова звичайна (Sylvaemus sylvaticus)
- Миша курганцева (Mus spicilegus)
- Полівка звичайна (Microtus arvalis)
- Полівка східно- (Microtus)
- Європейська (Rossiaemeridionalis)

Птахи:

- Шуліка чорний (Milvus migrans)
- Куріпка сіра (Perdix perdix)
- Дрохва (Otis tarda)
- Журавель степовий (Anthropoides virgo)
- Припутень (Columba palumbus)

- Жайворонок польовий (Alauda arvensis)
- Посмітюха (Galerida cristata)
- Просянка (Emberiza calandra)

Земноводні

- Часничниця звичайна (Pelobates fuscus)

Прогнозні зміни, якщо проєкт МПУВ не буде затверджений. Реалізація проєкту МПУВ не призводить до зміни кількісних та якісних показників флори й фауни, а також рослинного покриву та оселищ на суміжних територіях, не відбуваються зміни, виснаження й деградації рослинних угруповань, а також ландшафтів. Важливо зменшувати антропогенний вплив людини на флору та фауну, особливо у їх природних екосистемах, тому зменшення видалення відходів, їх впливу на природні екосистеми, що передбачається у проєкті МПУВ, є важливою складовою подальшого розвитку громади.

Матеріальні активи, об’єкти культурної спадщини

Матеріальні активи та об’єкти культурної спадщини на території Хорольської територіальної громади відповідно розпорядження №529 від 16.07.2021 року «Перелік виявлених об’єктів культурної спадщини Полтавського району Полтавської області» наведений у таблиці 2.5.

Відповідно до статті 17 Закону України «Про охорону культурної спадщини», всі пам’ятки археології є державною власністю. Тому пріоритетним напрямком є запобігання порушення законодавства по охороні культурної спадщини та здійснення комплексу заходів для захисту пам'яток.

Ділянки проектування об’єктів управління відходами (інфраструктурне забезпечення: контейнерні майданчики; сміттєсортувальна станція/ лінія пункт роздільного збору та ін.) перебувають за межами території об’єктів культурної спадщини та їх охоронних зон.

Прогнозні зміни, якщо проєкт МПУВ не буде затверджений. МПУВ не буде мати вплив на стан об’єктів культурної спадщини. Якщо під час проведення будь-яких робіт виявлено знахідку археологічного або історичного характеру(уламків посуду, кісток, знарядь праці, зброї і т.д.), то згідно ст. 36 Закону України «Про охорону культурної спадщини», виконавець робіт зобов'язаний зупинити їх подальше ведення і протягом однієї доби повідомити про це відповідний орган охорони культурної спадщини, на території якого проводяться земляні роботи.

Таблиця 2.5 - Перелік виявлених об'єктів культурної спадщини

№ з/п	Найменування об'єкта культурної спадщини	Власник або уповноважений ним орган (у разі наявності)	Місцезнаходження об'єкта культурної спадщини	Дата утворення	Вид	Автентичність (збережено, збережено частково)
1	2	3	4	5	6	7
6	Хорольська міська територіальна громада					
6.1	Пам'ятник воїнам, громадянам, загиблим у нацистському концтаборі смерті „Хорольська яма" в 1941-1943 рр.	Хорольська міська рада (Комунальне підприємство „Комунсервіс")	м. Хорол, центр, вул. Небесної Сотні	1991	об'єкт історії	збережено
1	2	3	4	5	6	7
6.2	Пам'ятний знак жертвам Чорнобильської аварії	Хорольська міська рада (Комунальне підприємство „Комунсервіс")	м. Хорол, вул. 1 Травня	2003	об'єкт історії	збережено
6.3	Пам'ятний знак учасникам бойових дій в Афганістані	Хорольська міська рада (Комунальне підприємство „Комунсервіс")	м. Хорол, вул. Небесної Сотні	2004	об'єкт історії	збережено
6.4	Пам'ятний знак землякам – Героям Радянського Союзу, кавалерам 3-х орденів Слави	Відділ культури Хорольської районної державної адміністрації	м. Хорол, вул. Небесної Сотні	2009	об'єкт історії	збережено
6.5	Могила мирних жителів, розстріляних нацистами 22.05.1942 (28 осіб)	Хорольська міська рада (Комунальне підприємство „Комунсервіс")	м. Хорол, вул. Небесної Сотні, 114	1957	об'єкт історії	збережено
6.6	Пам'ятник-погруддя Т.Г. Шевченку	Хорольська міська рада (Комунальне підприємство „Комунсервіс")	м. Хорол, вул. Небесної сотні	2004	об'єкт монументального мистецтва	збережено
6.7	Пам'ятний знак солдатським вдовам	-	с. Андріївка	-	об'єкт історії	-
6.8	Могила С.Г. Ганзенка, командира партизанської бригади, яка діяла в Білорусії	Хорольська міська територіальна громада	с. Єньки, кладовище	1980	об'єкт історії	збережено
6.9	Могила кавалера ордена Слави 3-х ступенів Д.І. Знайка	Хорольська міська територіальна громада	с. Єрківці, кладовище	2000	об'єкт історії	збережено
6.10	Пам'ятний знак жертвам Чорнобильської трагедії	Відділ освіти та культури Клепачівської сільської ради Хорольського району Полтавської області	с. Клепачі, вул. Перемоги, 1Б	2011	об'єкт історії	збережено
6.11	Пам'ятний знак солдатським вдовам	Хорольська міська територіальна громада	с. Мусіївка, центр	2010	об'єкт історії	збережено
6.12	Пам'ятний знак жертвам антирадянського протесту, 1929	Хорольська міська територіальна громада	с. Мусіївка	2007	об'єкт історії	збережено
6.13	Пам'ятник „Катюша" на честь звільнення села від нацистських загарбників	Новоаврамівська сільська рада	с. Новоаврамівка	1985	об'єкт історії	збережено
6.14	Пам'ятний знак на честь ліквідаторів аварії на ЧАЕС	Хорольська міська територіальна громада	с. Хильківка, центр	2008	об'єкт історії	збережено
6.15	Пам'ятний знак ліквідаторам аварії на ЧАЕС	Відділ освіти та культури Клепачівської сільської ради Хорольського району Полтавської області	с. Шишаки, вул. Шевченка, 25А	2011	об'єкт історії	збережено

Управління відходами

Проблема управління відходами є визначальною для забезпечення сталого розвитку держави, в тому числі й Полтавської області. За даними Департаменту будівництва, містобудування і архітектури, житлово-комунального господарства та енергетики Полтавської обласної військової адміністрації обсяги утворення відходів житлово-комунального гасподарства у Полтавській області у 2024 році становили 2084 тис. м^3.

Усього за 2024 рік в області зібрано 334953,07 т побутових відходів та їх компонентів, з них: 788,99 т передано до заготівельних пунктів вторинної сировини, 334159,08 т – га полігони та сміттєзвалища. Від населення області у 2024 році зібрано 27200,35 т небезпечних компонентів, 55,74 т макулатури, 167,47 т полімерів (плівка, пакети, ПЕТ пляшки коробки, пластмаса тощо), 565,78 т скла (склотара та склобій), 276 т інших побутових відходів.

Усього на території Полтавської області налічується 537 полігонів та сміттєзвалищ, з яких 9 – перевантажені, 200 – не відповідають нормам екологічної безпеки. Загальні обсяги захоронення на сміттєзвалищах Полтавської області змішаних побутових відходів складає 7045068,69 т, великогабаритних побутових відходів – 84677,2 т, відходів зеленого господарства – 5781,5 т, 60802,7 т вуличного змету, 138412,4 т будівельних відходів, 24971,02 т промислових відходів 3 класу небезпеки, 2512859,77 т промислових відходів (які не є небезпечними) та 364942,04 т інших побутових відходів [66].

На даний час ситуація у сфері управління відходами в Хорольській МТГ потребує покращення, як і загалом у Полтавській області та Україні. Відповідно даних форми 1-ТПВ фактичний обсяг збору та вивезення ПВ на території громади у 2025 р. склав 20493 м^3 (2797 т).

На території Хорольської територіальної громади здійснення операцій зі збирання та перевезення побутових відходів здійснює Комунальне підприємство «Комунсервіс» (господарсько-розрахункове підприємство Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області). У м. Хорол діє планова-подвірна система збору ПВ. У м. Хорол на даний час встановлено 31 контейнерні майданчик. На підприємстві діють 6 графіків збирання ПВ по місту та 6 графіків подвірного збирання. На даний час на території міста розміщено контейнерів для побутових відходів – 240 шт., з них: контейнер металевий квадрат 172 штук, євро контейнерів для ПВ – 68 шт. Станом на 01.01.2026 р. відсоток охоплення населення послугами вивозу відходів становить 49%.

На території Хорольської МТГ наявний роздільний збір компонентів ПВ: скло, папір, пластик. Загальна кількість контейнерів під роздільний збір – 56 шт (18 шт. під скло, 19 шт. під папір, 19 шт. під пластик). Обсяг відбору ресерсоцінних фракцій (пластику) складає близько 16,54 т/рік.

На даний час спецтранспорт для забезпечення збирання та вивезення змішаних побутових відходів КП «Комунсервіс» включає: вантажний сміттєвоз-С ГАЗ 3309 (об’єм бункера – 9 м^3); вантажний сміттєвоз АТ4022 (об’єм бункера – 12 м^3); вантажний сміттєвоз АТ4022 (об’єм бункера – 12 м^3). Всього кількість спецтранспорту складає 3 од.

У сільських населених пунктах збір за контейнерною системою відсутній, здійснюється за заявкою споживачів. Вивіз за заявкою споживачів (безконтейнерна система) у сільских населених пунктах громади здійснюють КП «Добробут» (на території Вишняківського, Ялосовецького, Новоаврамівського,

Староаврамівського та Клепачівського старостинських округів Хорольської МТГ) та КП «Господар» (Андріївського, Покровсько-Багачанського, Вишневого, Мусіївського та Штомпелівського старостинських округів Хорольської МТГ).

Відповідно РПУВ (табл. 3.1, додаток 3 РПУВ, інформація щодо сміттєзвалищ Полтавської області - дані ТГ у відповідь на лист від 18.01.2024 № 193/03.3-14), на території Хорольської МТГ наявно 34 сміттєзвалища побутових відходів. На даний час діючим є звалище ПВ площею 6,4160 га. шир. 49.770900, довг. 33.243170 (південна частина м. Хорол), кадастровий номер ділянки – 5324884400:00:002:0027 (комунальна власність). Обсяги захоронення на звалищі ПВ з моменту його дії становить станом на 01.01.2026 року 769292м^3 або 105008 т. Навколо місця розміщення відходів існує локальна мережа з спостережувальних свердловин для контролю за якісним станом підземних вод. СЗЗ до житлової забудови (500 м) витримана. На звалищі проводиться систематичне підгортання (буртування відходів) бульдозером на гусеничному ходу, ведення боротьби з бур'янами в період їх вегетації та попереджувальні заходи щодо самозаймання і спалювання відходів. Всі інші звалища ПВ є недіючими на знаходяться на етапі ліквідації та рекультивації (станом на 01.01.2026 р. ліквідовано до 70% звалищ ПВ). Наразі здійснюється ліквідація та рекультивація звалища ПВ за 2 км на південний схід від села Вишняки площею 0,5 га (шир. 49.746877, довг. 33.319708), обсяг накопичення ПВ – 247,116 тис., дане звалище є недіючим.

На території Хорольської МТГ внаслідок безвідповідальної діяльності населення утворюються несанкціоновані звалища. Міська влада та комунальні підприємства щорічно здійснює заходи щодо ліквідації несанкціонованих звалищ. У більшості дані відходи містять гілки (зелені відходи), вивезені приватним сектором. На території громади проводиться постійна робота щодо ліквідації стихійних сміттєзвалищ.

Відповідно до обласної програми «Екологічні ініціативи Полтавської області на 2025 -2027 роки» на території Полтавської області курсує Екобус, який надає послуги із благоустрою територіальних громад, а саме із збирання (вилучення) та перевезення (транспортування) визначених видів небезпечних відходів). Збір ламп, термометрів та батерейок від населення здійснюється на базі пересувного приймального пункту – мікроавтобус Fiat Ducato BI8574 EC. Послуга прийому для небезпечних відходів для мешканців Полтавської області здійснюється на безоплатній основі.

Відповідно до Регіонального плану управління відходами в Полтавській області до 2033 року, територія Хорольської МТГ відноситься до *Лубенського кластеру управління відходами*. На території Лубенського кластеру передбачається місце розміщення регіонального полігону - територія Пирятинської МТГ. Відповідно до РПУВ місця розміщення відходів (полігони та звалища побутових відходів) на території Хорольської МТГ передбачається

ліквідувати та рекультивувати (відповідно до абзацу 4 пункту 5 розділу XI Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про управління відходами» з 1 січня 2030 року експлуатація місць розміщення відходів (полігонів, звалищ), що не оснащені системами вилучення біогазу та фільтрату, системами моніторингу викидів в атмосферне повітря та моніторингу забруднення грунтів і підземних вод, забороняється).

Полігон ПВ може експлуатуватися на території громади до впровадження регіонального полігону для Лубенського кластеру за умови дотримання абзацу 4 пункту 5 розділу XI Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про управління відходами»; отримання висновку ОВД полігону ПВ, дозволу на оброблення відходів згідно чинного законодавства; здійснення постійного постпроектного моніторингу впливу полігону на довкілля (згідно висновку ОВД); наявності проєкту рекультивації полігону ПВ, а також інших документів згідно чинного законодавства, щодо відповідності полігону для обробки ПВ нормам екобезпеки.

Відповідно РПУВ у Лубенському кластері передбачається: 1 сміттєперевантажувальна станція - Лубенська МТГ; сміттєсортувальні станції - Оржицька ТГ; **Хорольська ТГ**; Гребінківська ТГ; Пирятинська ТГ; Чорнухинська ТГ. Переробне підприємство для відновлення відходів згідно РПУВ передбачено у Лубенській МТГ.

Також відповідно РПУВ (табл. 6.3, додаток 6) на території Лубенської МТГ передбачено пункт роздільного збору (ВЕЕО, меблів, одягу та ін. товарів, які були в ужитку, батарей та акумуляторів тощо).

Відповідно РПУВ (табл. 6.3, додаток 6 РПУВ) для Лубенського кластеру передбачено потужності біологічного оброблення відходів (більше 30 тис.т/рік) – Пирятинська МТГ (під таблицею вказано зауваження - будівництво майданчику компостування є можливим у кожній громаді (визначається у МПУВ)). Відповідно рекомендацій НПУВ та РПУВ на території Хорольської МТГ доцільно передбачити майданчик централізованого компостування відходів, що біологічно розкладаються.

На території Хорольської МТГ відповідно РПУВ передбачається будівництво: сміттєсортувальна станція/лінія, проектна потужність по відходам - 13200 т/рік, вартість – 2920 тис. грн., термін – до 2033 року. Також відповідно рекомендацій НПУВ (стр. 43) та РПУВ (стр. 346) на території Хорольськоїї МТГ доцільно передбачити майданчик централізованого компостування відходів, що біологічно розкладаються.

Прогнозні зміни, якщо проєкт МПУВ не буде затверджений. Накопичення обсягів відходів без належного їх утримання у місцях розміщення відходів, відсутність дієвої системи вилучення вторинних вторинних ресурсів та сучасного підприємства з відновлення ПВ, утворення стихійних звалищ створює ризики негативного впливу на здоров’я населення.

На даний час на території громади виникає нагальна потреба удосконалення роботи у напрямку організації відновлення відходів. При вилученні ресурсоцінних фракцій можливо отримувати додатковий дохід та зменшуванти техногенне навантаження на місця розміщення відходів. Тому у проєкті МПУВ визначені заходи підвищення екологічної свідомості населення щодо роздільного збору відходів. Також у проєкті МПУВ передбачено заходи щодо впровадження системи роздільного збору відходів, створення відповідного інфраструктурного забезпечення для розвитку ринку вторсировини (відповідно РПУВ – будівництво сміттєсортувальної станції/ лінії); забезпечення системи екологічно безпечного видалення невідсортованих залишків відходів (відповідно РПУВ на регіональному полігоні за межами громади); зменшення обсягу утворення ПВ та збільшення їх відновлення; заходи щодо розробки системи управління небезпечними відходами; організації системи управління медичними відходами; встановлення інфраструктурного забезпечення для управління великогабаритними та будівельними відходами; розробки системи управління електроприладами; розробки системи управління відпрацьованими транспортними засобами; розробки системи управління біовідходами тощо.

Характеристика поточного стану довкілля

На території громади фактори, які спричиняють загрозу стану флори, фауни, надр, клімату, ландшафту, матеріальних активів та об'єктів культурної спадщини, зокрема несанкціоновані звалища ПВ, передбачається ліквідувати відповідно до РПУВ. Відповідно проєкту МПУВ розміщення сортувальної станції (у т.ч. майданчику централізованого компостування відходів) передбачається на території рекультивованого міського звалища (площа - 6,4160 га, шир. 49.746877, довг. 33.319708, кадастровий номер ділянки – 5324884400:00:002:0027, комунальна власність, цільове призначення - для будівництва і обслуговування будівель закладів комунального обслуговування). Це дозволить з одного боку зменшити техногенне навантаження від впливу минулих екстерналій та збільшити обсяги отриманої вторинної сировини. Все це позитивно вплине на стан довкілля громади.

Відповідно до РПУВ місця розміщення відходів (полігони та звалища побутових відходів) на території Хорольської МТГ передбачається ліквідувати та рекультивувати (відповідно до абзацу 4 пункту 5 розділу XI Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про управління відходами» з 1 січня 2030 року експлуатація місць розміщення відходів (полігонів, звалищ), що не оснащені системами вилучення біогазу та фільтрату, системами моніторингу викидів в атмосферне повітря та моніторингу забруднення грунтів і підземних вод, забороняється).

Згідно переліку ліцензіатів з управління небезпечними відходами https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy на

території Полтавської області наявно 1 підприємство, що має ліцензію на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами: ТОВ «ВІТАБУД» (Полтавська обл., Кременчуцький район, с. Пришиб, вул. Центральна, 29) - відходи у вигляді сумішей і емульсій масло/вода, вуглеводні/вода. На території Хорольської МТГ дані підприємства відсутні.

На території Полтавської області відповідно реєстру дозволів на здійснення операцій з оброблення відходів (Екосистема https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provadzhennia-hospodarskoi-diialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv) наявні підприємства, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів: ТОВ "БІОХІМ-ПРОМ" (Полтавський р-н, місто Карлівка, D4); АТ "КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ СТАЛЕЛИВАРНИЙ ЗАВОД" (Кременчуцький р-н, місто Кременчук, D1, R4, R12); ТОВ "КОМПАНІЯ "КРЕМВТОРСИРОВИНА" (Кременчуцький р-н, місто Кременчук, R13, R12); КП "КРЕМЕНЧУЦЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ АВТОТРАНСПОРТНЕ ПІДПРИЄМСТВО 1628" Кременчуцької міської ради Кременчуцького району (Кременчуцький р-н, місто Кременчук, R13, R12); ПАТ "КРЮКІВСЬКИЙ ВАГОНОБУДІВНИЙ ЗАВОД" (Кременчуцький р-н, місто Кременчук, R13, R4); ТОВ "ПОЛТАВСЬКИЙ ЗАВОД КВАРЦЕВОГО СКЛА" (Полтавський р-н, місто Полтава, R13, R4); ТОВ "КОМПАНІЯ "КРЕМВТОРСИРОВИНА" (Кременчуцький р-н, місто Кременчук, R13, R12); ТОВ "ВІТАБУД" (Кременчуцький р-н, с. Пришиб, D9, D15). На території Хорольської МТГ дані підприємства відсутні.

Здоров'я населення

Сучасна демографічна ситуація в Хорольській міській територіальній громаді, як і в цілому в Полтавському районі, склалася під впливом історичного розвитку території, природного та механічного руху населення, наслідків воєнного стану. Кількість населення громади (останні офіційні дані станом на 01.01.2026 р.) – 29094 осіб. Середня щільність населення - 27 осіб на 1 км^2. Чисельність населення громади представлена в таблиці 2.6. Кількість населення по населеним пунктам Хорольської МТГ приведено у таблиці 2.7 (станом на 01.01.2026 р.).

Таблиця 2.6 - Чисельність населення Хорольської міської територіальної громади, осіб (01.01.2026 р.)

	Усе населення			Міське населення			Сільське населення		
	обидві статі	чоловіки	жінки	обидві статі	чоловіки	жінки	обидві статі	чоловіки	жінки
УСЬОГО	**29094**	**13655**	**15439**	**12009**	**5430**	**6579**	**17085**	**8225**	**8860**
У віці, років									
0-6	906	476	430	365	194	171	541	282	259

7-14	2067	1038	1029	920	466	454	1147	572	575
15-17	932	493	439	410	224	186	522	269	253
18-26	2325	1186	1139	912	461	451	1413	725	688
27-59	14374	7189	7185	5960	2815	3145	8414	4374	4040
60-89	8339	3240	5099	3399	1263	2136	4940	1977	2963
90+	151	33	118	43	7	36	108	26	82

Таблиця 2.7 - Кількість населення по населеним пунктам Хорольської МТГ

№ п/п	**Назва міських/сільських населених пунктів**	**Чисельність наявного населення**
1.	місто Хорол	**12009**
Андріївський старостинський округ		
1.	село Андріївка	353
2.	село В'язівок	124
3.	село Дубове	51
4.	село Козубівка	332
5.	село Новий Байрак	132
6.	село Софине	79
7.	село Третякове	36
Всього:		**1107**
Вишняківський старостинський округ		
1.	село Вишняки	1647
2.	село Вербине	76
3.	село Демина Балка	63
4.	село Костюки	119
5.	село Павленки	5
6.	село Трубайці	455
7.	село Кулики	25
8.	село Бовбасівка	145
Всього		**2532**
Вишневий старостинський округ		
1.	село Петракіївка	351
2.	село Куторжиха	149
3.	село Середнє	27
4.	село Хвощівка	346
5.	село Вишневе	445
6.	село Гирине	10
7.	село Єньки	163
8.	село Лози	0
9.	село Садове	142
Всього		**1633**
Мусіївський старостинський округ		
1.	село Мусіївка	306
2.	село Бурлаки	3
3.	село Дації	0
4.	село Лазьки	123

5.	село Мартинівка	0
6.	село Міщенки	8
7.	село Стара Мусіївка	1
8.	село Хоменки	55
9.	село Шкилі	215
10.	село Хильківка	473
11.	село Григорівка	8
Всього	**1192**	
Староаврамівський старостинський округ		
1.	село Староаврамівка	361
2.	село Бутівці	305
3.	село Глибока Долина	78
4.	село Пристань	109
5.	село Радьки	95
6.	село Стайки	62
7.	село Княжа Лука	195
Всього	**1205**	
Штомпелівський старостинський округ		
1.	село Штомпелівка	698
2.	село Бочки	48
3.	село Ванжина Долина	2
4.	село Варварівка	1
5.	село Ковтуни	101
6.	село Коломийцеве Озеро	108
7.	село Лісянщина	142
8.	село Лобкова Балка	23
9.	село Наталівка	99
10.	село Ставки	56
11.	село Шарківщина	3
Всього	**1281**	
Ялосовецький старостинський округ		
1.	село Ялосовецьке	453
2.	село Барилівщина	0
3	село Бригадирівка	297
4.	село Кривці	187
5.	село Лагодівка	61
6.	село Миколаївка	21
7.	село Новоіванівка	320
8.	село Орликівщина	152
9.	село Роплянське	3
10.	село Червоне	30
Всього	**1524**	
Клепачівський старостинський округ		
1	село Клепачі	653
2.	село Вергуни	411
3.	село Іващенки	76
4.	село Новачиха	373
5.	село Зубенки	13
6.	село Левченки	19
7.	село Оріхівщина	4

8.	село Остапенки	32
9.	село Шишаки	578
10.	село Павлівка	138
11.	село Падусі	13
12.	село Рибченки	10
Всього	**2320**	
Новоаврамівський старостинський округ		
1.	село Грушине	273
2.	село Бубереве	18
3.	село Кулиничі	25
4.	село Широке	3
5.	село Ковалі	507
6.	село Барилове	10
7	село Мелюшки	284
8.	село Новоаврамівка	793
9.	село Мала Попівка	89
10.	село Попівка	267
Всього	**2269**	
Покровськобагачанський старостинський округ		
1.	село Березняки	493
2.	село Покровська Багачка	886
3.	село Настасівка	111
4.	село Тарасівка	315
5.	село Єрківці	156
6.	село Запорожчине	60
7.	село Іванці	1
Всього	**2022**	

Найбільша кількість жителів проживає в м. Хорол – 12009 осіб (41,3% загального населення громади). Таким чином, частка міського населення становить 41,3% та сільського населення відповідно 58,7%. В гендерній структурі переважають жінки. Показник чисельності населення у громаді характеризується щорічним скороченням (з 31,622 тис. осіб у 2021 році до 29,094 тис. осіб у 2026 році), що відповідає загальним тенденціям динаміки населення у районі, області та в цілому по Україні.

У громаді спостерігається зменшення народжуваності, що негативно впливає на відтворення населення. Збільшилася чисельність мешканців громади, які виїхали за кордон у зв’язку з початком повномасштабної війни у 2022 році. Кількість облікованих внутрішньо переміщених осіб по населених пунктах Хорольської міської територіальної громади становить 4485 осіб.

Статевий і віковий склад населення відображає загальні демографічні тенденції, притаманні більшості громад Полтавської області. Зокрема, чисельність жіночого населення станом на 01.01.2026 р. складає 15439 осіб (53,1% від загальної чисельності мешканців громади), чисельність чоловічого відповідно 13655 осіб (46,9%), що практично не відрізняється від середнього показника по Полтавській області: 53,8 % становить жіноче населення та 46,2 % – чоловіче.

Відповідно даних [77] економічно активне населення у віці 18-59 років складає 16699 осіб або близько 57,3%, населення пенсійного віку 8490 особи – близько 29,2% від загальної кількості жителів.

Відповідно даних Стратегії [68], демографічна ситуація в населених пунктах громади має ряд негативних тенденцій. Протягом останніх років спостерігається тенденція до скорочення чисельності населення за рахунок негативного природного приросту. Основні демографічні тенденції в громаді типові для країни під час воєнного часу: міграція, зменшення кількості чоловіків та старіння. Вимирання та старіння населення погіршують якість трудового потенціалу громади та зменшують природний приріст населення. Посилення військових дій та їхної географії може призвести до скорочення чисельності населення та звуження місцевого ринку товарів і послуг.

Більшість факторів, які впливають на демографічну ситуацію в громаді, формуються на загальнодержавному рівні і залежать від фінансово-економічного стану та добробуту населення. Подолання фінансової кризи та поліпшення економічного стану населення, що в свою чергу призведе до досягнення сталого демографічного розвитку, є тривалим і складним процесом.

Одним з факторів, який впливає на здоров'я та тривалість життя населення є екологічний, а саме стан повітря, води, ґрунту, особливості клімату. Тому питання збереження населення, в тому числі запобігання негативного впливу на нього факторів навколишнього середовища, знаходиться на постійному контролі керівництва Хорольської міської ради. Всі завдання проєкту МПУВ направлені на створення екологічно привабливого та комфортного середовища проживання для мешканців, сприятливе для екологічного бізнесу (ринку вторресурсів) та цікаве для туристів, у тому числі на підвищення рівня екологічної безпеки території, підвищення рівня суспільної екологічної свідомості, удосконалення місцевої екологічної політики, які в кінці кінців відображаються на покращенні добробуту населення та як наслідок – покращення демографічної ситуації та здоров'я населення.

Прогнозні зміни, якщо проєкт МПУВ не буде затверджений.

У випадку, якщо МПУВ не буде затверджено, показники стану здоров'я населення та рівні захворюваності залишаться без змін. У той же час реалізація заходів проєкту ДДП покращити систему управління з відходами, що в кінечному випадку позитивно вплине на стан довкілля та здоров'я населення.

Соціальний ризик реалізації заходів проєкту МПУВ визначається як ризик для групи людей, на яку може вплинути впровадження об'єкта господарської діяльності з урахуванням особливостей природно-техногенної системи.

Значення соціального ризику (*Rs*), для оцінювання, розраховується за формулою [49]:

$$R_s = CR_a \cdot V \cdot (N/T) \cdot (1 - N_p) \qquad 2.1$$

де: $CR_a = 1 \cdot 10^{-6}$ – прийнятий канцерогенний ризик комбінованої дії декількох

канцерогенних речовин, забруднюючих атмосферу;

V_u – уразливість території від прояву забруднення атмосферного повітря, Vu = 0,48 часток;

N = кількість населення Хорольської МТГ;

T = 70 років – середня тривалість життя, (визначається для даного регіону або приймається 70 років);

N_p = – коефіцієнт, що визначається відношенням кількості додаткових робочих місць до чисельності населення.

Класифікація рівнів соціального ризику представлена у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 - Класифікація рівнів соціального ризику

№	*Рівень ризику*	*Ризик протягом життя*
1	Неприйнятний для професійних контингентів і населення	Більший ніж 10^{-3}
2	Прийнятний для професійних контингентів і неприйнятний для населення	10^{-3}-10^{-4}
3	Умовно прийнятний	10^{-4}-10^{-6}
4	Прийнятний	Менший ніж 10^{-6}

Розрахований соціальний ризик без реалізації заходів МПУВ становить $8{,}50 \cdot 10^{-5}$ одиниць та характеризується як умовно прийнятний.

Розрахований соціальний ризик від реалізації заходів МПУВ (зокрема від реалізації заходів розділу 2. Управління побутовими відходами) становить $5{,}10 \cdot 10^{-7}$ одиниць та характеризується як прийнятний.

Попередні висновки

1. Реалізація цілей проєкту МПУВ сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин та зменшенню впливу на клімат, у тому числі парникових газів. Для цього у проєкті МПУВ визначені наступні завдання: зменшення негативного впливу техногенно забруднених територій, у тому числі ліквідація та рекультивація історичних місць розміщення відходів (полігонів/звалищ відходів, у т.ч. несанкціонованих) відповідно РПУВ та НПУВ; заходи, пов’язані зі зменшенням видалення відходів та максимального їх відновлення, розвитку ринку вторсировини (включає технічне забезпечення роздільного збору та вивезення тільки невідсортованих залишків ПВ, будівництво інфраструктурного забезпечення відповідно РПУВ тощо); екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризація мінімізації утворення відходів та максимального їх відновлення опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення (зменшення видалення відходів). Це сприятиме зменшенню викидів звалищного газу, а отже - метану, від нестаціонарних джерел викиду, що є одним із важливих моментів Паризької кліматичної угоди. Реалізація запланованих заходів проєкту МПУВ сприяє

зменшенню викидів звалищного газу (парникових газів) у атмосферне повітря у порівнянні із існуючою ситуацією та відповідає Плану заходів щодо виконання Конвенції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року, затвердженим розпорядження КМУ від 30.05.2024 р. № 483-р.

2. На території Хорольської МТГ протікає 15 річок протяжністю понад 10 км, загальна довжина яких становить 263 км. Найбільші річки – Хорол (протяжністю по громаді 40 км), Рудка (протяжністю 22 км), Сула (протяжністю –20 км), Єньківка (16 км). Потрібно відзначити негативні зміни, що відбуваються у річках даної території, що обумовлено замуленістю, як наслідок - евтрофікацією у теплий період водойм.

Насьогодні питання водопостачання та водовідведення є надзвичайно важливими для громади. Висока зношеність інженерних мереж (водопостачання, водовідведення) створює ризики виникнення екологообумовлених захворювань. На даний час очисні споруди потребують реконструкції.

У МПУВ (відповідно РПУВ) передбачені заходи щодо управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд (Розділ 4, завдання 1), зокрема заходи: дослідження кількості утворення та оброблення осаду стічних вод, проведення наукового дослідження відновлення осадів стічних вод від комунальних очисних споруд; запровадження технологічних прийомів обробки та відновлення осадів; розроблення та реалізація плану відновлення осадів, що накопичені на мулових майданчиках очисних споруд. На даний час передбачається здійснення нейтралізації забруднення від вигрібних ям за допомогою пробіотичних препаратів. Все це сприятиме зменшенню негативного впливу вигрібних ям, осадів стічних вод від комунальних очисних споруд на стан довкілля.

3. На території громади, як і загалом у Полтавській області, мають місце процеси, що негативно позначаються на стані ґрунту та зменшують його родючість. Тому одним із важливих напрямків, зазначених у проєкті МПУВ є поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки, що включає заходи щодо охорони земель, у тому числі: формування екологічної свідомості населення (з метою зменшення несанкціонованого видалення відходів), ліквідації та рекультивації місць розміщення відходів на території громади (у т.ч. несанкціонованих) відповідно РПУВ, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на прилеглі земельні ресурси.

4. На території Хорольської МТГ виникає нагальна потреба удосконалення роботи у напрямку організації вторинної переробки ПВ. Тому у проєкті МПУВ визначено заходи щодо забезпечення роздільного збирання ПВ та направлення вторинної сировини на відновлення, придбання баків, контейнерів для збору ПВ (у тому числі для роздільного сортування ресурсоцінних фракцій відходів), покращення матеріально-технічного забезпечення сфери управління відходами (зокрема на території Хорольської МТГ відповідно РПУВ планується

будівництво об'єктів системи управління відходами до 2033 року: сміттєсортувальної станції / лінії (відповідно табл. 6.4, додаток 6 РПУВ). Відповідно до МПУВ, Регіонального плану управління відходами у Полтавській області до 2033 року, полігони/звалища ПВ, що розташовані на території Хорольської МТГ повинні бути ліквідовані та рекультивовані до 2033 року. Поряд з цим, Регіональним планом визначено, що територія Хорольської МТГ відноситься до Лубенського кластеру управління відходами. На території Лубенського кластеру передбачається місце розміщення регіонального полігону - територія Пирятинської МТГ.

Полігон ПВ може експлуатуватися на території громади до впровадження регіонального полігону для Лубенського кластеру за умови дотримання абзацу 4 пункту 5 розділу XI Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про управління відходами»; отримання висновку ОВД полігону ПВ, дозволу на оброблення відходів згідно чинного законодавства; здійснення постійного постпроектного моніторингу впливу полігону на довкілля (згідно висновку ОВД); наявності проєкту рекультивації полігону ПВ, а також інших документів згідно чинного законодавства, щодо відповідності полігону для обробки ПВ нормам екобезпеки.

Відповідно РПУВ у Лубенському кластері передбачається: 1 сміттєперевантажувальна станція - Лубенська МТГ; сміттєсортувальні станції - Оржицька ТГ; **Хорольська ТГ**; Гребінківська ТГ; Пирятинська ТГ; Чорнухинська ТГ. Переробне підприємство для відновлення відходів згідно РПУВ передбачено у Лубенській МТГ. Також відповідно РПУВ (табл. 6.3, додаток 6) на території Лубенської МТГ передбачено пункт роздільного збору (ВЕЕО, меблів, одягу та ін. товарів, які були в ужитку, батарей та акумуляторів тощо).

Відповідно РПУВ (табл. 6.3, додаток 6 РПУВ) для Лубенського кластеру передбачено потужності біологічного оброблення відходів (більше 30 тис.т/рік) – Пирятинська МТГ (під таблицею вказано зауваження - будівництво майданчику компостування є можливим у кожній громаді (визначається у МПУВ)). Відповідно рекомендацій НПУВ та РПУВ на території Хорольської МТГ доцільно передбачити майданчик централізованого компостування відходів, що біологічно розкладаються.

На території Хорольської МТГ відповідно РПУВ передбачається будівництво: сміттєсортувальна станція/лінія, проектна потужність по відходам - 13200 т/рік, вартість – 2920 тис. грн., термін – до 2033 року. Також відповідно рекомендацій НПУВ (стр. 43) та РПУВ (стр. 346) на території Хорольськоїї МТГ доцільно передбачити майданчик централізованого компостування відходів, що біологічно розкладаються.

Сміттєсортувальна станція/лінія. Відповідно ГБН В.2.2-35077234-001:2011 передбачаються такі функціональні зони: передзаводська (за межами огорожі або умовної границі підприємства); виробнича зі сміттєсортувальною лінією;

підсобна; складська. Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.1) розміри земельних ділянок під об'єкти сортування побутових відходів складають 0,09 га на 1000 т ПВ. Таким чином, мінімальна площа під сміттєсортувальну станцію – 0,801 га.

Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.2) об'єкти сортування побутових відходів допускається розміщувати в промислових та комунально-складських зонах населених пунктів та за їх межами або на території полігону ПВ за умови організації СЗЗ відповідно до вимог санітарного законодавства.

Для максимального видалення ресурсоцінних фракцій з відходів передбачається встановлення:

- сортувальної лінії потужністю 13200 т/рік (включає конвеєр похилий, завантажувальний, мезонін, інспекційний транспортер (сортувальний), контейнери для збору відсортованого ПВ з під кабіни);

- асфальтованої ділянки для компостування, яка передбачає розміщення органічних відходів у кагати та включає перетротрушувача (аератора) та щепорізу.

Потужність сміттєсортувальної станції відповідно РПУВ – 13200 т (найменша – 10 тис. т сортувальної лінії KONSORT), даний обсяг уточнюється на етапі підготовки ТЕО. Принцип роботи: ПВ поступають в приймальне відділення, у спеціально відведений приямок, в якому знаходиться приймальний транспортер *L*-типу. Далі сировина потрапляє на інспекційний (сортувальний) конвеєр для ручного сортування корисної вторинної сировини, йде через похилий транспортер інспекційним конвеєром для ручного сортування корисної вторинної сировини. Під інспекційним столом встановлено спеціальні контейнери для збору ПВ.

Можливий відбір ресурсоцінних фракцій на сортувальній лінії: макулатура (картон МС – 6, папір збірний МС – 11); плівка поліетиленова ПВД (світла); поліетиленова плівка ПВД (темна); ПЕТФ (пляшка та тара з поліетилентерефталакту); МІКС пластик (збірні полімери типу ПНД, АБСполіпропілен, ПВХ); ганчір'я, ганчір'я, текстиль; склобій; кольоровий брухт (питна алюмінієва банка, електротехнічний провід).

Передбачається встановлення пресу горизонтального для мінімізації обсягу вторсировини (мінімальні зусилля пресування до 10 т), ущільнення й тюкування здійснюється попередньо відсортованого паперу, картону, пластику, текстилю та кольорових металів тощо.

Розміщення сортувальної станції передбачається на території рекультивованого міського звалища (площа - 6,4160 га, південна частина м. Хорол, шир. 49.746877, довг. 33.319708, кадастровий номер ділянки – 5324884400:00:002:0027 (комунальна власність), цільове призначення - для будівництва і обслуговування будівель закладів комунального обслуговування). Встановлення місця будівництва та умови будівництва визначатимуться згідно відповідного Техніко-економічного обгрунтування.

Пункти роздільного збирання побутових відходів. Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.4) на території населених пунктів слід передбачити місця для встановлення пунктів приймання вторинної сировини. Відовідно ДБН Б.2.2-12:2019 пункти приймання від кінцевих споживачів паперу, картону, пластику, скла, відходів упаковки, відпрацьованих батарейок, батарей і акумуляторів, електричного та електронного обладнання та шин у місцях продажу, приватних домогосподарствах, адміністративних, соціальних, громадських, комерційних, розважальних, рекреаційних, туристичних та інших закладах, комунальних пунктах приймання відходів повинні забезпечувати роздільне збирання окремих видів відходів. Площа земельних ділянок для одного пункту приймання вторсировини повинна складати 15-30 м^2. Необхідна кількість пунктів приймання вторсировини визначається схемою санітарного очищення відповідного населеного пункту. Для узагальнених розрахунків площі земельної ділянки, для організації пункту приймання вторсировини слід приймати 3 м^2 на 1000 осіб населення, але не меншу 15 м^2 на одну ділянку пункту приймання вторсировини.

Відповідно, для кількості населення 29094 осіб необхідна площа пунктів приймання вторсировини складає 87,3 м^2. Кількість пунктів роздільного збору уточнюється під час реалізації МПУВ (Захід 2.13 - Визначення концепції функціонування, необхідної кількості та місць розташування пунктів збирання відходів), що буде визначатися потребою населення, попитом на вторсировину тощо.

Відповідно рекомендацій НПУВ та РПУВ доцільним є розміщення на території громади *майданчику централізованого компостування відходів*, що біологічно розкладаються. Відповідно НПУВ (стр. 43):

1) У територіальних громадах чисельністю до 100 тис. осіб доцільно здійснювати компостування на спеціалізованих компостних майданчиках, а в невеликих територіальних громадах — компостування в місцях видалення відходів у буртах або “рукавах”.

2) Операції з компостування можуть застосовуватися центрами приймання/збирання відходів для оброблення окремо зібраних відходів від зелених насаджень (відходи з домогосподарств, парків, садів, інших об’єктів благоустрою у сфері зеленого господарства). Компостування таких відходів може здійснюватися на відкритому повітрі.

Відповідно РПУВ (стр. 346): оброблення відходів здійснюється / планується здійснювати в межах населеного пункту (територіальної громади).

Відповідно РПУВ (стр. 346): потужності біологічного оброблення відходів встановлюються при навантаженості більше 30 тис.т/рік (6 регіональних об’єктів). У той же час будівництво майданчику компостування є можливим у кожній громаді (визначається і у МПУВ). Для цього на асфальтованій ділянці - кагат (мінімальні розміри 5*3 м) вкладаються органічні відходи, які попередньо подрібнюються. Далі в масу відходів добавляють біопрепарати (мікроорганізми),

масу відходів періодично помішують за допомогою вспушувача (насадка на трактор). В результаті отримується компост, який можна використовувати як високоякісне добриво. Необхідне обладнання: подрібнювач, біопрепарати, вспущувач. Також для вирішення питання з органічними відходами (біовідходами), які утворюються на території області у індивідуальній забудові найкраще використовувати міні компостери.

Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.1) об'єкти оброблення органічної складової ПВ складають 0,3-1 га на 1000 т відходів, відповідно необхідна площа для майданчика для компостування на території громади складає мінімально 2,7 га.

Бурти складають з різних шарів та відходів, що забезпечує постійний доступ кисню. Полив виконують рідиною, що збирають під час компостування або дощовою водою, або попередньо очищеним фільтратом, або спеціальними розчинами для компостування. Ефективних препаратів для прискорення дозрівання компосту, які широко застосовують в України дуже багато. Використовуватись буде препарат офіційно сертифікований, що буде відповідати високим вимогам українських і європейських стандартів якості (наприклад Компоназ; Компост; Компостмакер та інші). Вибір технології для компостування у відкритих буртах обирається технологом експлуатуючої організації залежно від виду наявної сировини, пори року, наявності ресурсів, бажаного періоду дозрівання. Оптимальний розмір буртів (компостувальних куп) підбирається під час експлуатації. Максимальна ширина бурта до 3 м. Максимальная висота бурта до 1,3 м.

5. Загальна площа земель природно – заповідного фонду Хорольської МТГ складає1 604,545 га (показник заповідностя – 1,509%). На території Хорольської міської територіальної громади зареєстровано 18 заказників і заповідних урочищ, 5 пам'яток природи місцевого значення. Найбільшими заповідними урочищами місцевого значення на території Хорольської міської територіальної громади є: Заповідне урочище місцевого значення «Гринцеве» (с. Ставки, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 42); Заповідне урочище місцевого значення «Довжек» (с. Глибока Долина, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 12-13); Заповідне урочище місцевого значення «Радьки» (с. Радьки, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 27); Заповідне урочище місцевого значення «Мелюшки» (с. Мелюшки, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 25, 26);- Заповідне урочище місцевого значення «Заяр'є» (околиці м. Хорол, вул. Заяр'є, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 43); Заповідне урочище місцевого значення «Середнє» (с. Середнє, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 47); Заповідне урочище місцевого значення «Куторжиха» (с. Куторжиха, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 46). Найбільшими гідрологічними заказниками місцевого значення на території Хорольської міської територіальної громади є: Гідрологічний заказник місцевого значення «Хвощівка» (с. Хвощівка, Хорольська

МТГ, Хорольське лісництво, кв. 50); Гідрологічний заказник місцевого значення «Костюки» (с. Костюки, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 52-55); Гідрологічний заказник місцевого значення «Комишитовий» (між с. Трубайці, Єньки та Бовбасівка).

На території Хорольської МТГ наявні об'єкти Смарагдової мережі: Sula river valley (SiteCode: UA0000309, area: 47 845,64 ha, dataset year: 2025); Khorol river valley (SiteCode: UA0000306), area: 44 962,67 ha, dataset year: 2025). Проєкт МПУВ не передбачає негативного впливу на об'єкти ПЗФ, Смарагдової мережі, а навпаки, лівідація несанкціонованих звалищ відходів, формування екологічної свідомості населення сприятиме зменшенню антропогенного впливу на дані об'єкти.

6. Основними проблемними питаннями у сфері охорони використання та відтворення тваринного світу на території громади є: браконьєрство на суходолі та на воді; пошкодження місць проживання тварин, збіднення екосистем. Фактична лісистість на території громади, як і загалом у області, є недостатньою, а тому потребує збільшення. Важливо зменшувати антропогенний вплив людини на флору та фауну, особливо у їх природних екосистемах, тому зменшення видалення відходів, їх впливу на природні екосистеми, що передбачається у МПУВ, є важливою складовою подальшого розвитку громади.

Одним з факторів, який впливає на здоров'я та тривалість життя населення є екологічний, а саме стан повітря, води, ґрунту, особливості клімату. Всі завдання проєкту МПУВ направлені на створення екологічно привабливого та комфортного середовища проживання для населення, у тому числі на підвищення рівня екологічної безпеки території, рівня суспільної екологічної свідомості, удосконалення місцевої екологічної політики, що в кінці кінців відображається на покращенні добробуту населення та як наслідок – покращення демографічної ситуації та здоров'я населення.

Ключові екологічні проблеми території

На основі еврістичного аналізу стану компонентів навколишнього середовища, визначені основні екологічні проблеми території Хорольської МТГ:

- ризики забруднення компонентів довкілля, зокрема грунтів, від несанкціонованих звалищ та історичних місць розміщення відходів, які не відповідають нормам екобезпеки;
- захоронення побутових відходів без попереднього оброблення (сортування та відновлення);
- втрата ресурсів, економічного прибутку громади, внаслідок відсутності збору та відновлення вторсировини.

Сильні сторони довкілля громади: наявність екологічних програм та проєктів громади, у тому числі направлених на формування екологічної свідомості населення; наявність проєктів щодо реалізації заходів РПУВ; охоплення населення послугою збору та вивезення ПВ – 49% (м. Хорол); наявне

інфраструктурне забезпечення системи управління побутовими відходами - загальна чисельність контейнерів у м. Хорол для змішаних відходів – 240 шт., кількість контейнерних майданчиків – 31 од., наявно 3 сміттєвоза для вивезення побутових відходів. Загальна кількість контейнерів під роздільний збір – 56 шт (18 шт. під скло, 19 шт. під папір, 19 шт. під пластик).

Слабкі сторони - наявність вигрібних ям в населених пунктах; нерозвинутий ринок вторсировини; періодичне виникнення несанкціонованих звалищ, неповне охоплення населення централізованим збором відходів (у сільській місцевості збір змішаних побутових відходів по планово-контейнерній системі відсутній).

За результатами опитування місцевих жителів та спеціалістів щодо основних складових екологічної ситуації території Хорольської МТГ виявлено, що основними значущими екологічними проблемами є наступні:

1. екологічні ризики від забруднення довкілля відходами, які розміщені на несанкціонованих сміттєзвалищах та історичних місцях розміщення відходів, які не відповідають нормам екобезпеки;
2. відсутність унітарного збору побутових відходів у сільській місцевості;
3. необхідність модернізації інфраструктурного забезпечення сфери управління відходами, розширення роздільного збору ПВ, адже неповне вилучення складових відходів придатних для використання в якості вторинної сировини приводить до недоотримання прибутку від даної сфери.

Даний проєкт МПУВ враховує пріоритетні екологічні проблеми Хорольської МТГ, та визначає першочергові напрямки їх вирішення на період 2026-2033 роки з урахуванням: Регіонального плану управління відходами у Полтавській області до 2033 року; Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року; Національного плану управління відходами до 2033 року; Стратегії регіонального розвитку Полтавської області на на 2021-2027 роки, Регіональної програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»). Все це актуалізує необхідність впровадження даного проєкту МПУВ.

SWOT-аналіз екологічної ситуації

Аналіз поточного стану навколишнього середовища, в тому числі здоров'я населення, дозволив виявити основні екологічні проблеми (зокрема у сфері управління відходами), що уповільнюють розвиток Хорольської МТГ. Для визначення найгостріших проблем та реальних можливих шляхів їх вирішення робочою групою з проведення СЕО був виконаний SWOT-аналіз екологічної ситуації та виявлення взаємозв’язків між "внутрішніми" (сильні та слабкі сторони) та "зовнішніми" (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для громади (табл. 2.9).

Таблиця 2.9 - SWOT-аналіз взаємозв'язків між "внутрішніми" (сильні та слабкі сторони) та "зовнішніми" (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для Хорольської МТГ у сфері управління відходами

Сильні сторони	Слабкі сторони
1	2
Наявність промислових підприємств, які можуть фінансово сприяти формуванню системи управління відходами у громаді.	Наявні місця розміщення ПВ, які потребують ліквідації та рекультивації. Необхідність ліквідації несанкціонованих звалищ ПВ.
Високий рівень відновлення відходів с/г виробництва. Наявне відновлення біологічних відходів (у домогосподарствах), що сприяє зменшенню обсягів відходів, що потрапляють на звалища.	Незадіяність науково-технічного, виробничого потенціалу регіону для вирішення пріоритетних завдань щодо управління відходами на території громади.
Зацікавленість та максимальна участь керівництва громади у формуванні ефективної системи управління відходами у межах власної компетенції.	Неврегульоване нормативно-правове забезпечення стимулювання діяльності у сфері управління відходами, як і загалом на території України. Недостаній рівень стимулювання підприємств впроваджувати екологоорієнтовані заходи.
Значні можливості партнерської взаємодії бізнесу та влади задля покращення стану довкілля в населених пунктах	Наслідки воєнних дій.
Наявне інфраструктурне забезпечення збору та вивезення змішаних та ресурсоцінних фракцій ПВ у м. Хорол, наявні контейнейнери збору ресурсоцінних фракцій. Відповідно РПУВ передбачені інфраструктурні елементи управління відходами для Лубенського кластеру (сміттєсортувальна лінія/ станція).	Недостатнє матеріальне, кадрове, фінансове, інформаційне забезпечення системи управління відходами. Відсутність дієвої системи сортування, відновлення побутових відходів.
Наявність екологічних програм та проєктів громади, у тому числі направлених на формування екологічної свідомості населення. Наявність місцевих програм, що передбачають реалізацію проєктів відповідно РПУВ	Відсутність розвинутого ринку вторсировини, як і загалом в Україні та області, механізмів залучення приватних підприємств у дану сферу. Недостатній рівень охоплення сільського населення громади (як і загалом області) унітарним збором побутових відходів. Недостатній розвиток системи роздільного збору ресурсоцінних фракцій відходів та ринку вторсировини.
Суспільне усвідомлення невідкладності вирішення проблеми управління побутовими відходами. Високий ступінь інформаційної політики серед населення стосовно управління відходами, в тому числі необхідність сортування відходів	Відсутність належного громадського контролю за охороною довкілля, у тому числі системою управління відходами. Відсутність екологічної свідомості у окремих громадян (призводить до несанкціонованого видалення відходів, їх спалювання тощо)
Наявність матеріально-технічного забезпечення (контейнери, спецтранспорт)	Відсутня централізована система управління біовідходами, які у більшості випадках

системи управління відходами у громаді.	потрапляють на звалище ПВ. Наявність несанкціонованих звалищ. Відсутність оперативного попередження населення про екологічні загрози.
Проведення екологічних заходів на території громади щодо питань роздільного збору ПВ	Недостатній рівень інформації щодо обсягів фактичного утворення та подальшого руху відходів за видами. Збір статистичних даних у сфері управління з відходами йде в розріз з європейськими вимогами стосовно планів управління відходами
	Застарілість методів управління будівельними підприємствами. Непрозорість системи управління відходами будівництва та знесення.
Можливості	**Загрози**
Використання програмно-цільового методу вирішення проблем у сфері управління відходами. Удосконалення збору статистичної інформації у сфері управління відходами.	Підвищення витрат, пов'язаних з управлінням відходами, відсутність фінансових ресурсів для формування системи управління відходами.
Поступове скорочення обсягів відходів, що розміщуються на полігонах/звалищах. Розвиток ринку вторсировини, збільшення обсягу ресурсоцінних фракцій, вилучених з відходів.	Погіршення екологічної ситуації внаслідок негативного впливу відходів. Забруднення довкілля через відстутність полігонів, які б відповідали нормам екобезпеки та експлуатува-лися згідно з вимогами законодавства. Відсутність регіональних об'єктів оброблення відходів.
Формування економічних та нормативно-правових засад щодо фінансового, матеріально-технічного, інтелектуального забезпечення вирішення проблеми відходів. Створення ефективної інфраструктури управління відходами.	Відсутність мотивації у суб'єктів господарської діяльності щодо вирішення проблеми відходів через високі витрати на їх переробку або відновлення. Ріст рівня екологічних і техногенних катастроф внаслідок воєнних дій.
Створення нових робочих місць на запланованих об'єктах інфраструктури. Вилучення ресурсоцінних компонентів з відходів та організація належної інфраструктури їх переробки з отриманням вигод для мешканців громади. Можливості отримання енергії з відходів.	Нестабільність економічної ситуації. Небажання певних категорій населення сортувати побутові відходи.
Модернізація виробничих потужностей промислових підприємств з метою зменшення обсягів утворення відходів	Забруднення довкілля викидами та скидами звалищ ПВ, на яких відсутня система захисту довкілля від забруднення, виникнення екологічних ризиків здоров'ю населення, що проживає поруч.
Здешевлення будівельних робіт за рахунок використання вторинних матеріалів з відходів будівництва та знесення.	Вилучення земель задля розміщення відходів будівництва та знесення. Забруднення довкілля небезпечними речовинами, що містяться у відходах будівництва та знесення
Впровадження регіонального / місцевого	Відсутність механізмів економічного

плану управління відходами. Створення потужностей з відновлення побутових відходів. Підвищення рівня екологічної безпеки громади.	стимулювання для залучення приватних підприємств на ринок вторресурсів
Реалізація та фінансування заходів і проєктів державних цільових та бюджетних програм, таких як Національні програми «Плану відновлення України»	Низька фінансова спроможність населення, яка не дозволяє покривати витрати у сфері управління ПВ, великогабаритними та будівельними відходами
Розвиток ринку вторинної переробки відходів. Можливості отримання додаткового прибутку від використання відходів як вторинних ресурсів.	Відсутність екологічної свідомості населення у питаннях управління відходами, зокрема з небезпечними складниками, а також з ресурсоцінними фракціями, що спричинятиме втрату ресурсів.

Заходи МПУВ направлені на взаємодію суб'єктів господарювання, населення та влади щодо максимального залучення відновлювальних та вторинних матеріальних і енергетичних ресурсів у господарський обіг громади та регіону загалом, збереження і відновлення якісного та кількісного складу довкілля, узгодження дій суб'єктів управління відходами за різними варіантами їх інтеграції на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля Хорольської МТГ, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, грунти, кліматичні фактори, рівня забруднення довкілля та здоров'я населення) та SWOT-аналізу сукупний вплив від реалізації проєкту МПУВ є екологічно допустимим та обгрунтованим.

Реалізація пріоритетних напрямків МПУВ буде спрямована на покращення екологічних характеристик якості довкілля та передбачає впровадження заходів щодо удосконалення системи управління відходами, що в свою чергу сприяє збереженню природних ресурсів та отриманню додаткового прибутку у громаді (за рахунок залучення вторресурсів у господарський обіг громади), зменшенню забруднення довкілля від видалення відходів, формуванню екологічної свідомості населення тощо та буде мати позитивний вплив на стан довкілля.

Вирішення питання зменшення техногенного навантаження на довкілля, створення екологічно безпечних умов для життєзабезпечення населення Хорольської МТГ потребує спільних зусиль державних та обласних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання, бізнесу, громадськості та мешканців громади.

Громада має значні можливості для покращення екологічної ситуації через залучення інвестицій, розвиток зеленої енергетики, впровадження найкращих доступних технологій та методів управління відходами та міжнародну співпрацю. Проте, існують і серйозні загрози, такі як ризик аварій, кліматичні зміни, економічна нестабільність, воєнний стан в країні, через який громада зазнає ракетних обстрілів об'єктів промисловості, громадської та житлової сфери.

Успішне подолання цих викликів потребує комплексного підходу до вирішення питань, що включає у т.ч. забезпечення сталого управління відходами, модернізацію інфраструктури, підвищення екологічної свідомості населення та впровадження новітніх технологій.

У випадку якщо документ державного планування – Місцевий план управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року не буде затверджено, рівень ризику погіршення екологічної ситуації в громаді та його негативного впливу на здоров'я населення може зрости. Не затвердження МПУВ, може спричинити до того, що залишаться не вирішеними проблеми, які б дозволили знизити ймовірність настання цих ризиків, та забезпечити поступальний рух у напрямі сталого управління відходами в громаді на засадах збереження та охорони довкілля, а також покращення здоров'я населення. Зокрема:

– низькі тарифи на послуги із захоронення відходів не створюватимуть для суб'єктів господарювання стимулів для їх оброблення та відновлення;

– збільшиться кількість несанкціонованих сміттєзвалищ на території громади через нерозвиненість систем роздільного збирання побутових відходів;

– цілі, пов'язані з упровадженням найкращих доступних технологій у сфері управління побутовими відходами, а також промисловими відходами досягнуті не будуть;

– виникне загроза неможливості виділення коштів державного, обласного, міського бюджету та залучення інвесторів й грантових коштів на реалізацію заходів у сфері управління відходами, у тому числі створення комплексів з оброблення побутових відходів, розвиток та розбудову системи відновлення відходів;

– залишиться застаріла матеріально-технічна база підприємств сфери управління відходами та відсутність програм її оновлення і модернізації;

– культура управління відходами населення, особливо приватного сектору, залишатиметься на низькому рівні;

– зростатиме загроза забруднення навколишнього природного середовища через відсутність контролю і моніторингу параметрів довкілля, не проведення рекультивації техногенно забруднених земель.

Незатвердження проєкту Місцевого плану управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року зумовить накопичення екологічних проблем. А з огляду на шкоду, завдану війною, вони можуть утворити кумулятивний ефект і спричинити загрози техногенного характеру. Це може мати негативні наслідки для навколишнього природного середовища та здоров'я населення.

3. ХАРАКТЕРИСТИКУ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Місцевий план управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року охоплює всю територію громади і визначає місцеву політику у сфері управління відходами, об'єктом якої є територія, що характеризується унікальним набором соціальних, просторових, безпекових, екологічних та економічних особливостей. З огляду на сучасні виклики, які стоять перед громадою (наслідки руйнівного впливу війни, інтегрування положень директив Європейського Союзу в національне законодавство, у тому числі у сфері управління відходами, необхідність впровадження дієвих та ефективних заходів з його виконання на місцевому рівні), цілі і завдання спрямовуватимуться на зменшення шкідливого впливу відходів на довкілля та здоров'я людей, а також на досягнення максимально ефективного використання ресурсів, упровадження найкращих доступних технологій у сфері управління усіма видами відходів, відкриття нових об'єктів оброблення відходів і створення нових робочих місць.

Важливою частиною проєкту МПУВ є створення максимальних умов для запобігання утворенню відходів. Загальна інформація про стан довкілля в розрізі його компонентів, умови життєдіяльності населення та стан його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу в результаті реалізації цілей та завдань проєкту МПУВ, наведено в розділі 2.

Значним антропогенним чинником в громаді залишається накопичення відходів. Найбільш вразливими компонентами довкілля, які зазнають негативного впливу відходів, є атмосферне повітря, поверхневі та ґрунтові води, ґрунти, а також здоров'я населення. При гіпотетичному «нульовому» сценарії коли не складається або не затверджується проєкт МПУВ, ускладнюється питання забезпечення належного санітарного стану, і ця альтернатива веде до погіршення екологічної ситуації, неефективного управління відходами та використання земельних ресурсів, виникнення стихійних звалищ, забруднення водного басейну, погіршення благоустрою в цілому. Розробка та затвердження проєкту МПУВ, а також реалізація його заходів, які передбачають подальший розвиток системи роздільного збору побутових відходів, збільшення обсягів їх відновлення, удосконалення системи управління побутовими відходами буде мати позитивний вплив на стан довкілля з одночасним зменшенням впливу існуючих незмінних факторів: надходження забруднюючих речовин у атмосферне повітря, природні водойми та ґрунти.

Оцінка тенденцій передбачає порівняння основних екологічних параметрів та

показників за останні роки. СЕО охоплює аналіз ймовірного впливу на стан довкілля, умови життєдіяльності та здоров'я населення в результаті впровадження проєкту МПУВ.

Територія громади, яка ймовірно зазнає впливу внаслідок реалізації проєкту МПУВ включає: території, де буде удосконалена система управління відходами; території поблизу місць розташування полігонів/звалищ побутових відходів, місць розміщення об'єктів інфраструктури системи управління відходами.

Місцевий план управління відходами охоплює всі види діяльності у сфері управління відходами на території Хорольської міської територіальної громади. Відповідно до Регіонального плану управління відходами в Полтавській області до 2033 року визначено, що територія Хорольської МТГ відноситься до Лубенського кластеру управління відходами. На території Лубенського кластеру передбачається місце розміщення регіонального полігону - територія Пирятинської МТГ.

Відповідно до РПУВ місця розміщення відходів (полігони та звалища побутових відходів) на території Хорольської МТГ передбачається ліквідувати та рекультивувати (відповідно до абзацу 4 пункту 5 розділу XI Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про управління відходами» з 1 січня 2030 року експлуатація місць розміщення відходів (полігонів, звалищ), що не оснащені системами вилучення біогазу та фільтрату, системами моніторингу викидів в атмосферне повітря та моніторингу забруднення грунтів і підземних вод, забороняється).

Полігон ПВ може експлуатуватися на території громади до впровадження регіонального полігону для Лубенського кластеру за умови дотримання: абзацу 4 пункту 5 розділу XI Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про управління відходами»; наявність висновку ОВД полігону ПВ; дозволу на оброблення відходів згідно чинного законодавства; постійного постпроектного моніторингу впливу полігону на довкілля (згідно висновку ОВД); проекту рекультивації полігону ПВ, а також інших документів згідно чинного законодавства, щодо відповідності полігону для обробки ПВ нормам екобезпеки.

Відповідно РПУВ у Лубенському кластері передбачається: 1 сміттєперевантажувальна станція - Лубенська МТГ; сміттєсортувальні станції - Оржицька ТГ; **Хорольська ТГ**; Гребінківська ТГ; Пирятинська ТГ; Чорнухинська ТГ. Переробне підприємство для відновлення відходів згідно РПУВ передбачено у Лубенській МТГ. Також відповідно РПУВ (табл. 6.3, додаток 6) на території Лубенської МТГ передбачено пункт роздільного збору (ВЕЕО, меблів, одягу та ін. товарів, які були в ужитку, батарей та акумуляторів тощо).

Відповідно РПУВ (табл. 6.3, додаток 6 РПУВ) для Лубенського кластеру передбачено потужності біологічного оброблення відходів (більше 30 тис.т/рік) – Пирятинська МТГ (під таблицею вказано зауваження - будівництво майданчику компостування є можливим у кожній громаді (визначається у

МПУВ)). Відповідно рекомендацій НПУВ та РПУВ на території Хорольської МТГ доцільно передбачити майданчик централізованого компостування відходів, що біологічно розкладаються.

На території Хорольської МТГ відповідно РПУВ передбачається будівництво сміттєсортувальної станції/лінії, проектна потужність по відходам - 13200 т/рік, вартість – 2920 тис. грн., термін – до 2033 року (рис.3.1).

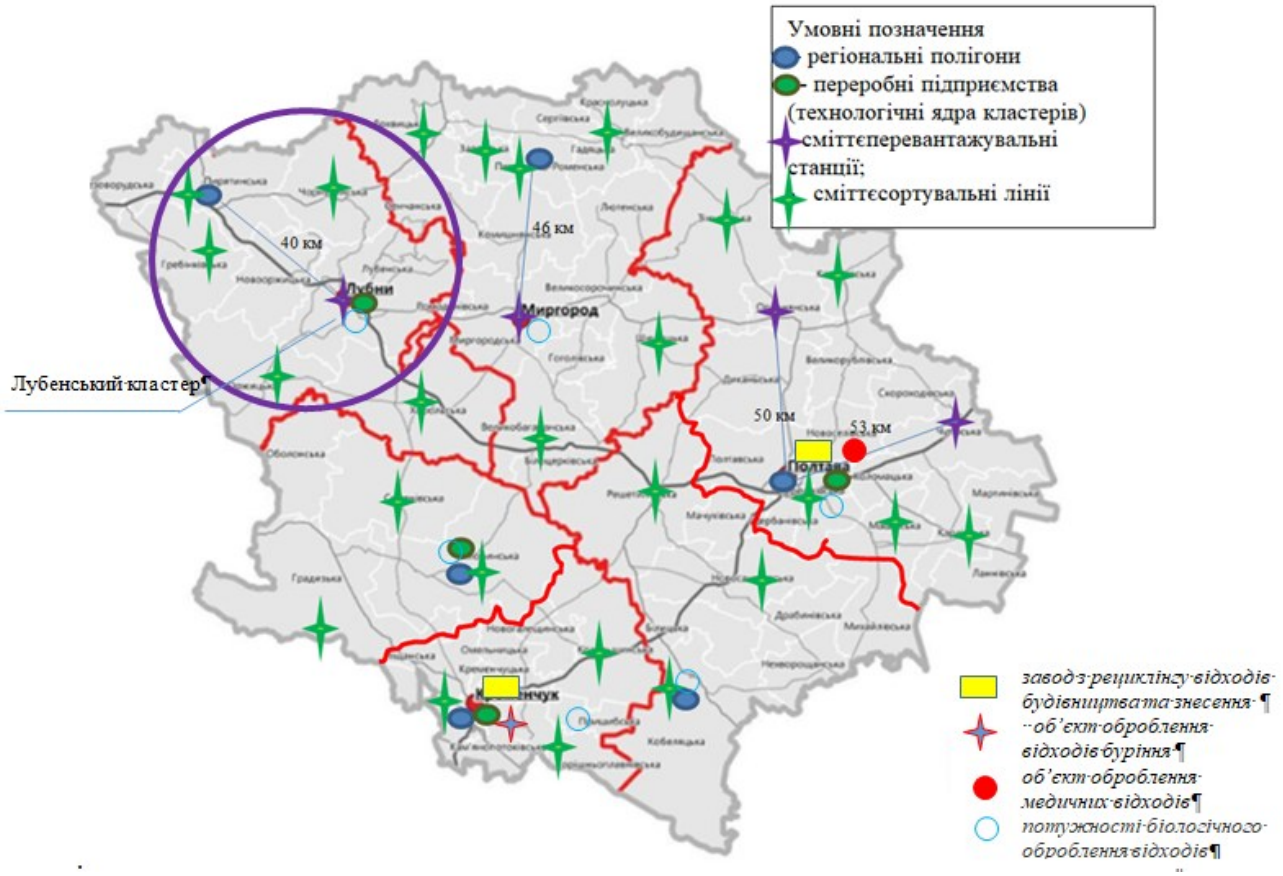

Рис. 3.1 – Об'єкти інфраструктури управління відходами у Полтавській області (заплановані відповідно РПУВ)

Будівництво об'єктів системи управління відходами передбачається з урахуванням всіх вимог екологічного законодавства (процедури ОВД відповідно ст.2 та ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», Дозволу на викиди від стаціонарних джерел викидів, Дозволу на здійснення операцій з обоблення відходів тощо).

Реалізація проєкту МПУВ сприятиме покращенню стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на території громади. Водночас, на територіях в зоні впливу нових об'єктів інфраструктури системи управління відходами можливі додаткові впливи на довкілля, які будуть оцінюватися при підготовці окремих проектів із включенням відповідних заходів щодо попередження, мінімізації та компенсації негативного впливу. На

полігонах/звалищах ПВ (до та після їх рекультивації) повинен здійснюватися постійний екологічний моніторинг. Передбачається постійний (щоквартальний) контроль, після рекультивації – щорічний контроль.

У межах МПУВ визначено завдання, що першочергово стосуються територій та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля у сфері управління відходами внаслідок забруднення атмосферного повітря, поверхневих та підземних вод, грунтів, знищення зелених насаджень, лісів та негативного впливу на стан здоров'я населення. Проєктом МПУВ передбачається ліквідація несанкціонованих звалищ та рекультивація історичних місць розміщення відходів (полігонів, звалищ), які не відповідають встановленим вимогам законодавства із здійсненням контролю і моніторингу параметрів навколишнього природного середовища, з усуненням можливих негативних впливів місць розміщення побутових відходів на здоров'я людей та навколишнє природне середовище.

Відповідно даних РПУВ (таблиця 3.1, додаток 3 РПУВ) у таблиці 3.1 приводиться інформація щодо сміттєзвалищ, розміщених на території Хорольської МТГ.

Таблиця 3.1 - Інформація щодо сміттєзвалищ на території Хорольської МТГ (табл. 3.1, додаток 3 РПУВ)

Назва ТГ	*Назва сміттєзвалища (відповідно РПУВ)*	*Місце розташування (при наявності координати)*	*Площа земельної ділянки*
Хорольська	звалище	(південна частина міста Хорол) шир. 49.770900, довг. 33.243170	6,4160 га
Хорольська	сміттєзвалище	в селі Вишняки, звалище за 2 км на південний схід від села, шир. 49.746877, довг. 33.319708	0, 50 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Покровська Багачка	0,79 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Березняки	1,5 га
Хорольська	сміттєзвалище	с.Тарасівка	1 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Єрківці	1 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Новоаврамівка	1 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Новоаврамівка	1,5 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Попівка	0,8 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Мала Попівка	1 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Ковалі	0,62 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Мелюшки	1,27 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Грушине	0,3 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Андріївка	4,5 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Софине	1 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Н.Байрак	1 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Третякове	0,5 га
Хорольська	звалище ПВ	с. Клепачі	-
Хорольська	сміттєзвалище	с. Новачиха	0,5 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Шишаки урочище Довжик	1,5 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Вергуни	0,6 га

Хорольська	сміттєзвалище	с. Іващенки (Ващенки)	0,6 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Шкилі	-
Хорольська	сміттєзвалище	с. Шкилі	-
Хорольська	сміттєзвалище	с. Бовбасівка	0,5 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Трубайці	1 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Хильківка	0,12 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Штомпелівка	0,34 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Ялосовецьке	0,46 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Орликівщина	0,6 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Кривці	0,4 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Новоіванівка	0,6 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Бригадирівка	0,4 га
Хорольська	сміттєзвалище	с. Штомпелівка	1

На даний час діючим є одне звалище ПВ площею 6,4160 га. шир. 49.770900, довг. 33.243170 (південна частина м. Хорол). Кадастровий номер ділянки – 5324884400:00:002:0027 (комунальна власність). Цільове призначення - для будівництва і обслуговування будівель закладів комунального обслуговування; вид використання - 03.12 для будівництва і обслуговування будівель закладів комунального обслуговування; категорія - землі житлової та громадської забудови. Обсяги захоронення на звалищі ПВ з моменту його дії станом на 01.01.2026 року становить 769292 м^3 або 105008 т. По всьому периметру звалища встановлено сітчату огорожу, територія робочої зони звалища та пропускного пункту із оглядовою вежою обладнана освітленням. Навколо місця розміщення відходів існує локальна мережа з спостережувальних свердловин для контролю за якісним станом підземних вод. СЗЗ до житлової забудови (500 м) витримана. На звалищі проводиться систематичне підгортання (буртування відходів) бульдозером на гусеничному ходу, ведення боротьби з бур'янами в період їх вегетації та попереджувальні заходи щодо самозаймання і спалювання відходів. Всі інші звалища ПВ є недіючими на знаходяться на етапі ліквідації та рекультивації (станом на 01.01.2026 р. ліквідовано до 70% звалищ ПВ). Наразі здійснюється ліквідація та рекультивація звалища ПВ за 2 км на південний схід від села Вишняки площею 0,5 га (шир. 49.746877, довг. 33.319708), обсяг накопичення ПВ – 247,116 тис., дане звалище є недіючим.

На території Хорольської МТГ внаслідок безвідповідальної діяльності населення утворюються несанкціоновані звалища. Міська влада та комунальні підприємства щорічно здійснює заходи щодо ліквідації несанкціонованих звалищ. У більшості дані відходи містять гілки (зелені відходи), вивезені приватним сектором.

Для запобігання та зменшення негативного впливу відходів, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд, об'єктів незавершеного будівництва, об'єктів благоустрою внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків на

навколишнє природне середовище та здоров’я людини проєктом МПУВ передбачається комплекс заходів, направлених на створення інфраструктури для управління такими видами відходів. Також проєкт МПУВ визначено заходи із упровадження систем, заходів із управління відходами, що біологічно розкладаються та відходами зелених насаджень відповідно рекомендацій НПУВ та РПУВ. Реалізація такого комплексу заходів направлена на зниження негативних наслідків утворення та управління даними відходами.

Проєктом МПУВ передбачені заходи, спрямовані на формування повної комплексної системи управління усіма потоками відходів у громаді. Це дозволить оперативно реагувати на негативні зміни, забезпечити підтримання комфортних та безпечних умов життя населення на всій території Хорольської МТГ.

Заходи проєкту МПУВ, орієнтовані на формування екологічної культури та підвищення екологічної свідомості населення й суб’єктів господарювання у сфері управління відходами, що в свою чергу сприятиме поліпшенню стану довкілля та умов життєдіяльності населення громади. Загальний стан навколишнього природного середовища та здоров’я населення при реалізації проєкту МПУВ не зазнають негативного впливу. Стан та якість довкілля прогнозується на теперішньому рівні з динамікою покращення та підвищення рівня життя населення з одночасним зменшенням існуючих факторів впливу (надходження забруднюючих речовин у атмосферне повітря, природні водойми та ґрунти). Разом з тим, в межах окремих територій, які на цей момент пов’язані з існуючими об’єктами управління відходами та/або будуть такими в майбутньому будуть відбуватись більш значимі впливи та зміни. Створення нових об’єктів управління відходами може призвести до збільшення антропогенного навантаження на цих територіях по окремих компонентах довкілля або їх сукупності, проте в допустимих межах. Отже, є певні території та конкретні місця, на яких відбудуться зміни внаслідок реалізації запланованих заходів. Доцільно розглядати потенційний вплив та наслідки реалізації проєкту МПУВ саме на цих територіях. Тому достатньо виявити екологічні проблеми та можливі ризики для навколишнього середовища та здоров'я населення, пов’язані з реалізацією проєкту МПУВ.

Для більшої наглядності проведемо оцінку стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров’я на територіях, які ймовірно зазнають впливу, при збереженні існуючої ситуацій за критеріями:

- економічний збиток за забруднення довкілля *(з використанням Наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 20.07.2009 р. №389 Методики розрахунку розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів; Наказу Державного агентства земельних ресурсів України, Державної інспекції з контролю за використанням і охороною земель від 12.09.2007 №110. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву; Методики розрахунку розмірів відшкодування збитків, які заподіяні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, затвердженої наказом*

Міндовкілля від 28.04.2020 № 163; Тимчасової типової методику визначення економічної ефективності здійснення природоохоронних заходів та оцінки економічної шкоди, заподіяної народному господарству забрудненням довкілля, затверджена від 21.10.1983 р. №254/284/134).

- економічний прибуток від реалізації вторсировини.

Відповідно [75; 78] економічний збиток за забруднення навколишнього середовища викидами біогазу від полігонів та звалищ ПВ розраховується за формулою:

$$Y_1 = \sum_{i=t}^{T} \left[\gamma * f * \sum_{j=1}^{J} \delta_i \left(\sum_{i=1}^{I} (\sum_{k=1}^{K} V_k M_k e^{-ht}) C_i A_i \frac{\rho}{1000} \right) K_t \right], \quad (3.1)$$

де $У_1$ – економічний збиток, що причиняється реципієнтам у результаті забруднення атмосфери від полігонів та звалищ ПВ, грн.;

γ – константа, чисельне значення якої встановлюється з урахуванням інфляції, грн./т;

f – поправка (безрозмірна), що враховує характер розсіювання шкідливих речовин в атмосфері;

δ_j – коефіцієнт (безрозмірний) відносної небезпеки забруднення атмосферного повітря над територіями різного типу j, який залежить від різного ступеня стійкості реципієнтів до забруднення атмосфери і асиміляційного потенціалу території;

V_k – теоретичний потенціал утворення метану з органічної складової ПВ, м^3/рік ;

M_k – маса органічної складової у загальному обсягу відходів, т/т за рік, що визначається розрахунковим методом виходячи із морфологічного складу відходів;

h — константа (безрозмірна) утворення метану з органічних відходів;

t — час з моменту відкриття полігону, років;

C_i – масова доля і-ї шкідливої речовини у загальному обсязі біогазу;

A_i – показник (безрозмірний) відносної агресивності і-ї шкідливої речовини, визначається відповідно до класу небезпеки речовини;

K_t – безрозмірний коефіцієнт, що враховує щільність відходів і визначається $K_t = 1{,}625 - 0{,}015\rho$, де ρ - щільність відходів, кг/м^3.

Розрахунок економічного збитку за забруднення навколишнього середовища фільтратом від полігонів та звалищ ПВ пропонується визначати за формулою

$$У_2 = \alpha \cdot \sum_{i=1}^{I} A_i \cdot b_i \cdot (\ell - E - aW) \cdot C_i, \quad (3.2)$$

де $У_2$ – економічний збиток, що причиняється реципієнтам у результаті забруднення водних ресурсів від полігонів та звалищ ПВ, грн.;

α – константа, чисельне значення якої встановлюється з урахуванням інфляції, грн./ м^3;

A_i – показник відносної агресивності скиду забруднюючих речовин у

водойми, безрозмірний;

b_i – показник відносної екологічної небезпеки скиду забруднюючих речовин у водойми, безрозмірний;

l – загальний об'єм притоку води (опади та всі види поверхневого чи ґрунтового притоку), м^3/рік;

E – об'єм випаровування та транспірації води, м^3/рік (визначається розрахунковим шляхом за водним балансом полігону);

a – поглинаюча здатність відходів, яка визначається в залежності від морфологічного складу ПВ;

W – щорічна маса відходів, що видаляються на звалищі чи полігоні, м^3/рік;

C_i – масова доля забруднюючої речовини у фільтраті.

Величина економічного збитку за забруднення навколишнього середовища історичними місцями розміщення розміщення побутових відходів на території громади теоретично складає близько 1,9 млн. грн щорічно без реалізації заходів щодо ліквідації та рекультивації полігонів/звалищ ПВ [75].

Таким чином, за нульовим варіантом без змін (без впровадження проєкту МПУВ) подальший стабільний розвиток населених пунктів громади є, очевидно, проблематичним, і ця альтернатива веде до погіршення екологічної ситуації, неефективного використання земельних ресурсів, погіршення соціально-економічного розвитку громади в цілому. Зокрема, сумарний еколого-економічний збиток складе близько 2,3 млн. грн. щорічно, недоотриманий прибуток від реалізації вторсировини (додаток 29 проєкту МПУВ) – 3,77 млн. грн. на 1 етапі, 4,80 млн. грн. на 2 етапі реалізації проєкту МПУВ щорічно. Прийняття проєкту МПУВ спричинить довгостроковий позитивний вплив на природнє середовище та здоров'я населення Хорольської МТГ.

Вплив МПУВ на викиди парникових газів.

Система управління відходами передбачає діяльність, що пов'язана з викидами парникових газів. Основними з напрямів такої діяльності можуть бути:

- захоронення побутових та інших відходів на полігонах;
- біологічне оброблення відходів;
- відновлення відходів з використанням їх енергетичного потенціалу (в якості твердого палива);
- термічне оброблення відходів (ветеринарні, медичні).

Як правило, викиди метану з полігонів є найбільшим джерелом викидів парникових газів в сфері управління відходами. При захороненні побутових та інших відходів на полігонах і звалищах відбувається анаеробне розкладання біовідходів і окремих інших відходів органічного походження (наприклад папір, текстиль). При цьому утворюється так званий полігонний біогаз, який у своєму складі містить парникові гази. Застосування технологічних рішень із роздільного збирання відходів, сортування та компостування зменшує вклад полігонів на викиди парникових газів.

Таким чином при захороненні побутових та інших відходів утворюється наступні парникові гази: діоксид вуглецю (CO_2), метан (CH_4), закис азоту (N_2O). Методології визначення обсягів парникових газів від полігонів та звалищ враховують лише метан. Обсяги викидів N_2O не враховуються через їх незначну кількість. Викиди двоокису вуглецю (CO_2) біологічного походження не враховуються як парникові, оскільки аналогічна кількість CO_2 була спожита рослинами, з яких потім вуглець перейшов до органічних речовин, потім за ланцюгом до відходів і повернувся до атмосферу у вигляді викидів CO_2.

При інерційному розвитку системи управління відходами (у разі неприйняття або невиконання проєкту МПУВ): питомі обсяги утворення побутових відходів та їх морфологічний склад суттєво не будуть змінюватися протягом періоду планування (до 2033 року); використання біовідходів у власних домогосподарствах, у т.ч. спалювання рослинних та інших відходів у власних домогосподарствах буде поширеним у сільській місцевості; практика управління відходами у громаді буде близькою до існуючої, видалення відходів не зменшиться.

При реалізації проєкту МПУВ: показники реалізації заходів зі зменшення обсягів захоронення відходів будуть відповідати плановим значенням та цільовим показникам МПУВ та РПУВ; у джерелах утворення та у пункті роздільного збору вилучатимуться ресурсоцінні фракції, на сміттєсортувальній станції відбуватиметься досортування складових відходів та ущільнення невідсортованих залишків ПВ для подільшого їх транспортування. Таким чином, загалом буде зменшуватися загальний обсяг видалення відходів, а отже звалищного газу, основними складовими якого є метан та вуглекислий газ.

Біологічне оброблення відходів.

На території Лубенського кластеру передбачається будівництво потужності біологічного оброблення відходів на території Пирятинської СТГ (відповідно табл. 6.3, додаток 6 РПУВ, під таблицею вказано зауваження - будівництво майданчику компостування є можливим у кожній громаді (визначається у МПУВ)), у той же час відповідно рекомендацій НПУВ та РПУВ (табл. 3.2 РПУВ: Організація компостування зелених відходів з громадських парків та садів - до 2030 року для всіх населених пунктів з населенням понад 100 тис. мешканців (ціль не встановлює обмеження щодо впровадження компостування в інших менших населених пунктах); у територіальних громадах чисельністю до 100 тис. осіб доцільно здійснювати компостування на спеціалізованих компостних майданчиках, а в невеликих територіальних громадах - компостування в місцях видалення відходів у буртах або “рукавах”) на території Хорольської МТГ доцільним є організація майданчику централізованого компостування відходів, що біологічно розкладаються на території громади, а також компостування в часних будинках за допомогою міні-компостерів.

Проєктом МПУВ передбачається діяльність в напрямі біологічного оброблення відходів, яка включає компостування органічної частини відходів у складі побутових відходів, відходів від утримання зелених насаджень громади. Перевагами біологічного оброблення відходів є зменшення обсягу захоронення відходів, біостабілізація відходів, знищення патогенних мікроорганізмів у відходах і вироблення компосту для подальшого використання. Утворені при біологічній обробці кінцеві продукти можуть, в залежності від їх якості, бути перероблені, або як органічне добриво, поліпшувач ґрунту, або видалені на полігони.

Що стосується майданчика для компостування, то не передбачається встановлення спеціального обладнання (для отримання енергії тощо). Для цього на асфальтованій ділянці - кагат (мінімальні розміри 5*3 м) вкладаються органічні відходи, які попередньо подрібнюються. Далі в масу відходів добавляють біопрепарати (мікроорганізми), масу відходів періодично помішують за допомогою вспушувача (насадка на трактор). В результаті отримується компост, який можна використовувати як високоякісне добриво. Необхідне обладнання: подрібнювач, біопрепарати, вспущувач. Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.1) об'єкти перероблення органічної складової ПВ складають 0,3-1 а на 1000 т відходів, відповідно мінімальна площа для майданчика для компостування на території громади складає 2,7 га.

У разі застосування технологій аеробного оброблення (компостування) буде виділятися двоокис вуглецю (CO_2), але він має біологічне походження та не враховується, як той, що додає парникового ефекту оскільки аналогічна кількість CO_2 була спожита рослинами з яких потім вуглець перейшов до органічних речовин, потім за ланцюгом до відходів і повернувся до атмосфери у вигляді викидів CO_2. У анаеробних ділянках компосту може утворюватися в невеликій кількості метан, який у більшості випадків окислюється всередині компосту. Піддані оцінці викиди метану, що потрапляють в атмосферу, знаходяться в діапазоні від менше одного відсотка до декількох відсотків загального вмісту вуглецю в матеріалі (Beck-Friis, 2001; Detzel et al., 2003; Arnold, 2005).

При компостуванні також можуть утворюватися викиди N_2O. Діапазон оцінюваних викидів варіюється в межах від менше 0,5 відсотків до 5 відсотків загального вмісту азоту в матеріалі (Petersen et al., 1998; Hellebrand 1998; Vesterinen, 1996; Beck- Friis, 2001; Detzel et al., 2003).

Органічна частина відходів після біологічного оброблення при їх використанні або захороненні вже не буде розкладатися та утворювати метан (парниковий газ). Кількісні значення очікуваного зниження викидів парникових газів на даному етапі визначити неможливо внаслідок значних невизначеностей відносно параметрів таких проектів.

Використання ресурсоцінних фракцій відходів

Використання ресурсоцінних фракцій відходів – це основний напрям у

системі управління відходами, який направлений на збереження і відновлення стану навколишнього природного середовища; активацію залучення відновлювального потенціалу у замкнутий цикл використання матеріально-енергетичних ресурсів, що розширює ресурсну складову розвитку громади та регіону загалом; зменшення техногенного впливу на здоров'я населення та ймовірності виникнення територіально-локалізованих захворювань.

У проєкті МПУВ передбачено організацію інфраструктурного забезпечення системи управління відходами відповідно РПУВ, зокрема будівництво сміттєсортувальної станції / лінії (вартість – 2920 тис. грн., проектна потужність по відходах – 13200 т/рік; термін – до 2033 року), а також роздільного збору ресурсоцінних фракцій (паперу та картону, скла, поліетилену, біовідходів), що дозволить: зменшити видалення відходів, а відтак негативний вплив на довкілля; отримати додатковий дохід як громаді, так і суб'єктам господарювання, населенню; покращити санітарний стан громаді, що сприятиме покращенню якості життя населення, а опосередковано - розвитку туризму.

Сміттєсортувальна станція/лінія. Відповідно ГБН В.2.2-35077234-001:2011 передбачаються такі функціональні зони: передзаводська (за межами огорожі або умовної границі підприємства); виробнича зі сміттєсортувальною лінією; підсобна; складська. Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.1) розміри земельних ділянок під об'єкти сортування побутових відходів складають 0,09 га на 1000 т ПВ. Таким чином, мінімальна площа під сміттєсортувальну станцію – 0,801 га.

Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.2) об'єкти сортування побутових Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.2) об'єкти сортування побутових відходів допускається розміщувати в промислових та комунально-складських зонах населених пунктів та за їх межами або на території полігону ПВ за умови організації СЗЗ відповідно до вимог санітарного законодавства.

Для максимального видалення ресурсоцінних фракцій з відходів передбачається встановлення:

- сортувальної лінії потужністю 13200 т/рік (включає конвеєр похилий, завантажувальний, мезонін, інспекційний транспортер (сортувальний), контейнери для збору відсортованого ПВ з під кабіни);

- асфальтованої ділянки для компостування, яка передбачає розміщення органічних відходів у кагати та включає перетротрушувача (аератора) та щепорізу.

Потужність сміттєсортувальної станції відповідно РПУВ – 13200 т (найменша – 10 тис. т сортувальної лінії KONSORT), даний обсяг уточнюється на етапі підготовки ТЕО. Принцип роботи: ПВ поступають в приймальне відділення, у спеціально відведений приямок, в якому знаходиться приймальний транспортер *L*-типу. Далі сировина потрапляє на інспекційний (сортувальний) конвеєр для ручного сортування корисної вторинної сировини, йде через похилий транспортер

інспекційним конвеєром для ручного сортування корисної вторинної сировини. Під інспекційним столом встановлено спеціальні контейнери для збору ПВ.

Можливий відбір ресурсоцінних фракцій на сортувальній лінії: макулатура (картон МС – 6, папір збірний МС – 11); плівка поліетиленова ПВД (світла); поліетиленова плівка ПВД (темна); ПЕТФ (пляшка та тара з поліетилентерефталакту); МІКС пластик (збірні полімери типу ПНД, АБСполіпропілен, ПВХ); ганчір'я, ганчір'я, текстиль; склобій; кольоровий брухт (питна алюмінієва банка, електротехнічний провід).

Передбачається встановлення пресу горизонтального для мінімізації обсягу вторсировини (мінімальні зусилля пресування до 10 т), ущільнення й тюкування здійснюється попередньо відсортованого паперу, картону, пластику, текстилю та кольорових металів тощо.

Розміщення сортувальної станції передбачається на території рекультивованого міського звалища (площа - 6,4160 га, південна частина м. Хорол, шир. 49.746877, довг. 33.319708, кадастровий номер ділянки – 5324884400:00:002:0027 (комунальна власність), цільове призначення - для будівництва і обслуговування будівель закладів комунального обслуговування). Встановлення місця будівництва та умови будівництва визначатимуться згідно відповідного Техніко-економічного обгрунтування.

Пункти роздільного збирання побутових відходів. Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.4) на території населених пунктів слід передбачити місця для встановлення пунктів приймання вторинної сировини. Відовідно ДБН Б.2.2-12:2019 пункти приймання від кінцевих споживачів паперу, картону, пластику, скла, відходів упаковки, відпрацьованих батарейок, батарей і акумуляторів, електричного та електронного обладнання та шин у місцях продажу, приватних домогосподарствах, адміністративних, соціальних, громадських, комерційних, розважальних, рекреаційних, туристичних та інших закладах, комунальних пунктах приймання відходів повинні забезпечувати роздільне збирання окремих видів відходів. Площа земельних ділянок для одного пункту приймання вторсировини повинна складати 15-30 м^2. Необхідна кількість пунктів приймання вторсировини визначається схемою санітарного очищення відповідного населеного пункту. Для узагальнених розрахунків площі земельної ділянки, для організації пункту приймання вторсировини слід приймати 3 м^2 на 1000 осіб населення, але не меншу 15 м^2 на одну ділянку пункту приймання вторсировини.

Відповідно, для кількості населення 29094 осіб необхідна площа пунктів приймання вторсировини складає 87,3 м^2. Кількість пунктів роздільного збору уточнюється під час реалізації МПУВ (Захід 2.13 - Визначення концепції функціонування, необхідної кількості та місць розташування пунктів збирання відходів), що буде визначатися потребою населення, попитом на вторсировину тощо.

Відновлення відходів з використанням їх енергетичного потенціалу.

У проєкті МПУВ на даний період не передбачається діяльність у напрямку використання енергетичного потенціалу відходів, так як це не відповідає РПУВ. У той же час використання енергетичного потенціалу відходів призводить до заміщення викопного палива. Тобто відбувається зменшення використання викопного палива з усіма супутніми позитивними екологічними наслідками, у тому числі зменшення викидів парникових газів. Тому даний напрямок є перспективним, але на даному етапі (до 2033 року) більш доцільним є формування системи збору ресурсоцінних фракцій, відповідні енерговмісні фракції в подальшому можуть використовуватися і за даним напрямком.

Термічне знешкодження відходів.

Термічне знешкодження відходів на території громади відповідно РПУВ не передбачається.

Відновлення, оброблення та впровадження найкращих доступних технологій у сфері управління промисловими відходами

Проєктом МПУВ передбачається діяльність в напрямку впровадження найкращих доступних технологій у сфері управління промисловими відходами, їх відновлення, оброблення, повторного використання тощо. Застосування таких технологій сприяє зменшенню розміщення таких видів відходів у навколишньому природному середовищі та їх негативного впливу на складові показників довкілля.

Кількісні значення очікуваного зниження впливу на показники стану навколишнього природного середовища на даному етапі визначити неможливо внаслідок значних невизначеностей відносно параметрів таких проектів. Більш детальний опис ймовірних наслідків від реалізації видів діяльності (або які містять види діяльності та об’єкти), які можуть мати наслідки для довкілля, в тому числі наслідки для безпечності життєдіяльності людей та їхнього здоров’я, виконуватиметься відповідними виконавцями у процесі здійснення процедури оцінки впливу на довкілля.

Оцінка впливу на довкілля здійснюється з дотриманням вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища, з урахуванням стану довкілля в місці, де планується провадити плановану діяльність, екологічних ризиків і прогнозів, перспектив соціально-економічного розвитку регіону загалом, потужності та видів сукупного впливу (прямого та опосередкованого) на довкілля, у тому числі з урахуванням впливу наявних об’єктів, планованої діяльності та об’єктів, щодо яких отримано рішення про провадження планованої діяльності або розглядається питання про прийняття таких рішень.

Висновки щодо ймовірного впливу проєкту МПУВ на довкілля.

Атмосферне повітря.

Суттєвого впливу реалізації проєкту МПУВ на атмосферне повітря не очікується. Створення додаткових об’єктів інфраструктури (встановлення

додаткових контейнерних майданчиків, сміттєсортувальної станції та майданчику централізованого компостування відходів) і поява нових джерел викидів не буде призводити до викидів, що перевищують нормативно допустимі величини. При будівництві об'єктів оброблення відходів очікується тимчасовий вплив протягом будівельних робіт. У той же час дані впливи контролюються згідно законодавства України (процедура ОВД відповідно Закону України «Про оцінку впливу на докілля», Дозволу на викиди від стаціонарних джерел викидів, Дозволу на здійснення операцій з обоблення відходів тощо).

Розвиток системи збирання та перевезення побутових відходів, ресурсоцінних фракцій, збільшення автопарку сміттєвозів призведуть до збільшення викидів. При цьому кількість сміттєвозів та режим їх руху за маршрутами збирання відходів не буде суттєво впливати на загальні обсяги викидів від автотранспорту відповідних територій громади/області. Використання сучасних сміттєвозів забезпечить дотримання вимог законодавства щодо параметрів викидів від автотранспорту. Реалізація окремих заходів проєкту МПУВ буде супроводжуватися зменшенням обсягів викидів та поліпшенням якості атмосферного повітря.

Кліматичні зміни.

Очікується загальний позитивний вплив реалізації проєкту МПУВ на запобігання кліматичним змінам через загальне зменшення викидів парникових газів. Додатково будуть забезпечені зниження викидів парникових газів при реалізації заходів з біологічного оброблення відходів та збору, сортування ресурсоцінних фракцій відходів.

Реалізація окремих заходів проєкту МПУВ будуть супроводжуватися додатковими викидами парникових газів (автотранспорт, компостування тощо), але їх кількість буде невеликою у порівнянні із сукупними зменшеннями.

Водні ресурси.

Позитивний вплив реалізації заходів проєкту МПУВ на водні ресурси буде полягати в основному у зниженні забруднення грунтових вод у місцях розміщення відходів.

Відходи.

Основні позитивні наслідки реалізації проєкту МПУВ очікуються саме у зниженні навантаження на довкілля, пов'язаного з утворенням відходів та усіма операціями управління ними. Кількісні наслідки реалізації МПУВ закріплені у вигляді відповідних цільових показників, що узгоджені з цільовими показниками національного та регіонального рівня та враховують місцеві особливості.

Земельні ресурси.

Реалізація проєкту МПУВ не призведе до підсилення вітрової або водної ерозії грунтів, змін у топографії або в характеристиках рельєфу, появи таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози. Зміни в структурі земельного фонду будуть пов'язані зі створенням об'єктів

інфраструктури управління відходами, ліквідацією і рекультивацією полігонів та звалищ.

Проведення заходів із ліквідації та рекультивації історичних місць розміщення відходів (у т.ч. несанкціонованих звалищ) сприятиме відновленню порушених земель, покращенню санітарно-гігієнічних параметрів територій.

Об'єкти природно-заповідного фонду, екомережа та біорізноманіття.

Проєктом МПУВ не передбачається реалізація заходів, що можуть призвести до негативного впливу на існуючі об'єкти природно-заповідного фонду та екомережу громади та області. Проведення біологічного етапу рекультивації забруднених земель сприятиме розвитку промислового туризму та створенню унікальних об'єктів, які у подальшому можуть розглядатися як заповідна територія, на якій відновлено біорізноманіття.

Рекреаційні зони та культурна спадщина.

Очікується, що реалізація проєкту МПУВ призведе до загального поліпшення стану довкілля, його рекреаційних можливостей та естетичних показників об'єктів довкілля через ліквідацію несанкціонованих звалищ, забезпечення населення якісними та доступними послугами у сфері управління відходами.

Населення та інфраструктура.

У проєкті МПУВ не передбачається реалізація заходів, що можуть призвести до негативного впливу на життя і здоров'я населення та існуючу інфраструктуру. Зменшення загроз для здоров'я людей буде досягнуто за рахунок:

- створення об'єктів управління побутовими відходами відповідно РПУВ, що відповідають нормативним вимогам;
- організація системи управління небезпечними відходами, у тому числі медичними відходами;
- створення об'єктів управління відходами руйнувань, будівництва та знесення, а також відходів, що біологічно розкладаються;
- зменшення/ліквідація/недопущення утворення несанкціонованих сміттєзвалищ.

Очікується, що реалізація проєкту МПУВ забезпечить населення якісними та доступними послугам у сфері управління побутовими відходами.

Екологічне управління, моніторинг.

Проєкт МПУВ включає напрям діяльності, спрямований на створення та розвиток інституційної структури системи управління відходами, у т.ч. зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами та вдосконалення системи інформаційного забезпечення сфери управління відходами. Проєкт МПУВ включає діяльність спрямовану на підсилення екологічного управління на рівні усіх ключових учасників: органів державного управління, місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання та населення.

Нижче наведено аналіз відповідності цілей МПУВ із стратегічними документами національного та регіонального рівнів (таблиця 3.2).

Реалізація проєкту МПУВ буде мати позитивний вплив на рівень відновлення відходів, тобто сприяти його збільшенню, що є важливим індикатором розвитку Хорольської МТГ відповідно Стратегії розвитку Хорольської міської територіальної громади на 2023-2027 роки [68].

Таблиця 3.2 - Узгодженість МПУВ із стратегічними документами та напрямками розвитку Полтавської області

Екологічні цілі	*Стратегічна документація національного та регіонального рівнів*	*Зменшити обсяг відходів шляхом вживання заходів щодо запобігання їх утворенню, їх скорочення, переробки та повторного використання*	*Створення сучасної системи управління відходами*
1. Підвищення енергоефективності	+1	+1	+1
2. Поліпшення стану водного та повітряного басейнів	+2	+2	+2
3. Управління відходами	+2	+2	+2
4. Збереження біорізноманіття	+1	+1	+ 1
5. Формування екологічної культури мешканців	+2	+2	+2

Для оцінки відповідності цілей використовувалася п’ятибальна шкала:
+2 – цілі МПУВ добре узгоджені з обласними екологічними цілями;
+1 – цілі МПУВ та обласні екологічні цілі принципово узгоджуються, але необхідно тісніше пов’язати цілі на наступних етапах планування та/або на рівні заходів;
0 – цілі МПУВ та обласні екологічні цілі нейтральні по відношенню одні до одних;
-1 – цілі МПУВ та обласні екологічні цілі не узгоджуються, але можуть бути узгоджені, в рамках наступного планування потрібні спеціальні заходи, спрямовані на узгодження цілей МПУВ та обласних екологічних цілей;
-2 – цілі МПУВ та регіональні екологічні цілі принципово суперечать одні одним, необхідні термінові заходи, сформовані на уточнення цієї цілі МПУВ.

Оскільки заходи МПУВ в основному спрямовані на створення комплексної системи управління відходами різних видів, і мають обмежити їх негативний вплив на довкілля і здоров'я населення, від впровадження проєкту МПУВ можна очікувати виключно позитивних результатів.

Проблемні питання, на вирішення яких спрямований проєкт МПУВ

У разі незатвердження проєкту МПУВ прогнозуємо такі негативні тенденції для довкілля громади:

- у *сфері управління відходами* продовжуватиметься різнобічний хаос у потугах й діях влади, бізнесу та громадських ініціатив щодо впровадження різних заходів, спрямованих на зменшення відходів у довкіллі. При чому ці заходи можуть бути концептуально взаємовиключаючими, як наприклад, сортування відходів та принцип економіки замкнутого циклу (recycling) і їх видалення. У результаті ситуація з відходами на території не зміниться, не залучаться кошти на

технічне переоснащення даної сфери, збережеться існуюча ситуація щодо забруднення довкілля при видаленні відходів, що породжуватиме нові проблеми та конфлікти в суспільстві. Тому реалізація проєкту МПУВ (до пріоритетних цілей якого віднесено впровадження сучасних підходів та технологій в сфері управління відходами, зменшення негативного впливу від видалення відходів на довкілля і здоров'я населення, запровадження стандартів ЄС щодо впровадження роздільного збору ПВ та сприяння у впровадженні екологічної культури населення тощо) сприятиме вирішенню проблем у сфері управління відходами;

- будуть наявні ризики виникнення екологообумовлених хвороб у населення громади, зорема обумовлене наявністю забруднень від вигрібних ям, наявних техногенно забруднених місць на території громади, можливими спалюваннями відходами;
- збільшення кількості деградованих земель під впливом антропогенних чинників, що обумовлене обсягами видалення відходів;
- недоотримання прибутку громадою, окремими суб'єктами господарювання та населенням через відсутність розвиненого ринку вторсировини;
- відсутність санітарної очистки населених пунктів громади призведе до погіршення якості життя населення.

Проєкт МПУВ передбачає комплекс завдань, спрямованих на вирішення конкретних проблем охорони довкілля, зокрема в системі управління відходами громади, з урахуванням регіональних пріоритетів. Якщо проєкт МПУВ не буде затвердженою, усі ці заходи не будуть комплексними, інтегрованими й ефективними.

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Введення воєнного стану в Україні, відобразилися на показниках стану навколишнього природного середовища та їх пріоритетності. Разом з тим, слід зазначити, що прямо пов'язати ті чи інші наслідки для здоров'я населення з впливом конкретних факторів дуже важко (так само, як і навпаки, довести відсутність такого зв'язку), оскільки вплив на здоров'я часто неспецифічний і носить опосередкований характер, до того ж можуть спостерігатися кумулятивні ефекти, пов'язані з кількома факторами впливу. Іншими словами, виділити внесок об'єктів інфраструктури управління відходами у вплив на здоров'я населення, на фоні безлічі інших факторів і кумулятивних ефектів являється непростим завданням, що в рамках СЕО не визначає обов'язковості доведення прямого зв'язку між здоров'ям населення та впливом об'єктів інфраструктури управління відходами.

Тому достатньо виявити екологічні проблеми та можливі ризики для навколишнього середовища та здоров'я населення, пов'язані з окремими категоріями утворення та управління відходами.

Проєкт МПУВ спрямований на створення відповідної інфраструктури та визначає завдання, які покликані створити комплексну систему управління відходами відповідно до державних будівельних і санітарних норм, тому результатом її впровадження можна очікувати покращення стану навколишнього природного середовища та здоров'я населення, що призведе до створення більш сприятливих умов для життєдіяльності людини, у т.ч. на територіях з природоохоронним статусом. Оцінка впливу на довкілля у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності відповідно до заходів проєкту МПУВ буде здійснюватися згідно з вимогами Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Загальна, зведена оцінка ймовірного впливу реалізації планованої діяльності проєкту ДДП на довкілля наведена в табл. 4.1.

Таблиця 4.1 - Оцінка ймовірного впливу реалізації проєкту МПУВ на довкілля відповідно до контрольного переліку

Чи може реалізація ДДП спричинити:	**Вплив**			**Пом'якшення існуючої ситуації**
	Так	Ймо-вірно	Ні	
Атмосферне повітря				
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?		+		За рахунок організації нових об'єктів ООВ можливе збільшення викидів, що контролюється згідно законодавства України (процедура ОВД, Дозвіл на викиди тощо). В загальному обсязі викидів від стаціонарних джерел на території громади це буде несуттєве значення
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?		+		За рахунок організації збору ресурсоцінних фракцій відходів можливе збільшення викидів від пересувних джерел, але в загальному обсязі викидів від пересувних джерел на території громади це буде несуттєве значення
Погіршення якості атмосферного повітря?			+	Зменшення викидів парникових газів (звалищного газу) внаслідок ліквідації та рекультивації полігонів/ звалищ, які не відповідають нормам екобезпеки (у т.ч. несанкціонованих)
Появу джерел неприємних запахів?			+	
Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			+	
Водне середовище				
Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			+	
Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			+	
Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			+	
Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			+	
Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			+	
Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			+	
Забруднення підземних водоносних горизонтів?			+	Передбачається нейтралізація забруднення від вигрібних ям
Відходи				
Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів?			+	Сприятиме зменшенню обсягів відходів
Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?			+	
Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами?			+	Будівництво об'єктів системи управління відходами буде здійснюватися згідно чинного законодавства з наявністю

				відповідної екологічної документації.
Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			+	
Земельні ресурси				
Порушення, переміщення, ущільнення грунтового шару?			+	Навпаки, біологічна ремедіація техногенно забруднених територій сприятиме відновленню грунтового шару.
Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			+	
Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			+	
Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			+	
Біорізноманіття				
Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			+	
Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			+	
Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			+	
Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			+	
Населення та інфраструктура				
Вплив на стан забезпечення робочими місцями населення?	+			Передбачається збільшення робочих місць за рахунок залучення вторресурсів у господарський обіг громади, розвитку системи управління відходами
Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?			+	
Вплив на фінансово-економічне забезпечення району?	+			Позитивний за рахунок розвитку екологоорієнтованих секторів економіки (ринок вторресурсів тощо).
Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			+	Опосередкованим результатом реалізації заходів МПУВ є зменшення екологообумовлених захворювань населення громади, покращення благополуччя населення.
Екологічне управління та моніторинг				
Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			+	
Погіршення екологічного моніторингу?			+	
Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			+	
Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			+	
Інше				
Підвищення рівня використання будь-якого виду вторинних ресурсів?	+			Передбачено використання вторресурсів громади відповідно цільових показників
Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			+	

Оцінка головних впливів на довкілля та здоров'я населення.

На основі оцінок, представлених в таблиці 4.1, можна зробити наступні висновки щодо ймовірного впливу проєкту МПУВ на довкілля:

1) Вплив на атмосферне повітря. У результаті реалізації проєкту МПУВ не передбачається збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та погіршення його стану. За рахунок організація збору відходів можливе збільшення викидів від пересувних джерел, але в загальному обсязі викидів від пересувних джерел на території громади це буде несуттєве значення. Передбачається зменшення викидів парникових газів (звалищного газу) внаслідок зменшення видалення відходів, ліквідації та рекультивації історичних місць розміщення відходів (у т.ч. несанкціонованих звалищ) відповідно РПУВ. За рахунок організації нових об'єктів ООВ (об'єктів оброблення відходів) можливе збільшення викидів, що контролюється згідно законодавства України (процедура ОВД, Дозвіл на викиди тощо). В загальному обсязі викидів від стаціонарних джерел на території громади це буде несуттєве значення.

2) Вплив на водні ресурси. Проєкт МПУВ не передбачає збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води.

3) Відходи. Впровадження проєкту МПУВ та створення комплексної системи управління відходами сприятиме зменшенню обсягів утворення відходів, збільшенню обсягів їх відновлення та відверненню їх негативного впливу на стан навколишнього природного середовища та здоров'я мешканців населених пунктів громади.

4) Вплив на земельні ресурси. Внаслідок реалізації проєкту МПУВ не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози. Разом з тим, ліквідація та рекультивація історичних місць розміщення відходів (у т.ч. несанкціонованих звалищ) відповідно РПУВ, що передбачена заходами проєкту МПУВ сукупно зменшить навантаження на екологічний стан цих територій.

5) Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони. У проєкті МПУВ не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття.

6) Вплив на культурну спадщину. Реалізація не призводить до негативного впливу на наявні об'єкти історико-культурної спадщини.

7) Вплив на населення та інфраструктуру. Проєкт МПУВ не передбачає появу нових ризиків для здоров'я населення. Більше того, вирішення таких питань, як розвиток ринку вторресурсів за рахунок розширення роздільного збору відходів, пункту збору відходів тощо, сприятиме покращенню забезпечення санітарного й епідемічного благополуччя населення громади.

8) Екологічне управління, моніторинг та інше. Проєкт МПУВ не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної

безпеки, натомість передбачає покращення управління відходами та підвищення енергоефективності управління комунальним господарством.

9) Кумулятивний вплив. Ймовірність того, що реалізація проєкту МПУВ може призвести до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Таким чином, реалізація проєкту МПУВ не супроводжуватиметься появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація цілей, завдань та заходів проєкту МПУВ сприятиме ефективній інтеграції положень директив Європейського Союзу для переходу до мінімізації забруднення та закладе основи посиленого переходу до Європейського зеленого курсу, зокрема з розбудови інфраструктури управління відходами та сприятиме покращенню екологічної ситуації в громаді. На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля Хорольської міської територіальної громади, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, грунти, кліматичні фактори, рівня забруднення довкілля та здоров'я населення) сукупний вплив від реалізації проєкту МПУВ є екологічно допустимим.

Загальна площа земель природно – заповідного фонду Хорольської МТГ складає1 604,545 га (показник заповідностя – 1,509%). На території Хорольської міської територіальної громади зареєстровано 18 заказників і заповідних урочищ, 5 пам'яток природи місцевого значення. Найбільшими заповідними урочищами місцевого значення на території Хорольської міської територіальної громади є: Заповідне урочище місцевого значення «Гринцеве» (с. Ставки, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 42); Заповідне урочище місцевого значення «Довжек» (с. Глибока Долина, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 12-13); Заповідне урочище місцевого значення «Радьки» (с. Радьки, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 27); Заповідне урочище місцевого значення «Мелюшки» (с. Мелюшки, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 25, 26);- Заповідне урочище місцевого значення «Заяр'є» (околиці м. Хорол, вул. Заяр'є, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 43); Заповідне урочище місцевого значення «Середнє» (с. Середнє, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 47); Заповідне урочище місцевого значення «Куторжиха» (с. Куторжиха, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 46). Найбільшими гідрологічними заказниками місцевого значення на території Хорольської міської територіальної громади є: Гідрологічний заказник місцевого значення «Хвощівка» (с. Хвощівка, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 50); Гідрологічний заказник місцевого значення «Костюки» (с. Костюки, Хорольська МТГ, Хорольське лісництво, кв. 52-55); Гідрологічний заказник місцевого значення «Комишитовий» (між с. Трубайці, Єньки та Бовбасівка). На території Хорольської МТГ наявні об'єкти Смарагдової мережі: Sula river valley (SiteCode: UA0000309, area: 47 845,64 ha, dataset year: 2025); Khorol river valley (SiteCode: UA0000306), area: 44 962,67 ha, dataset year:

2025). Проєкт МПУВ не передбачає негативного впливу на об’єкти ПЗФ, Смарагдової мережі, а навпаки, лівідація несанкціонованих звалищ відходів, формування екологічної свідомості населення сприятиме зменшенню антропогенного впливу на дані об’єкти.

Важливим питанням у проєкті МПУВ було формування екологічної свідомості населення щодо збереження об’єктів ПЗФ та екомережі, біорізноманіття з метою унеможливлення негативного впливу населення громади на дані об’єкти, захаращення їх відходами.

Таким чином, вплив на біорозноманіття, флору, фауну, грунти, надра, клімат, повітря, воду, ландшафт, безпеку життєдіяльності населення та його здоров’я, матеріальні активи не передбачається, а заходи передбачені проєктом МПУВ направлені на зменшення можливого існуючого впливу від управління відходами на навколишнє середовище громади.

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Даний розділ містить інформацію про зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування.

Регулювання в сфері охорони довкілля на державному та місцевому рівні здійснюється на основі:

- Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Водного Кодексу України;
- Земельного кодексу України;
- Закону України «Про управління відходами»;
- Закону України «Про охорону земель»;
- Закону України «Про оцінку пливу на довкілля»;
- Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;
- Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 №820-р;
- Національного плану управління відходами до 2033 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р ;
- Указу Президента України 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;
- Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 2697-VIII.

Відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та нормативно-правової бази України документ державного планування повинен враховувати ряд зобов'язань:

– пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість дотримання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

– виконання ряду заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;

– проєктне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності та цілісності природних об'єктів і комплексів;

– узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства на основі поєднання міждисциплінарних знань екологічних, соціальних, природничих і технічних наук та прогнозування стану навколишнього природного середовища;

– забезпечення загальної доступності матеріалів ДДП та самого звіту СЕО відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації»;

– надання інформації щодо обґрунтованого нормування впливу планової діяльності на навколишнє природне середовище;

– оцінка ступеня антропогенної зміненості територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну ситуацію;

– використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів об’єкту для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля.

Основні зобов’язання у сфері охорони довкілля стосуються заходів щодо охорони земельних ресурсів, лісів, повітряного, водного та ґрунтового середовища.

Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» (№ 1264-XII від 25.06.1991 р., зі змінами) визначено, що до компетенції обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері охорони навколишнього природного середовища належить:

а) забезпечення реалізації державної політики у сфері заповідної справи, формування, збереження та використання екологічної мережі, здійснення управління та регулювання у сфері охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду України на відповідній території;

б) участь у проведенні моніторингу стану навколишнього природного середовища;

в) участь у розробленні стандартів щодо регулювання використання природних ресурсів і охорони навколишнього природного середовища від забруднення та інших шкідливих впливів;

г) реалізація повноважень у сфері оцінки впливу на довкілля відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля;

д) затвердження за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, для підприємств, установ і організацій лімітів використання природних ресурсів (крім природних ресурсів загальнодержавного значення), скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище (крім скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів загальнодержавного значення, навколишнього природного середовища за межами відповідної території);

е) видача дозволів на здійснення операцій у сфері управління відходами, викиди шкідливих речовин у навколишнє природне середовище, спеціальне використання природних ресурсів відповідно до законодавства;

ж) реалізація повноважень у сфері стратегічної екологічної оцінки відповідно до законодавства про стратегічну екологічну оцінку;

з) вирішення інших питань у сфері охорони навколишнього природного середовища відповідно до закону.

Угода про асоціацію з Європейським Союзом передбачає суттєві зміни екологічної політики України, зокрема у сфері управління відходами. Держава Україна зобов'язалася інтегрувати у вітчизняне законодавство різні норми, закладені у Директивах:

- про відходи;
- про захоронення відходів.

Основні стандарти управління відходами, що містяться в Директивах Європейського Союзу і які Україна зобов'язалася впровадити у національному законодавстві, спрямовані на захист навколишнього середовища від негативних наслідків антропогенної діяльності.

Рамкова Директива № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 р. «Про відходи та скасування деяких директив».

Це головний документ у цій сфері, який Україна зобов'язана виконати. Вона вважається рамковою, оскільки встановлює межі та шаблони для законодавства. Один із найважливіших прописаних у ній принципів - це принцип створення «ієрархії пріоритетів управління відходами».

Директива Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 р. «Про захоронення відходів».

Відповідно до ієрархії пріоритетів управління відходами, захоронення відходів на сміттєзвалищах є найменш бажаним заходом. Тому його слід обмежувати до мінімуму. Але в тому випадку, якщо від цього нікуди не дітися й відходи потрібно захоронити на сміттєзвалищі, потрібно дотримуватись норм, які містяться у цьому документі. Загальна мета згаданої Директиви - запобігання чи зменшення, наскільки це можливо, негативного впливу на довкілля, зокрема на поверхневі та грунтові води, повітря, а також здоров'я людей від захоронення відходів, шляхом запровадження жорстких технічних вимог до відходів та полігонів.

Директиви № 2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС», яка передбачає заходи, процедури та настанови для попередження або зменшення, наскільки це можливо, будь-якого негативного впливу на довкілля, зокрема воду, повітря, ґрунт, фауну і флору та ландшафт, а також будь-яких пов’язаних з цим ризиків для здоров’я людей, що виникли в результаті управління відходами видобувної промисловості.

Згідно положень Директиви фізичні або юридичні особи, відповідальні за управління відходами видобування, складають та забезпечують виконання планів

управління відходами для мінімізації, оброблення, відновлення та видалення відходів видобування, враховуючи принцип сталого розвитку.

Проєкт МПУВ визначає головні напрями у сфері управління відходами Хорольської МТГ з урахуванням європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях даних Директив.

Оцінка відповідності проєкту ДДП зобов'язанням у сфері охорони довкілля, встановлені на міжнародному рівні та шляхи їх врахування.

Основними напрямами співробітництва України з міжнародними організаціями є: охорона біологічного різноманіття; охорона транскордонних водотоків і міжнародних озер; зміна клімату; охорона озонового шару; охорона атмосферного повітря; управління відходами; оцінка впливу на довкілля.

Міжнародні обов'язки Україна у сфері охорони довкілля зафіксовані у таких програмах:

- Конвенція про біологічне різноманіття, (1992 р., м. Ріо-де-Жанейро Бразилія), ратифікована Верховною Радою України 29 листопада 1994 р.;
- Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м.Рамсар, Іран, 1971 р.);
- Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.);
- Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995 р.);
- Угоди про збереження кажанів в Європі (1991 р.);
- Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція);
- Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29 жовтня 1996 р.);
- Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Валлетта, 1992 р.);
- Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (Гельсінкі, 1992), що є чинною в Україні з 1 липня 1999 р. та інші.

На виконання Бернської конвенції в Європі створена мережа територій особливого природоохоронного значення – Смарагдова мережа, важливих для збереження біорізноманіття в країнах Європи і деяких країнах Африки.

Смарагдова мережа України є українською частиною Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року. В листопаді 2016 року було затверджено першу версію Смарагдової мережі для України, яка потребує доопрацювання на основі наукових даних. Станом на 01.01.2016 р. мережа займала близько 8% території України і в основному складається з існуючих територій природно-заповідного фонду.

При реалізації планованої діяльності обов’язково дотримуватися чинного природоохоронного законодавства.

Разом з тим варто зазначити, що більшість заходів, передбачених проєктом ДДП у в сфері розвитку інженерної та транспортної інфраструктури, благоустрою, управління відходами відповідають загальносвітовим принципам охорони довкілля та сприяють дотриманню міжнародних зобов’язань.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». Аналіз відповідності цілей напрямів МПУВ стратегічним цілям державної екологічної політики України наведено в табл. 1.1.

ДДП розроблено відповідно до вимог Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» та інше. Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов'язань на місцевому рівні:

I. Забезпечення загальної доступності ДДП та самого звіту про СЕО відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» шляхом надання їх за запитом на інформацію, оприлюднення на офіційному вебсайті тощо;

II. Проведення громадського обговорення шляхом надання письмових зауважень і пропозицій у відповідності до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»;

III. Пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість дотримання екологічних стандартів;

IV. Гарантування екологічно безпечного середовища для життя, праці та здоров'я населення;

V. Проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності й цілісності природних об'єктів і комплексів;

VI. Вирішення питань охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів з урахуванням ступеня антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну обстановку;

VII. Запровадження здійснення постійного в часі моніторингу наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Крім того, зобов'язаннями у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативного впливу на здоров'я населення, що безпосередньо стосуються виконання завдань та заходів проєкту МПУВ є:

- розробка документів дозвільного характеру у сфері охорони навколишнього середовища - висновку з оцінки впливу на довкілля (у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»), дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних

джерел (у відповідності до вимог Закону України «Про охорону атмосферного повітря»), дозволу на спеціальне водокористування (у відповідності до вимог Водного кодексу України), дозволу на операції оброблення відходів (у відповідності до вимог Закону України «Про управління відходами»);

- встановлення та дотримання санітарно-захисних зон від об'єктів, які є джерелами викидів/скидів шкідливих речовин, підвищених рівнів шуму, вібрації;

- недопущення наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;

- впровадження заходів зі скорочення викидів забруднюючих речовин;

- недопущення скидання стічних вод, використовуючи рельєф місцевості;

- недопущення скидання недостатньо очищених стічних вод у водні об'єкти;

- утримання в належному стані охоронних зон навколо очисних та інших водогосподарських споруд та технічних пристроїв;

- утримання в належному стані охоронних зон водних об'єктів.

Відповідно до нормативно-правової бази України МПУВ відповідає ряду зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

- виконання заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони довкілля;

- проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;

- використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля;

- формування динамічного урівноваженого стану довкілля, що забезпечуватиме екологічне, санітарно-безпечне середовище для життєдіяльності населення.

Головні стратегічні державні документи, що мають відношення до проєкту МПУВ перераховані нижче.

1) Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Стратегія затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 940 від 13.08.2024). Основними завданнями якої є за напрямком:

- «Розвиток інженерної інфраструктури» включають: сприяння створенню мережі сміттєпереробних підприємств, проведенню роз’яснювальної роботи з підвищення рівня поінформованості населення щодо управління відходами; поширення практики застосування державно-приватного партнерства для залучення інвестицій у технічне переобладнання (модернізацію) інженерної інфраструктури житлово-комунального господарства (у тому числі впровадження

сучасних технологій та обладнання у сфері водопостачання, водовідведення, теплопостачання, поводження з твердими побутовими відходами);

- «Підтримка програм міжрегіональної кооперації та обмінів між регіонами України» включають: забезпечення проведення інформаційної кампанії та організації міжрегіональної співпраці щодо здійснення регіонами спільних заходів, спрямованих на розвиток економіки, туристично-рекреаційної сфери, транспортної інфраструктури, використання господарського комплексу, зменшення антропогенного навантаження на територію, впровадження сучасних технологій відновлення побутових і виробничих відходів, впровадження принципів інтегрованого управління територією;

- «Посилення інтегруючої ролі агломерацій та великих міст» включають: забезпечення підтримки індустрії відновлення відходів, що використовує передові інноваційні технології.

Проєкт МПУВ передбачає заходи на виконання завдань Державної стратегії регіонального розвитку на 2021- 2027 роки.

2) Стратегія державної екологічної політики України на період до 2030 року. Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року затверджені Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIH. Метою державної екологічної політики є досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем. Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.

Відповідно до Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (№ 722/2019 від 30.09.2019 р.) має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.

Державна екологічна політика спрямована на досягнення стратегічних цілей: формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва; забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України; забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України; зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення; удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління. До завдань належить: стимулювання заміщення первинних природних ресурсів за рахунок використання відходів виробництва чи побічних продуктів, у тому числі шлаків, упровадження сталої системи управління відходами та небезпечними хімічними речовинами.

Проблема накопичення побутових відходів розв’язуватиметься шляхом мінімізації їх утворення, забезпечення максимального використання ресурсоємних відходів, а проблема відновлення небезпечних відходів вирішуватиметься шляхом вдосконалення технологічних процесів та побудови високотехнологічних комплексів для їх відновлення.

Реалізація Основних засад (стратегії) державної екологічної політики дасть змогу, зокрема, мінімізувати забруднення грунтів небезпечними забруднюючими речовинами та відходами.

Відповідно до показників оцінки реалізації державної екологічної політики частка відходів, що захоронюються має зменшитися із 50% загального обсягу утворених відходів у 2015 році, до 45% у 2020, 40% у 2025 та 35% у 2030 році.

Виконання проєкту МПУВ сприятиме досягненню завдань стратегії, зокрема, щодо стимулювання розвитку інфраструктури управління відходами, повернення у господарський обіг ресурсоцінних матеріалів та зниження екологічних ризиків. Положення Стратегії враховані під час визначення цільових індикаторів документа державного планування.

3) Національна стратегія управління відходами в Україні на період до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820-р. із змінами, внесеними згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 № 117-р.

Цілями Стратегії є: визначення та розв'язання ключових проблем розвитку управління відходами в Україні на інноваційних засадах; визначення пріоритетних напрямів діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, організацій, установ, підприємств, організацій та суспільства в цілому щодо переходу системи управління відходами на інноваційну модель; визначення шляхів та методів удосконалення існуючої інфраструктури з управління відходами, які не суперечать інноваційній моделі; забезпечення сталого розвитку України шляхом виконання завдань, спрямованих на екологічну та ресурсну безпеку; зменшення адміністративного навантаження на суб'єктів господарювання, підвищення якості надання адміністративних послуг; забезпечення законності та передбачуваності адміністративних дій.

Метою цієї Стратегії є створення умов для підвищення стандартів життя населення шляхом впровадження системного підходу до управління відходами на державному, регіональному та місцевому рівні, зменшення обсягів утворення відходів та збільшення обсягу їх переробки та повторного використання.

Спеціальними заходами у сфері побутових та промислових відходів є, зокрема, такі:

- залучення населення до роздільного збирання побутових відходів та стимулювання такого їх збирання;

- підвищення рівня перероблення побутових відходів;

- запровадження компостування органічної складової побутових відходів у приватних домогосподарствах сільської місцевості, а також приміських районів міст;

- створення в рамках пілотних проектів об'єктів з виробництва палива з побутових відходів на базі об'єктів механіко-біологічного оброблення за умови їх наближеного розташування до цементних заводів. Кількість і розташування виробництв залежатиме від прийняття нормативних документів, які регулюватимуть питання використання альтернативного палива;

- визначення основних технологічних процесів - найкращих доступних технологій для повторного використання, відновлення промислових відходів;

- створення системи екологічно безпечного видалення відходів у спеціально відведених та належно облаштованих місцях та об'єктах з урахуванням моделі регіональних полігонів промислових відходів, для повторного використання, відновлення яких відсутні екологічно безпечні технології;

- створення централізованих регіональних потужностей з перероблення та утилізації промислових відходів.

Проєкт МПУВ розроблено на виконання Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року та включає заходи, що відповідають положенням стратегії.

4) Національний план управління відходами до 2033 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р. При розробці МПУВ враховані положення передбачені Національним планом управління відходами до 2033 року:

- охоплення послугою з управління побутовими відходами - збільшення до 85 відсотків до 2033 року;

- підвищення рівня підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів - не менше 20 відсотків — до 2030 року;

- впровадження у населених пунктах системи роздільного збирання побутових відходів - щорічне збільшенням на 10 відсотків охоплення населення починаючи з другого року дії місцевих планів управління відходами;

- пдвищення рівня підготовки до повторного використання, рециклінгу та іншого відновлення матеріалів, відходів будівництва та знесення, що не є небезпечними - щонайменше до 70 відсотків за масою до 2033 року;

- ресурсоємність валового внутрішнього продукту - співвідношення спожитих фізичних обсягів природних ресурсів, утворених відходів та викидів забруднюючих речовин до обсягу валового внутрішнього продукту має становити у 2025 році 80 відсотків до рівня 2015 року та у 2030 році 60 відсотків до рівня 2015 року;

- зменшення обсягу утворення відходів від усіх видів економічної діяльності - обсяг утворених відходів від усіх видів економічної діяльності на одиницю валового внутрішнього продукту, розрахована на основі паритету купівельної спроможності

2011 року, має становити не більше 880 кілограмів на 1000 доларів США у 2025 році та не більше 800 кілограмів на 1000 доларів США у 2030 році;

- кількість та площа рекультивованих історичних місць розміщення відходів - періодичність рекультивації визначається на основі визначення екологічного ризику історичних місць розміщення відходів, до 2033 року – 100% від необхідної кількості;

- показники щодо підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів: до 2030 року — не менше 20 відсотків їх маси; до 2035 року — не менше 25 відсотків їх маси; до 2040 року — не менше 35 відсотків їх маси;

- зменшення видалення побутових відходів на полігонах - до 10 відсотків до 2035 року;

- кількість видалених побутових відходів на полігони - не перевищення 25 відсотків у 2035 році;

- кількість захоронення побутових відходів - необхідно зменшити на 30 відсотків їх загального обсягу побутових відходів до 2033 року;

- організація компостування зелених відходів з громадських парків та садів - до 2030 року для всіх населених пунктів з населенням понад 100 тис. мешканців (ціль не встановлює обмеження щодо впровадження компостування в інших менших населених пунктах);

- управління біовідходами - докремлені біовідходи мають піддаватися іншим, крім захоронення, операціям з оброблення відходів, наприклад, компостування, аеробне та анаеробне зброджування тощо. Цільові показники зменшення захоронення біовідходів, зокрема: до 2030 року зменшення захоронення біовідходів на 10 відсотків обсягу біовідходів, які утворюються у складі побутових відходів; до 2033 року зменшення до 15 відсотків захоронення біовідходів.

5) Закон України «Про управління відходами» прийнятий Верховною Радою України 20 червня 2022 року № 2320-IX.

Документ передбачає та визначає правові, організаційні, економічні засади діяльності щодо запобігання утворенню, зменшення обсягів утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню з метою запобігання їх негативному впливу на здоров’я людей та навколишнє природне середовище. Проєкт МПУВ розробляється на виконання вимог Закону України «Про управління відходами» та передбачає відповідні заходи.

6) В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так Законом України «Про інвестиційну діяльність» встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). В разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний

орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Також в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля».

6) Регіональний план управління відходами у Полтавській області до 2033 року (затвердженого розпорядженням начальника Полтавської ОВА від 18.12.2025 р. №977). Проєкт МПУВ розроблено з урахуванням цілей та цільових показників, визначених проєктом Регіонального плану управління відходами у Полтавській області до 2033 року, а також відповідно рекомендацій інфраструктурного забезпечення для Полтавського кластеру.

7) Регіональна програма охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»).

8) Стратегія розвитку Хорольської міської територіальної громади на 2023-2027 роки, до цілей розвитку громади віднесено операційну ціль 2.2. – Створення енергоефективної та екологічної громади, до якої включено заходи щодо покращення екологічної безпеки та управління відходами відповідно РПУВ; Екологічна Програму охорони навколишнього середовища територіальної громади Хорольської міської ради на 2026-2030 роки (рішення третього пленарного засідання сімдесят четвертої сесії восьмого скликання Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області від 28.10.2025 №3491);

Проєкт МПУВ розроблено з урахуванням цілей та завдань, передбачених регіональними та місцевими програмами у сфері екологічної безпеки та управління відходами.

Основні чинні нормативи у сфері захисту атмосферного повітря встановлені: Постановою Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів граничнодопустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря» (№ 300-2002-п від 13.03.2002 р., зі змінами); Наказом Мінприроди України «Про затвердження нормативів гранично-допустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел»(№ 309 від 27.06.2006 р.).

Юридичні засади управління водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (№ 213/95-ВР від 06.06.1995 р.) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом’якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об’єктів і захисту прав водокористувачів.

Найголовнішими питаннями у сфері водопостачання та водовідведення є дозвіл на забір води із джерел водопостачання (дозвіл на спеціальне

водокористування) і дозвіл на скидання очищених та неочищених стічних вод у навколишнє середовище. З 04.06.2017 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють відносини, пов’язані з одержанням документів дозвільного характеру щодо спеціального водокористування» від 07.02.2017 року № 1830-VIII, яким внесено зміни до Водного кодексу України в частині процедури отримання дозволів на спеціальне водокористування.

Основне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами: постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування» (№ 321 від 13.03.2002 р., зі змінами); постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується» (№ 1100 від 11.09.1996 р., зі змінами); наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України «Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами» (постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів» № 2024 від 18.12.1998 р.).

В Україні проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» (№ 2354-VIII від 20.03.2018 р.). У процесі стратегічної екологічної оцінки проєкту МПУВ було розглянуто стратегії та програми державного, регіонального та місцевого рівня, що містять екологічні цілі а також відповідні завдання у сфері охорони здоров’я та соціально-економічного розвитку. В процесі аналізу було виявлено, що різні програми розвитку містять подібні, хоча і не завжди ідентичні, екологічні цілі. Аналіз також включав цілі, які мають відношення до ДДП, та цілі, які можуть бути вирішені на іншому рівні планування. На основі аналізу змісту проєкту МПУВ був оцінений рівень відповідності цілей, викладених у ДДП, екологічним цілям, встановленим на державному та регіональному рівнях, та ключовим відповідним цілям.

Звітом про СЕО також проведена оцінка відповідності даного проєкту МПУВ зобов'язанням у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, що стосуються ДДП, встановлені нормативно-законодавчими актами у сфері охорони довкілля.

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, забезпечується виконання вимог нормативно-законодавчих актів у сфері охорони довкілля, державних будівельних норм та державних санітарних правил при плануванні населених пунктів. Врахування таких зобов'язань з урахуванням визначених параметрів санітарно-захисних зон від об'єктів, які є джерелами виділення шкідливих речовин, запахів, підвищених рівнів шуму, вібрації, електронних

полів, іонізуючих випромінювань, зон санітарної охорони від підземних джерел водопостачання, охоронних зон інженерних мереж та території природоохоронного призначення, а також дотримання режимів господарського використання встановлених в їх межах - звітом про СЕО пропонується на подальших стадіях реалізації заходів та проєктів МПУВ, а саме під час здійснення оцінки впливу на довкілля у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

За результатами аналізу можна зробити висновок, що проєкт ДДП «Місцевий план управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року» відповідає цілям екологічної політики, встановленим на національному, регіональному та місцевому рівнях; враховує більшість з них та пропонує комплекс заходів, які сприятимуть їх виконанню.

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3- 5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, надр, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Вторинні наслідки – вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття.

Кумулятивні наслідки – нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

Синергетичний вплив. Накопичені токсикологічними дослідженнями дані свідчать про те, що в більшості випадків одночасна присутність декількох шкідливих хімічних речовин у компоненті довкілля чи організмі людини в комбінації діють за типом сумації, тобто дія їх додається. Для речовин, які викидатимуться проектованими об'єктами ефект сумації шкідливого впливу не встановлений.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років) будуть проявлятися внаслідок будівництва та влаштування проектованих об'єктів і полягатимуть в тимчасовому накопиченні будівельних відходів, забрудненні атмосферного повітря під час будівельних робіт.

Узагальнені результати визначення ймовірних наслідків для довкілля, в тому числі здоров'я населення, від реалізації цілей і завдань, визначених в проєкті МПУВ представлені в табл. 6.1.

Серед переліку заходів проєкту МПУВ передбачено основні напрямки удосконалення системи управління відходами у громаді відповідно РПУВ (табл. 6.2).

*Табл. 6.1 - Узагальнені результати процедури оцінки проєктних рішень ДДП**

Об'єкти впливу	*Виробничі території*	*Сельбищні території*	*Комунальні території*	*Ландшафтно-рекреаційні території*
Атмосферне повітря	П/ДС/М/К	П/ДС/М/К	П/ДС/М/К	П/ДС/М
Клімат	М/Нп/КС	М/Нп/КС	М/Нп/КС	М/Нп/КС
Вода	М/Нп/КС	М/Нп/КС	М/Нп/КС	М/Нп/КС
Ґрунти	Нп/М/КС	Нп/М/КС	Нп/М/КС	Нп/М/КС
Природоохоронні території	Відсутній вплив	Відсутній вплив	Відсутній вплив	П/М/ДС
Біорізноманіття	М/КС	М/КС	М/КС	П/М/ДС
Здоров'я людей	М/КС	М/КС	М/КС	М/КС

**де: П/Нп - Прямий / Непрямий;*
ДС/ СС/КС - Довгостроковий (10-15 років) / Середньостроковий (3-5 років) / Короткостроковий (1 рік);
М/Р - Місцевий / Регіональний;
К/С/ТрК - Кумулятивний / Синергічний / Транскордонний.

Таблиця 6.2 - Основні напрямки удосконалення системи управління відходами у Хорольській МТГ

Захід	**Сфери охорони довкілля**	**Можливі наслідки виконання ДДП**
Встановлення контейнерів для збору ресурсоцінних фракцій (за технологічними схемами №3 та №4). Організація пунктів збору вторинної сировини.	Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується. Передбачається незначне теплове навантаження від спецтехніки в процесі підготовчих і основних робіт.
	Атмосферне повітря	При будівництві очікується тимчасовий вплив протягом будівельних робіт. При вигрузці контейнерів у спецтранспорт, роботі пунктів збору вторинної сировини, може супроводжуватися викидами пилу. Кількісний та уточнений якісний склад забруднюючих речовин буде встановлено на наступних стадіях проектування.
	Водне середовище	Ризики забруднення поверхневих і підземних вод при дотриманні містобудівних та екологічних норм відсутні.
	Ґрунтове середовище	Встановлення контейнерних майданчиках передбачається на антропогенно змінених ділянках грунту.
	Відходи	Після збору відходів від майданчиків, невідсортовані змішані відходи транспортуються на регіональний полігон, а відсортовані ресурсоцінні фракції досортовуються та ущільнюються й транспортуються на відповідні об'єкти їх переробки. У процесі будівництва та діяльності пунктів збору вторсировини будуть утворюватися відходи, які накопичуватимуться у спеціально відведених місцях та

		передаватимуться на відновлення спеціалізованим організаціям.
	Біорізноманіття, ПЗФ	Вплив не передбачається
	Навколишнє соціальне середовище	Ймовірні наслідки для довкілля та здоров'я населення попередньо оцінюються як мінімальні. Встановлення контенерних майданчиків може викликати занепокоєння серед місцевих жителів через потенційні ризики для здоров'я. У той же час при дотриманні санітарно-гігієнічних норм експлуатації контейнерів (вчасне вивезення, оброблення), ризики забруднення відсутні. З іншої сторони, це може збільшити прибутки місцевих мешканців, робочі місця, мати позитивні наслідки.
Рекультивація історичних місць розміщення відходів (звалищ ПВ, у т.ч. несанкціонованих) відповідно РПУВ	Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується. Передбачається незначне теплове навантаження від спецтехніки в процесі підготовчих і основних робіт.
	Атмосферне повітря	Зниження рівня викидів метану, CO_2 та інших парникових газів, що утворюються внаслідок розкладу відходів. Зменшення забруднення повітря пилом та іншими шкідливими речовинами.
	Водне середовище	Зниження ризику забруднення поверхневих та підземних вод завдяки запобіганню витокам фільтраційних вод.
	Ґрунтове середовище	Поліпшення стану ґрунтів за рахунок ліквідації джерел забруднення та відновлення їхньої природної структури. Можливе використання спеціальних покриттів для запобігання подальшому забрудненню.
	Відходи	Зменшення обсягу відходів та їх відновлення. Можлива рекультивація для подальшого використання у рекреаційних цілях.
	Біорізноманіття, ПЗФ	Відновлення природних місць проживання для флори та фауни, що сприятиме збільшенню біорізноманіття. Можливе створення зелених зон та рекреаційних територій на відновлених територіях.
	Навколишнє соціальне середовище	Поліпшення якості життя місцевого населення завдяки зниженню негативного впливу несанкціонованих звалищ на здоров'я населення та довкілля. Підвищення естетичної привабливості місцевості та можливості її використання для громадських потреб.
Будівництво компостувальної установки для зелених відходів	Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується.
	Атмосферне повітря	При будівництві об'єкту очікується тимчасовий вплив протягом будівельних робіт. Під час

		компостування можуть виникати запахи та незначні викиди газів.
	Водне середовище	Використання водопровідної води передбачено тільки для санітарних потреб персоналу.
	Ґрунтове середовище	Ризик забруднення ґрунтів мінімальний за умови належного управління процесом компостування. Можливість використання компосту для збагачення ґрунтів органічними речовинами, покращуючи їх структуру та родючість.
	Відходи	Значне зменшення обсягу органічних відходів, які потребують відновлення. Зменшення обсягу органічних відходів пояснюється тим, що органічні відходи тепер будуть перероблятися на компост. Цей компост можна використовувати для властивостей покращення ґрунтів у сільському господарстві та благоустрою територій, рекультивації порушених земель, таким чином ефективно зменшуючи кількість відходів, що потребують відновлення.
	Біорізноманіття, ПЗФ	Негативний вплив не очікується. Проект сприятиме створенню більш здорових екосистем за рахунок використання органічного компосту для озеленення та відновлення місць проживання місцевої флори та фауни.
	Навколишнє соціальне середовище	Проект може покращити якість життя місцевого населення за рахунок зменшення кількості відходів, шляхом їх компостування та подальшого використання при благоустроїв зелених зон та рекультивації порушених земель. Важливо забезпечити належні заходи для мінімізації запахів та інших можливих незручностей під час дозрівання компосту для місцевих жителів.
Будівництво сміттє-сортувальної станції/ лінії	Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується.
	Атмосферне повітря	При будівництві об’єкту очікується тимчасовий вплив протягом будівельних робіт. Робота сортувальної станції може супроводжуватися викидами пилу. Кількісний та уточнений якісний склад забруднюючих речовин буде встановлено на наступних стадіях проєктування (зокрема при процедурі ОВД)
	Водне середовище	За умови дотримання технологічного регламенту, нормативно-правових актів у сфері охорони водних ресурсів погіршення стану водного середовища не очікується. Водопостачання та водовідведення визначається на наступних стадіях проектування (оцінюються на етапі процедури ОВД). Рекомендується

		проведення систематичного моніторингу якості поверхневих і підземних вод у зоні впливу проектованого об’єкта.
	Ґрунтове середовище	При безаварійній експлуатації об’єкта забруднення ґрунту не очікується. Ризик забруднення ґрунтів мінімальний за умови належного управління процесом сортування. Будівництво передбачається на рекультивованому звалищі, отже порушення ґрунтового покриву при будівництві відсутнє. Характеристика впливу на грунтове середовище буде встановлено на наступних стадіях проєктування (зокрема при процедурі ОВД)
	Відходи	Значне зменшення обсягу відходів, за рахунок відбору та підготовки ресурсоцінних фракцій. Ресурсоцінні фракції використовуються для заміни сировини, що позитивно вплине на економіку громади. Крім того, зменшується обсяг видалених відходів, що позитивно впливає на екологічний стан громади. У процесі будівництва та діяльності сортувальної станції будуть утворюватися відходи, які накопичуватимуться у спеціально відведених місцях та передаватимуться на оброблення спеціалізованим організаціям.
	Біорізноманіття, ПЗФ	Негативний вплив не очікується. Проект сприятиме створенню більш здорових екосистем за рахунок зменшення обсягу видалених відходів, а отже – техногенного впдливу на довкілля.
	Навколишнє соціальне середовище	Ймовірні наслідки для довкілля та здоров’я населення внаслідок діяльності станції попередньо оцінюються як мінімальні. Проект може покращити якість життя місцевого населення за рахунок зменшення кількості відходів, шляхом їх подальшого використання в економіці громади. Важливо забезпечити належні заходи для мінімізації викидів пилу та інших можливих викидів забруднюючих речовин при сортуванні для місцевих жителів. Проект може викликати занепокоєння серед місцевих жителів через шум та потенційні ризики для здоров'я. З іншої сторони, це може збільшити прибутки місцевих мешканців, робочі місця, мати позитивні наслідки. Тому проект буде мати оцінку при розробці відповідної екологічної документації на стадії ТЕО.

Ддений опису і оцінка можливого впливу заходів проєкту МПУВ на довкілля приведено у таблиці 6.3.

Таблиця 6.3 – Таблиця зведеного опису і оцінки можливого впливу заходів МПУВ на довкілля

Фактори	Фази життєвого циклу проєкту	Опис (характеристика) впливу																		Оцінка значимості впливу		
		негативний	позитивний	транскордонний	прямий	опосередкований або побічний	невідворотний	оборотний	незворотний	короткостроковий	середньостроковий	довгостроковий	тимчасовий	постійний	місцевий	широкого масштабу	кумулятивний	ймовірний у штатному режимі	ймовірний у разі аварій	незначний	помірної значимості	значний
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
здоров'я населення	0	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-
	1	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
стан фауни, флори, біорізноманіття землі (у тому числі вилучення земельних ділянок)	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ґрунт та надра	0	+	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-
	1	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Водні ресурси	0	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-
	1	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Фактори	Фази життєвого циклу проєкту	Опис (характеристика) впливу																		Оцінка значимості впливу		
		негативний	позитивний	транскордонний	прямий	опосередкований або побічний	невідворотний	оборотний	незворотний	короткостроковий	середньостроковий	довгостроковий	тимчасовий	постійний	місцевий	ширшого масштабу	кумулятивний	ймовірний у штатному режимі	ймовірний у разі аварій	незначний	помірної значимості	значний
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Атмосферне повітря	0	+	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-
	1	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
кліматичні фактори (у тому числі зміна клімату та викиди парникових газів)	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
матеріальні об’єкти, включаючи архітектурну, археологічну та культурну спадщину	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ландшафт	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Фактори	Фази життєвого циклу проєкту	Опис (характеристика) впливу																		Оцінка значимості впливу		
		негативний	позитивний	транскордонний	прямий	опосередкований або побічний	невідворотний	оборотний	незворотний	короткостроковий	середньостроковий	довгостроковий	тимчасовий	постійний	місцевий	широкого масштабу	кумулятивний	ймовірний у штатному режимі	ймовірний у разі аварій	незначний	помірної значимості	значний
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
соціально-економічні умови	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
шум	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
відходи	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-
	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Пояснення до таблиці:

У графі 2 вказані фази життєвого циклу проекту: 0 - підготовчі і будівельні роботи, 1 – впровадження діяльності (операційна фаза),

2 – виведення з експлуатації, включаючи роботи з демонтажу по завершенню діяльності.

При заповненні таблиці вжиті наступні терміни у таких значеннях:

Прямий вплив – вплив (зміна, поява або зникнення), що відбувається внаслідок прямого фізичного (механічного, хімічного або біологічного) контакту між джерелом та об'єктом впливу.

Опосередкований вплив – вплив, що чинить джерело впливу на об’єкт через серію проміжних, іноді не до кінця відомих ланок (об’єктів або процесів). Невідворотний вплив – вплив, якого за існуючих технологій не можливо уникнути, навіть у разі виконання превентивних заходів (заходів із запобігання, відвернення чи уникнення негативного впливу чи наслідків).

Оборотний вплив – такий вплив, при якому зміни, що відбулися в об'єкті або процесі довкілля, можуть розвиватися у зворотньому напрямку, об’єкт або процес довкілля – повертатися до вихідного стану, а властивості довкілля – відновлюватися.

Необоротний (незворотний) вплив - такий вплив, при якому зміни об'єкту або процесу довкілля, що відбулися внаслідок впливу, не зможуть протікати у зворотньому напрямку, а об'єкт чи процес, що було змінено, не зможе повернутися до вихідного стану (стану, який існував до початку впливу).

Короткостроковий вплив – вплив, наслідки якого тривають і встигають згаснути за період часу не більше року. Середньостроковий вплив: від одного до трьох років. Довгостроковий вплив: від трьох років. Якщо наслідки триватимуть понад 10 років, такий вплив є дуже тривалим.

Кумулятивний вплив – сукупний вплив на довкілля, що виникає від сукупності або комбінації впливів даної планованої діяльності у поєднанні з впливами іншої наявної на даний час планованої діяльності та об’єктів, планованої діяльності та об’єктів, що здійснювалися (експлуатувалися) в минулому або очікуються у передбачуваному майбутньому (щодо яких отримано рішення про провадження).

Тимчасовий вплив – вплив, який проявляється протягом обмеженого проміжку часу і через деякий час може знову виникати (повертатися) з певною закономірною або випадковою повторюваністю.

Постійний вплив – вплив, який спостерігається увесь час (без перерв, але, можливо, з різною інтенсивністю) протягом однієї або кількох фаз життєвого циклу проекту.

Необхідність реалізації заходів МПУВ обумовлена: необхідність збільшення відбору ресорсоцінних фракцій із відходів, зменшення видалення побутових відходів; необхідність реалізації плану заходів РПУВ, а також відповідність політики у сфері управління відходами на території Хорольської МТГ законодавству України, зокрема Закону України «Про управління відходами», Національному плану управління відходами до 2033 року.

Очікуваними наслідками реалізації проєкту МПУВ є зниження навантаження на довкілля, пов'язане з утворенням відходів та управління ними. При цьому реалізація заходів зі створення об'єктів інфраструктури управління відходами, модернізації таких об'єктів, а також експлуатація об'єктів управління відходами будуть супроводжуватися додатковими факторами впливу на довкілля. Негативні впливи на довкілля, що будуть виникати при створенні, модернізації та експлуатації інфраструктурних об'єктів, не будуть перевищувати нормативно допустимих рівнів. Це буде забезпечуватись застосуванням сучасних технічних рішень та проходженням процедури оцінки впливу на довкілля (ОВД).

Передбачається, що реалізація проєкту МПУВ буде мати лише опосередкований вплив на здоров'я населення через прямі впливи на складові довкілля. Очікуваними позитивними наслідками реалізації ДДП, сформовані у формі завдань проєкту МПУВ, є зокрема: вдосконалення інституційної структури сфери управління відходами та зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами; вдосконалення системи інформаційного забезпечення сфери управління відходами; підвищення обізнаності населення щодо управління побутовими та промисловими відходами, біовідходами тощо. При цьому слід враховувати, що цими показниками позитивні наслідки не обмежуються. За окремими видами відходів числові значення очікуваного позитивного ефекту не визначаються через значний рівень невизначеності, що зумовлений зовнішніми і внутрішніми факторами.

Довгострокові наслідки від прийняття проєкту МПУВ важко переоцінити, оскільки передбачається вдосконалення системи управління відходами, створення нових та реконструкція об'єктів управління відходами, що не відповідають вимогам санітарної та екологічної безпеки. Очевидно, що довгостроковими наслідками є покращення якості компонентів довкілля та підвищення рівня добробуту населення, що буде результатом виконання та дотримання заходів проєкту МПУВ.

Оцінка та аналіз запланованих заходів проєкту МПУВ свідчить про пом'якшення можливих негативних кумулятивних впливів, пов'язаних з виконанням місцевого плану та досягненням цільових показників.

На основі вище викладеного, можна зробити наступні висновки щодо ймовірного впливу проєкту МПУВ на довкілля: реалізація заходів, передбачених проєктом МПУВ, може супроводжуватись появою прямих та опосередкованих наслідків, як для окремих компонентів довкілля, так і сукупним впливом на природні процеси та комплекси. Значного негативного впливу під час реалізації МПУВ на довкілля та здоров'я населення не передбачається.

Ймовірними наслідками для елементів довкілля та здоров'я населення є:

1) Вплив на атмосферне повітря.

У результаті реалізації проєкту МПУВ суттєвого впливу на атмосферне повітря не очікується, оскільки реалізація окремих заходів МПУВ буде

призводити до збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, окремих - до зменшення. Зокрема, розвиток системи збирання, перевезення, сортування та ущільнення відходів призведе до збільшення викидів, проте це в кінцевому підсумку не буде суттєво впливати на загальні обсяги викидів, а використання сучасного спецтранспорту забезпечить дотримання вимог законодавства щодо параметрів викидів. Реалізація таких заходів проєкту МПУВ, як ліквідація та рекультивація історичних місць розміщення відходів (у т.ч. несанкціонованих звалищ) відповідно РПУВ, зменшення обсягів захоронення біовідходів буде супроводжуватися зменшенням обсягів викидів та поліпшенням якості атмосферного повітря. Будівництво відповідних об'єктів управління відходами відповідно РПУВ передбачається тільки при додержанні всіх екологічних вимог щодо інженерно-технологічного захисту довкілля та визначається на наступних стадіях проектування (зокрема при процедурі ОВД).

Кумулятивно розвиток інфраструктури збирання та управління відходами в громаді не буде призводити до викидів в концентраціях, що перевищують ГДК.

2) Вплив на водні ресурси.

Позитивний вплив реалізації заходів проєкту МПУВ на водні ресурси буде полягати у зниженні забруднення поверхневих та підземних вод при ліквідації та рекультивації історичних місць розміщення відходів (у т.ч. несанкціонованих звалищ), відповідно РПУВ передбачається регіональний полігон у Пирятинській МТГ для Лубенського кластеру.

3) Відходи.

Впровадження проєкту МПУВ та створення комплексної системи управління відходами сприятиме зменшенню обсягів їх розміщення (видалення) у навколишньому середовищі.

4) Вплив на земельні ресурси.

Внаслідок реалізації проєкту МПУВ не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози.

Натомість, ймовірними позитивними наслідками реалізації заходів проєкту МПУВ є відновлення природних ландшафтів, раціональне використання земельних ресурсів, поліпшення структури земельного фонду. Будівництво об'єктів інфраструктури збирання та сортування відходів вимагає залучення у господарській обіг додаткових земельних ділянок, котре, однак, буде скомпенсоване за рахунок проведення заходів з рекультивації. Дотримання вимог щодо розміщення та функціонування запланованих об'єктів дозволить мінімізувати їх негативний вплив на земельні ресурси. При безаварійній експлуатації інфраструктурних об'єктів та додержанні всіх екологічних вимог щодо інженерно-технологічного захисту довкілля, вплив на грунтове середовище допустимий. Вплив на грунтове середовище та заходи щодо його мінімізації при будівництві об'єктів інфраструктурного забезпечення системи управління

відходами визначається на наступних стадіях проектування (зокрема при процедурі ОВД).

5) Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони.

У проєкті МПУВ не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття. Натомість, реалізація запропонованих проєктом МПУВ заходів сприятиме відновленню порушених земель та збільшенню біологічного різноманіття на територіях, де проведено ліквідацію несанкціонованих звалищ.

6) Вплив на культурну спадщину.

У проєкті МПУВ не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на об'єкти історико-культурної спадщини.

7) Вплив на здоров’я населення та інфраструктуру.

Проєкт МПУВ не передбачає появу нових ризиків для здоров'я населення. Більше того, вирішення таких питань, як розширення контейнерних майданчиків та роздільного збору ресурсоцінних фракцій відходів, сприятиме покращенню санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Проте, можливе локальне формування такої загрози у місцях розміщення об’єктів інфраструктури управління відходами за умов порушення вимог щодо експлуатації таких об’єктів. Очікується, що реалізація проєкту МПУВ буде мати лише опосередкований вплив на здоров’я населення через прямі впливи на складові довкілля, поліпшення яких має призвести до зниження рівня захворюваності населення та покращення умов його життєдіяльності.

8) Екологічне управління, моніторинг та інше.

Проєкт МПУВ не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки. Водночас, реалізація заходів проєкту МПУВ забезпечить доступ до оперативної інформації про стан системи упраління відходами у процесі прийняття ефективних рішень у даній сфері.

9) Кумулятивний вплив.

Ймовірність того, що реалізація проєкту МПУВ призведе до таких можливих наслідків, які в сукупності матимуть кумулятивний чи синергійний негативний вплив на довкілля або здоров’я людей, відсутня.

У разі реалізації заходів проєкту МПУВ можна очікувати позитивного кумулятивного і синергійного ефектів покращення стану довкілля та здоров’я населення у середньо- і довгостроковій перспективі. Довгострокові наслідки від реалізації проєкту МПУВ пов’язані з удосконаленням системи управління відходами через збільшення відновлення відходів та зменшення їх видалення, створенням об’єктів управління відходами відповідно РПУВ, ліквідацією несанкціонованих звалищ. Довгострокові наслідки проявляються через покращення якості компонентів довкілля та умов життєдіяльності населення.

Реалізація заходів, пов’язаних з припиненням експлуатації історичних місць розміщення відходів, рекультивацією техногенно забруднених територій,

ліквідацією несанкціонованих звалищ, сприятиме екстернальному перехресному позитивному впливу на стан атмосферного повітря, земельних та водних ресурсів, створюючи при цьому передумови для поліпшення умов проживання населення громади, що проживає біля даної території, та стану його здоров'я.

Послідовна узгоджена реалізація заходів проєкту МПУВ, спрямованих на охоплення всієї території України роздільним збиранням відходів відповідно НПУВ, із заходами щодо будівництва відповідного інфраструктурного забезпечення сфери управління відходами відповідно РПУВ (сміттєсортувальної станції та майданчику для компостування відходів, запровадження роздільного збору ресурсоцінних фракцій відходів тощо), створить синергійні ефекти у формі скорочення обсягів захоронення відходів, підвищення рівня вилучення ресурсоцінних компонентів, вилучення небезпечних відходів зі складу ПВ. Комплексна реалізація усіх передбачених проєктом МПУВ заходів дозволить агреговано досягти покращення стану довкілля, а їх поетапне узгоджене виконання - забезпечити нагромадження позитивних ефектів при переході від коротко- до довгострокового періоду.

Тобто, реалізація проєкту Місцевого плану управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року сприятиме покращенню екологічної ситуації на території громади.

Оцінка та аналіз запланованих заходів проєкту МПУВ свідчить про пом'якшення можливих негативних кумулятивних впливів, пов'язаних з його виконанням та досягненням цільових показників.

Кожен з цільових показників проєкту МПУВ в поєднанні з всіма запланованими заходами та комплексним підходом до системи управління відходами забезпечить досягнення максимального позитивного ефекту реалізації проєкту МПУВ, що є позитивними синергічними наслідками (сумарний ефект, який полягає в суттєвій перевазі взаємодії кількох факторів разом замість дії кожного окремо компоненту).

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Перелік і стисла характеристика проектних рішень, що визначені в документі державного планування включає:

- ресурсозберігаючі заходи – збереження і раціональне використання ресурсів, повторне їх використання та ін.;
- планувальні заходи – функціональне зонування, організація системи санітарної чистки територій та ін.;
- відновлювальні заходи - нормалізація стану окремих компонентів навколишнього середовища тощо;
- захисні заходи - проведення постійного екологічного моніторингу стану навколишнього середовища у джерелах викидів та скидів, на границі СЗЗ;
- компенсаційні заходи (при необхідності) - компенсація незворотного збитку від планованої діяльності шляхом проведення заходів щодо рівноцінного поліпшення стану природного, соціального і техногенного середовища в іншому місці і/або в інший час, грошове відшкодування збитків.

На основі аналізів, представлених у попередніх розділах, та з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на державному, регіональному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що можуть виявлятися в процесі впровадження заходів і проектів запланованих МПУВ. Термін «пом'якшення» відноситься до усунення, зменшення, запобігання або контролю негативних впливів на навколишнє середовище, які можуть виникнути внаслідок впровадження ДДП. Запропоновані заходи складаються з тих, що були визначені в процесі розроблення проєкту МПУВ і рекомендацій що виникли в результаті виконання СЕО.

Реалізація проєкту МПУВ потребує виконання великої кількості заходів, що стосуються напрямків МПУВ, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища населених пунктів громади. Найбільш позитивними для довкілля та здоров'я населення мають стати заходи, пов'язані з поліпшенням екологічної ситуації на території громади. У проєкті МПУВ заплановані наступні природоохоронні заходи, що направлені на запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання ДДП:

- удосконалення системи управління відходами на інноваційних засадах;
- створення сучасної інфраструктури у сфері управління відходами відповідно РПУВ, запровадження новітніх технологій, зменшення обсягів їх захоронення;
- покращення інфраструктури збирання, відновлення та оброблення відходів, що передбачає залучення інвестицій;

- налагодження схеми роздільного збирання побутових відходів;

- проведення інформаційних кампаній для підвищення обізнаності громадян про негативний вплив відходів та важливість правильного управління відходами;

- збирання та компостування «зелених» відходів - зменшення відходів, що біологічно розкладаються, упровадження домашнього компостування відповідно до правил компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках, зменшення обсягів видалення біовідходів за рахунок їх компостування;

- проведення ліквідації та рекультивації історичних місць розміщення відходів (полігонів та звалищ ПВ), ліквідація несанкціонованих звалищ;

- виділення з відходів сировини, яка може бути використана повторно та її відновлення;

- зменшення обсягів утворення відходів з урахуванням впровадження найкращих доступних технологій і методів управління у процесі промислового виробництва;

- зменшення обсягів утворення відходів харчових продуктів (біовідходів) у роздрібних та інших торговельних мережах, закладах громадського харчування та домогосподарствах;

- налагодження системи управління відходами руйнувань, будівництва та знесення;

- додержання суб’єктами господарювання правил експлуатації об'єктів оброблення відходів, вимог санітарного та природоохоронного законодавства щодо забезпечення унеможливлення їх негативного впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення;

- система моніторингу, заходи екологічної безпеки мають бути спрямовані на захист нормативного (відповідно параметрів ГДК) стану повітря, ґрунту та водного середровища.

На всіх етапах реалізації проєкту МПУВ передбачені рішення будуть здійснюватися у відповідності до норм і правил охорони довкілля і вимог екологічної безпеки, в тому числі згідно з вимогами Водного кодексу України, Законів України «Про охорону земель», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону атмосферного повітря», «Про природно-заповідний фонд України», «Про управління відходами».

З метою забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання природних ресурсів при будівництві, реконструкції та ремонті об'єктів, передбачених проєктом МПУВ, доцільно максимально використовувати сучасні високоефективні екоенергозберігаючі технології та матеріали, зокрема огороджуючі конструкції з мінімальним коефіцієнтом теплопровідності, інженерне обладнання з високим коефіцієнтом корисної дії тощо. Сукупність природоохоронних заходів забезпечить сприятливі умови для досягнення безпечного для здоров’я людини стану навколишнього природного середовища.

Виконання завдань, передбачених проєктом МПУВ сприятиме запобіганню забрудненню довкілля, створюватиме сприятливі умови для відтворення природних ресурсів і як наслідок досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища, що є основою екологічної безпеки.

Розрахований соціальний ризик без реалізації заходів МПУВ становить $8{,}50 \cdot 10^{-5}$ одиниць та характеризується як умовно прийнятний.

Розрахований соціальний ризик від реалізації заходів МПУВ (зокрема від реалізації заходів розділу 2. Управління побутовими відходами) становить $5{,}10 \cdot 10^{-7}$ одиниць та характеризується як прийнятний.

Під час проведення аналізу ймовірних негативних наслідків для довкілля від реалізації проєкту МПУВ було виявлено ряд завдань, виконання яких потребує серйозної уваги, недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення внаслідок реалізації проєкту МПУВ (табл. 7.1). При необхідності розміщення і будівництво об'єктів буде здійснюватися відповідно вимог п. 5.10 ДСП 173-96 «Державних санітарних норм і правил забудови населених пунктів», а також з урахуванням процедури ОВД для об'єктів планової діяльності відповідно Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Таблиця 7.1- Завдання недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення внаслідок реалізації проєкту МПУВ

Завдання	***Механізм реалізації завдання***	***Умови недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення***
Охорона і раціональне використання земель, природних рослинних ресурсів	1) зменшення техногенного впливу на грунти у зоні впливу звалищ ПВ.	Стаття 3. п.3 11) інші види діяльності: - шламонакопичувачі, хвостосховища; - складування осаду, мулові поля площею 0,5 гектара і більше або на відстані не більш як 100 метрів до прибережних захисних смуг; - склади і перевалочні бази металобрухту площею 0,5 гектара і більше або на відстані не більш як 100 метрів до прибережних захисних смуг; - об'єкти оброблення відходів, що не є небезпечними, потужністю менше 100 тонн на добу; (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД») 2) здіснення процедури ОВД для планованої діяльності та об'єктів: сільськогосподарське та лісогосподарське освоєння,
Збереження природно-заповідного фонду	1) посилення контролю за охороною, використанням та відтворенням лісів; 2) охорона біорізноманіття.	
Ефективна система управління відходами на території громади	1) покрашення технічного оснощення сфери управління відходами; 2) ліквідація несанкціонованих звалищ відходів; 3) впровадження роздільного збирання побутових відходів; 4) проведення просвітницької кампанії, спрямованої на підвищення культури управління побутовими відходами	

		рекультивація та меліорація земель. Стаття 3.п.2 8) управління відходами: - об’єкти оброблення небезпечних відходів; - об’єкти оброблення відходів, що не є небезпечними, потужністю 100 тонн на добу або більше. Об’єкти оброблення відходів проектуються, споруджуються та експлуатуються відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами», законодавства у сфері містобудування та у випадках, передбачених Законом України "Про оцінку впливу на довкілля", підлягають ОВД: - здіснення процедури ОВД для планової діяльності: а) об’єкти оброблення відходів, що не є небезпечними, потужністю менше 100 тонн на добу (Ст. 3, п. 3, пп.11 ЗУ Про ОВД); б) об’єкти оброблення відходів, що не є небезпечними, потужністю 100 тонн на добу або більше (Ст. 3, п. 2, пп.8 ЗУ Про ОВД) - отримання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів (ст. 42 Закону України «Про управління відходами»)
Розвиток екологічної свідомості та екологічної культури, екологічне виховання населення	1) підвищення обізнаності населення з питань охорони навколишнього середовища, вторинної переробки відходів, збереження ресурсів, енергозаощадливості; 2) підвищення екологічної культури в закладах освіти громади, висвітлення в засобах масової інформації питань щодо стану довкілля.	-*

* - відсутні умови недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення.

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)

8.1. Обґрунтування вибору

Проєкт МПУВ розроблений з урахуванням довкострокових пріоритетів Стратегії регіонального розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та рішення Полтавської обласної ради від 24 грудня 2024 року №889 Про внесення змін до рішення обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1242 «Про Стратегію розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки» (відповідно *Стратегічної цілі 3.* ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ГРОМАД, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БАЛАНСУ ЕКОСИСТЕМ ТА ОХОРОНА ДОВКІЛЛЯ, зокрема Операційній цілі 3.4 – Збереження та відтворення якості довкілля).

Проєкт МПУВ розроблений з урахуванням РПУВ (затвердженого розпорядженням начальника Полтавської ОВА від 18.12.2025 р. №977). Місцевий план управління відходами охоплює всі види діяльності у сфері управління відходами на території Хорольської МТГ. У відповідності до РПУВ територія Хорольської МТГ відноситься до Лубенського кластеру управління відходами. На території Лубенського кластеру передбачається місце розміщення регіонального полігону - територія Пирятинської МТГ.

Невідсортовані залишки відходів транспортуються на регіональний полігон (Пирятинська МТГ). Також відповідно РПУВ у Лубенському кластері передбачається: 1 сміттєперевантажувальна станція - Лубенська МТГ; сміттєсортувальні станції - Оржицька ТГ; **Хорольська ТГ**; Гребінківська ТГ; Пирятинська ТГ; Чорнухинська ТГ. Переробне підприємство для відновлення відходів згідно РПУВ передбачено у Лубенській МТГ. Також відповідно РПУВ (табл. 6.3, додаток 6) на території Лубенської МТГ передбачено пункт роздільного збору (ВЕЕО, меблів, одягу та ін. товарів, які були в ужитку, батарей та акумуляторів тощо). Після будівництва сміттєперевантажувальної станції у Лубенській ТГ доцільно розглянути варіант перевантаження ПВ для Хорольської МТГ (відстань Хорол-Пирятин орієнтовно 90 км, відстань Хорол-Лубни орієнтовно 44 км), що дозволить зменшити витрати на транспортування.

На території Хорольської МТГ відповідно РПУВ передбачається будівництво: сміттєсортувальна станція/лінія, проектна потужність по відходам - 13200 т/рік, вартість – 2920 тис. грн., термін – до 2033 року.

Відповідно РПУВ (табл. 6.3, додаток 6 РПУВ) для Лубенського кластеру передбачено потужності біологічного оброблення відходів (більше 30 тис.т/рік) – Пирятинська МТГ (під таблицею вказано зауваження - будівництво майданчику компостування є можливим у кожній громаді (визначається у

МПУВ)). Відповідно рекомендацій НПУВ та РПУВ на території Хорольської МТГ доцільно передбачити майданчик централізованого компостування відходів, що біологічно розкладаються.

Сміттєсортувальна станція/лінія. Відповідно ГБН В.2.2-35077234-001:2011 передбачаються такі функціональні зони: передзаводська (за межами огорожі або умовної границі підприємства); виробнича зі сміттєсортувальною лінією; підсобна; складська. Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.1) розміри земельних ділянок під об'єкти сортування побутових відходів складають 0,09 га на 1000 т ПВ. Таким чином, мінімальна площа під сміттєперевантажувальну станцію – 0,801 га.

Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.2) об'єкти сортування побутових відходів допускається розміщувати в промислових та комунально-складських зонах населених пунктів та за їх межами або на території полігону ПВ за умови організації СЗЗ відповідно до вимог санітарного законодавства.

Для максимального видалення ресурсоцінних фракцій з відходів передбачається встановлення:

- сортувальної лінії потужністю 13200 т/рік (включає конвеєр похилий, завантажувальний, мезонін, інспекційний транспортер (сортувальний), контейнери для збору відсортованого ПВ з під кабіни);

- асфальтованої ділянки для компостування, яка передбачає розміщення органічних відходів у кагати та включає перетротрушувача (аератора) та щепорізу.

Потужність сміттєсортувальної станції відповідно РПУВ – 13200 т (найменша – 10 тис. т сортувальної лінії KONSORT), даний обсяг уточнюється на етапі підготовки ТЕО. Принцип роботи: ПВ поступають в приймальне відділення, у спеціально відведений приямок, в якому знаходиться приймальний транспортер *L*-типу. Далі сировина потрапляє на інспекційний (сортувальний) конвеєр для ручного сортування корисної вторинної сировини, йде через похилий транспортер інспекційним конвеєром для ручного сортування корисної вторинної сировини. Під інспекційним столом встановлено спеціальні контейнери для збору ПВ.

Можливий відбір ресурсоцінних фракцій на сортувальній лінії: макулатура (картон МС – 6, папір збірний МС – 11); плівка поліетиленова ПВД (світла); поліетиленова плівка ПВД (темна); ПЕТФ (пляшка та тара з поліетилентерефталакту); МІКС пластик (збірні полімери типу ПНД, АБСполіпропілен, ПВХ); ганчір'я, ганчір'я, текстиль; склобій; кольоровий брухт (питна алюмінієва банка, електротехнічний провід).

Передбачається встановлення пресу горизонтального для мінімізації обсягу вторсировини (мінімальні зусилля пресування до 10 т), ущільнення й тюкування здійснюється попередньо відсортованого паперу, картону, пластику, текстилю та кольорових металів тощо.

Розміщення сортувальної станції передбачається на території рекультивованого міського звалища (площа - 6,4160 га, південна частина м. Хорол, шир. 49.746877, довг. 33.319708, кадастровий номер ділянки – 5324884400:00:002:0027 (комунальна власність), цільове призначення - для будівництва і обслуговування будівель закладів комунального обслуговування). Встановлення місця будівництва та умови будівництва визначатимуться згідно відповідного Техніко-економічного обгрунтування.

Пункти роздільного збирання побутових відходів. Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.4) на території населених пунктів слід передбачити місця для встановлення пунктів приймання вторинної сировини. Відовідно ДБН Б.2.2-12:2019 пункти приймання від кінцевих споживачів паперу, картону, пластику, скла, відходів упаковки, відпрацьованих батарейок, батарей і акумуляторів, електричного та електронного обладнання та шин у місцях продажу, приватних домогосподарствах, адміністративних, соціальних, громадських, комерційних, розважальних, рекреаційних, туристичних та інших закладах, комунальних пунктах приймання відходів повинні забезпечувати роздільне збирання окремих видів відходів. Площа земельних ділянок для одного пункту приймання вторсировини повинна складати 15-30 м^2. Необхідна кількість пунктів приймання вторсировини визначається схемою санітарного очищення відповідного населеного пункту. Для узагальнених розрахунків площі земельної ділянки, для організації пункту приймання вторсировини слід приймати 3 м^2 на 1000 осіб населення, але не меншу 15 м^2 на одну ділянку пункту приймання вторсировини.

Відповідно, для кількості населення 29094 осіб необхідна площа пунктів приймання вторсировини складає 87,3 м^2. Кількість пунктів роздільного збору уточнюється під час реалізації МПУВ (Захід 2.13 - Визначення концепції функціонування, необхідної кількості та місць розташування пунктів збирання відходів), що буде визначатися потребою населення, попитом на вторсировину тощо.

Відповідно рекомендацій НПУВ та РПУВ доцільним є розміщення на території громади майданчику централізованого компостування відходів, що біологічно розкладаються. Відповідно НПУВ (стр. 43):

1) У територіальних громадах чисельністю до 100 тис. осіб доцільно здійснювати компостування на спеціалізованих компостних майданчиках, а в невеликих територіальних громадах — компостування в місцях видалення відходів у буртах або “рукавах”.

2) Операції з компостування можуть застосовуватися центрами приймання/збирання відходів для оброблення окремо зібраних відходів від зелених насаджень (відходи з домогосподарств, парків, садів, інших об’єктів благоустрою у сфері зеленого господарства). Компостування таких відходів може здійснюватися на відкритому повітрі.

Відповідно РПУВ (стр. 346): оброблення відходів здійснюється / планується здійснювати в межах населеного пункту (територіальної громади).

Відповідно РПУВ (стр. 346): будівництво майданчику компостування є можливим у кожній громаді (визначається у МПУВ). Для цього на асфальтованій ділянці - кагат (мінімальні розміри 5*3 м) вкладаються органічні відходи, які попередньо подрібнюються. Далі в масу відходів добавляють біопрепарати (мікроорганізми), масу відходів періодично помішують за допомогою вспушувача (насадка на трактор). В результаті отримується компост, який можна використовувати як високоякісне добриво. Необхідне обладнання: подрібнювач, біопрепарати, вспущувач. Також для вирішення питання з органічними відходами (біовідходами), які утворюються на території області у індивідуальній забудові найкраще використовувати міні компостери.

Відповідно ДБН Б.2.2-12:2019 (п.11.2.1) об’єкти оброблення органічної складової ПВ складають 0,3-1 га на 1000 т відходів, відповідно необхідна площа для майданчика для компостування на території громади складає мінімально 2,7 га.

Бурти складають з різних шарів та відходів, що забезпечує постійний доступ кисню. Полив виконують рідиною, що збирають під час компостування або дощовою водою, або попередньо очищеним фільтратом, або спеціальними розчинами для компостування. Ефективних препаратів для прискорення дозрівання компосту, які широко застосовують в України дуже багато. Використовуватись буде препарат офіційно сертифікований, що буде відповідати високим вимогам українських і європейських стандартів якості (наприклад Компоназ; Компост; Компостмакер та інші). Вибір технології для компостування у відкритих буртах обирається технологом експлуатуючої організації залежно від виду наявної сировини, пори року, наявності ресурсів, бажаного періоду дозрівання. Оптимальний розмір буртів (компостувальних куп) підбирається під час експлуатації. Максимальна ширина бурта до 3 м. Максимальная висота бурта до 1,3 м.

Заходи проєкту МПУВ спрямовані на досягнення стратегічних цілей у системі управління відходами громади, пов’язані між собою балансом економічної, соціальної та екологічної складових, але з пріоритетом - першочергового забезпечення соціального та екологічного благополуччя населення, зниження ризиків здоров’ю населення.

Оцінка альтернатив у контексті стратегічної екологічної оцінки проєкту МПУВ – були прийняті наступні перспективи для вивчення наявних альтернатив та їх впливу на навколишнє середовище:

Варіант №1 – Розроблення «Місцевого плану управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року» з врахуванням системи управління відходами згідно «Регіонального плану управління відходами у Полтавській області до 2033 року»

(затвердженого розпорядженням начальника Полтавської ОВА від 18.12.2025 р. №977).

Варіант №2 – «Варіант нульової альтернативи» – не розроблення/ не затвердження «Місцевого плану управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року».

Варіант №3 – Впровадження «Інтегрованої системи управління відходами (ISWM)».

Варіант №2 *– «Варіант нульової альтернативи».* У «Варіанті нульової альтернативи» розглядалася ситуація гіпотетичного сценарію, за яким проєкт «Місцевого плану управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року» не затверджується.

Цей сценарій можна розуміти як продовження поточних (в тому числі несприятливих) екологічних тенденцій. За результатами аналізу визначено, що в рамках сценарію «нульової альтернативи» подальший сталий розвиток не є екологічно безпечним, а зазначена альтернатива призводить до певної стагнації та неефективного використання можливостей розвитку та погіршення екологічної ситуації в громаді.

Варіант №3 *– Впровадження «Інтегрованої системи управління відходами (ISWM)».*

Ця альтернатива передбачає впровадження комплексної системи управління відходами, що включає роздільний збір, компостування, відновлення органічних відходів, виробництво біогазу, а також зменшення обсягів відходів на джерелі утворення.

Альтернатива, що передбачає впровадження інтегрованої системи управління відходами (ISWM), не розглядається через кілька суттєвих причин. По-перше, українське законодавство наразі не містить конкретного визначення чи документа, який би чітко регламентував впровадження ISWM. Відсутність правової бази робить цей підхід юридично невизначеним і ускладнює його інтеграцію в існуючу систему управління відходами на місцевому та регіональному рівнях.

Крім того, впровадження інтегрованої системи управління відходами потребує значних фінансових ресурсів та інвестицій, які можуть бути непосильними для місцевого бюджету. У поточних економічних умовах такі інвестиції можуть бути важко здійсненними без суттєвої підтримки з боку держави або приватних інвесторів.

Також важливим аспектом є необхідність активного залучення та навчання населення до нової системи управління відходами. Це включає зміну поведінки та звичок громадян, що може бути довготривалим процесом і вимагати великих зусиль на проведення освітніх кампаній.

Обґрунтування вибору Варіанту №1.

Варіант №1 відповідає обов'язковим для проєкту МПУВ нормативно-правовим вимогам щодо відповідності положенням та показникам, що визначені Законами України «Про управління відходами», «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», «Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року», Національним планом управління відходами до 2033 року, Регіональним планом управління відходами у Полтавській області до 2033 року (затвердженого розпорядженням начальника Полтавської ОВА від 18.12.2025 р. №977) та відповідає основним потребам громади щодо управління відходами з врахуванням можливостей фінансування його заходів.

Відтак в інтересах забезпечення переходу до сучасного управління відходами для ефективного використання відходів як ресурсів та сталого розвитку шляхом запобігання їх утворенню відповідно до державної та місцевої політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами найсприятливішим варіантом буде затвердження проєкту Місцевого плану управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року.

8.2 Опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у т. ч. ускладнення.

Зміст звіту про СЕО сформований відповідно до пункту 2 статті 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

З огляду на стратегічний характер проєкту МПУВ, ключове значення у виконанні СЕО мали методи стратегічного аналізу. Насамперед, доречним виявилось застосування аналізу контексту стратегічного планування, що передбачає встановлення зв’язків з іншими документами державного планування. Відповідність цілей та завдань проєкту МПУВ загальним цілям державної екологічної політики та цілям, завданням, напрямкам галузевих документів державного планування.

Також проведено аналіз поточного стану довкілля, у тому числі здоров’я, в розрізі компонентів довкілля (клімату і факторів, що на нього впливають, атмосферного повітря, водних та земельних ресурсів, біорізноманіття та природоохоронних територій, відходів, здоров’я населення та інфраструктури). Здійснено оцінку ймовірних наслідків виконання цілей та завдань проєкту МПУВ, як на окремі компоненти довкілля, так і на комплексні умови територій - стан довкілля, збереження біорізноманіття, раціональність використання наявних ресурсів, розвиток природних та техногенних процесів, а також вплив на здоров’я населення.

Оцінка кумулятивних ефектів дозволила спрогнозувати потенційний сукупний вплив на стан довкілля, в тому числі здоров'я населення, внаслідок реалізації цілей і завдань проєкту МПУВ.

Для здійснення СЕО був обраний, також, метод екстраполяції, оскільки цей метод полягає в перенесенні встановленого характеру розвитку певної території чи процесу в майбутнє і ґрунтується на вивченні кількісних і якісних параметрів досліджуваного об'єкта за попередні роки, з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку.

При цьому здійснювалось:

- збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових показників в розрізі компонентів довкілля, в т. ч. здоров'я населення;

- визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру;

- проведення оцінки потенційного впливу цілей на складові довкілля та на стан здоров'я й добробут населення.

У процесі аналізу стану довкілля були використані статистичні дані Державної служби статистики України та офіційні дані органів виконавчої влади, на які покладено функції і завдання спостереження та інформаційного забезпечення державної системи моніторингу довкілля, а також обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я. Окрім того, були проаналізовані доступні дані експертних звітів та аналітичних матеріалів щодо оцінки впливу наслідків воєнних дій в Україні на стан довкілля та здоров'я населення.

Ускладнення, що виникали в процесі СЕО:

До ускладнень, що виникали в процесі проведення стратегічної екологічної оцінки можна віднести:

– відсутність або обмежений доступ до даних на рівні громади з основних проблемних питань (охорона довкілля, охорона здоров'я тощо) через розділення між собою загальнонаціональних, загальноміських та районних систем збору статистичних даних та даних органів охорони довкілля, охорони здоров'я;

– обставини, пов'язані з введенням воєнного стану, у тому числі обмеження доступу до низки кадастрів та інформаційних систем, включаючи призупинення функціонування Публічної кадастрової карти України.

Таким чином, стратегічна екологічна оцінка проєкту МПУВ здійснювалась з огляду на зазначені вище обмеження.

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

СЕО не завершується прийняттям рішенням про затвердження проєкту МПУВ. Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації МПУВ, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» встановлює необхідність здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля. Відповідно ст.17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник (виконавчий комітет Хорольської міської ради) у межах компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування буде здійснюватися шляхом періодичного (не менше одного разу на рік) аналізу виконання МПУВ та подання заінтересованим органам щороку до 1 березня наступного періоду інформація про хід виконання місцевого плану в частині досягнення локалізованих цільових показників місцевого плану та розміщення такої інформації на власному офіційному веб-сайті.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію МПУВ;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що МПУВ виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Згідно з частиною першою статті 3 Закону України "Про оцінку впливу на довкілля" здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті. Оцінка впливу на довкілля спрямована на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля,

раціонального використання і відтворення природних ресурсів, прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів. Тому при реалізації заходів МПУВ щодо впровадження планованої діяльності відповідно до законодавства України повинна обов'язково бути реалізована процедура ОВД.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО. Для моніторингу проєкту ДДП можуть залучатися акредитовані лабораторії (зокрема лабораторія агроекологічного моніторингу ПДАУ).

Моніторинг наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, здійснюватиметься під час реалізації МПУВ з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства та втілення всіх заходів щодо мінімізації ймовірних впливів та наслідків на навколишнє природне та соціальне середовище. Загальною метою моніторингу екологічних та соціальних аспектів даного проекту є забезпечення/гарантування того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів та наслідків успішно втілюються та вони є ефективними й достатніми.

Моніторинг наслідків виконання ДДП для довкілля також передбачає своєчасне виявлення нових проблем та питань, що викликають занепокоєння. Моніторинг має відбуватись на декількох рівнях та передбачати можливі екологічні загрози та/або виявляти під час його здійснення впливи, що не були передбачені раніше.

Програма екологічного моніторингу буде працювати під час реалізації МПУВ. Вона складається із переліку дій та заходів, кожний із яких має певну мету та ключові індикатори та критерії для оцінки.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, строки їх виконання, кількісні та якісні показники та їх цільові значення, враховують специфіку ДДП та відображені у МПУВ.

Індикатори, які відбираються для здійснення оцінки місцевого плану управління відходами, мають відповідати наступним критеріям: відповідність, вимірюваність, досяжність, чутливість, доступність, надійність, простота, практичність, об'єктивність, ощадливість та обмеженість в часі.

Індикатори виконання заходів МПУВ наведені в таблиці 9.1.

Таблиця 9.1 - Індикатори виконання заходів Місцевого плану управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року

Індикатор виконання місцевого плану	*Одиниця виміру*	*Періодичність*
Участь у тренінгах, семінарах, навчаннях працівників виконкому Хорольської міської ради, суб'єктів господарювання щодо впровадження системи управління відходами	одиниць	щорічно
Проведення заходів з екологічного інформування населення та	кількість	щорічно

здобувачів освіти, у т.ч. розміщення реклами екологічного спрямування	сюжетів та публікацій в медіа, кількість розміщеної соціальної реклами та інше	
Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи та інших заходів з підвищення обізнаності населення щодо управління відходами, у т.ч. що біологічно розкладаються	кількість інформаційних кампаній, рейдів тощо	щорічно
Проведення наукового дослідження обсягів накопичення відходів на об'єктах їх утворення та розроблення норм надання послуг із управління побутовими відходами (через кожні 5 років)	одиниць	1 раз на 5 років
Кількість проведених тематичних заходів щодо управління відходами в закладах освіти	одиниць	щорічно
Обсяг утворених побутових відходів	тис. тонн	щорічно
Обсяги видалених побутових відходів	тис. тонн	щорічно
Обсяг роздільно зібраних побутових відходів	тис. тонн	щорічно
Обсяг зібраних змішаних побутових відходів	тис. тонн	щорічно
Обсяг відновлених ПВ	%	щорічно
Обсяг утворених біовідходів	тис. тонн	щорічно
Обсяг відновлених біовідходів	%	щорічно
Відсоток охоплення населення послугами управління побутовими відходами	%	щорічно
Кількість зібраних побутових відходів	т/рік на 1 жителя	щорічно
Частка роздільно зібраних побутових відходів у загальній масі побутових відходів	%	щорічно
Кількість придбаного обладнання, спецтехніки для збирання транспортування та складування побутових відходів	одиниць	щорічно
Кількість центрів/мобільних пунктів, контейнерів для роздільного збирання та підготовки до повторного використання побутових відходів, у т.ч. небезпечних у складі побутових	одиниць	щорічно
Інвентаризація місць розміщення відходів (у т.ч. несанкціонованих звалищ)	га	щорічно
Проведення ліквідації та рекультивації звалищ ПВ (у т.ч. несанкціонованих звалищ)	га	щорічно
Розроблення плану/програми із проведення моніторингу історичних місць розміщення відходів (несанкіонованих звалищ), за необхідності	одиниць	щорічно
Проведення екологічного моніторингу впливу на довкілля місць розміщення відходів (у т.ч. несанкціонованих звалищ), наявність Звітів	одиниць	щорічно
Розробка схем управління побутовими відходами для населених пунктів громади відповідно МПУВ	одиниць	до 2029
Будівництво пунктів збору відходів	одиниць	до 2033
Будівництво сміттєсортувальної станції/лінії	одиниць	до 2033
Обсяг побутових відходів, що відновлені на об'єктах оброблення таких відходів	тис. тонн	щорічно

Зменшення загального обсягу відходів, що видаляються на полігони	%	щорічно
Кількість складених адміністративних протоколів за порушення у сфері благоустрою, у т.ч. у сфері управління відходам	одиниць	щорічно
Кількість стаціонарних (мобільних) комунальних пунктів збирання небезпечних відходів у складі побутових (за необхідності)	одиниць	щорічно
Кількість контейнерів для збору небезпечних відходів	одиниць	щорічно
Запровадження системи екологічного менеджменту до стандарту ISO 14001, «методології більш чистого виробництва» на підприємствах (суб'єктах господарювання)	% від загальної кількості	щорічно
Кількість проведених інвентаризацій об’єктів оброблення небезпечних відходів (за необхідності)	% від загальної кількості	щорічно
Кількість проведених інвентаризацій об’єктів оброблення відпрацьованих нафтопродуктів на території громади (за необхідності)	% від загальної кількості	щорічно
Вивезення непридатних ХЗЗР на знешкодження (за необхідності)	% від загальної кількості	щорічно
Виведення з експлуатації обладнання, що містить ПХД, передача його на знешкодження (за необхідності)	% від загальної кількості	щорічно
Кількість отриманих дозвільних документів у сфері управління відходами (дозволів, ліцензій, висновків з оцінки впливу на довкілля тощо)	одиниць	щорічно
Обсяг утворених промислових відходів	тис. тонн	щорічно
Обсяг відновлених промислових відходів	тис. тонн	щорічно
Частка відновлених до утворених промислових відходів	%	щорічно
Частка відновлених до утворених відходів видобування	% від загальної кількості	щорічно
Кількість проведених комплексних досліджень та впроваджених існуючих напрацювань і найкращих доступних технологій поводження з промисловими відходами	одиниць	щорічно
Обсяг утворених відходів будівництва та знесення	тонн	щорічно
Обсяг відновлених відходів будівництва та знесення	тонн	щорічно
Обсяг видалених відходів будівництва та знесення	тонн	щорічно
Відновлення (оброблення) відходів тваринного походження на території громади (за необхідності)	% від загальної кількості	щорічно
Припинення експлуатації/закриття худобомогильників та біотермічних ям для захоронення трупів тварин (при наявності)	% від загальної кількості	щорічно
Відновлення відходів рослинного походження	% від загальної кількості	щорічно
Обсяг утворених медичних відходів	тонн	щорічно
Кількість укладених договорів з суб’єктами господарювання, які мають ліцензію на управління небезпечними відходами, щодо збору, транспортування та відновлення медичних відходів	одиниць	щорічно
Проведення семінарів та тренінгів для працівників медичних закладів з питань управління відходами	одиниць	щорічно
Кількість транспортних засобів, знятих з експлуатації	одиниць	щорічно
Відсоток відновлених шин до кількості утворених	%	щорічно
Відсоток відновлених мастил (олив) до кількості утворених	%	щорічно
Нейтралізація забруднення від вигрібних ям	% від загальної	щорічно

	кількості	
Запровадження технологічних прийомів обробки та відновлення осадів стічних вод від комунальних очисних споруд	% від загальної кількості	щорічно
Обсяг роздільно зібраного відпрацьованого електричного та електронного обладнання	тис т	щорічно
Обсяг роздільно зібраних батарей та акумуляторів	тис т	щорічно
Обсяг роздільно зібраної упаковки	тис т	щорічно

Моніторинг базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів та аналізі досягнення запланованих результатів.

Фіксуються та аналізуються:

- ступінь виконання кожного завдання проекту;
- невиконані завдання, причини відхилення, пропозиції;
- дані за індикаторами, що відображають результат реалізації проектів;
- оцінка потреб у фінансуванні;
- пропозиції щодо вдосконалення діючої системи моніторингу.

Практична реалізація моніторингу.

1. Зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу – наведений в проєкті МПУВ.

2. Періодичність моніторингу (вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями) – один раз на рік.

3. Кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення – згідно з таблицею 9.1.

4. Методи визначення кожного із показників – статистичні методи.

5. Засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля у тому числі для здоров’я населення – статистичні дослідження.

6. Оприлюднення результатів моніторингу – замовник оприлюднює на власному офіційному веб-сайті один раз на рік протягом строку дії документа державного планування та через рік після закінчення такого строку

Виконання низки планувальних заходів, визначених в проєкті МПУВ є обов'язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності населення.

Реалізація моніторингу проєкту ДДП здійснюється відповідно Постанови КМУ від 16 грудня 2020 р. № 1272 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров’я населення». Відповідно даної Постанови, моніторинг здійснюється з метою виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров’я населення, забезпечення здійснення заходів із запобігання, зменшення та пом’якшення негативних наслідків виконання документа державного планування, а також у разі виявлення

негативних наслідків, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, вжиття заходів для їх усунення.

Для здійснення моніторингу замовник документа державного планування (виконавчий комітет Хорольської міської ради) розробляє заходи з урахуванням результатів громадського обговорення, консультацій з органами виконавчої влади у процесі проведення стратегічної екологічної оцінки та транскордонних консультацій (у разі їх проведення). Здійснення таких заходів забезпечує можливість:

- виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (на один, три-п'ять, 10-15 років, 50-100 років відповідно), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;

- запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування;

- виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

З метою забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля, у тому числі за станом здоров'я населення, замовник визначає: зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання; кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати; періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями; засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, враховують специфіку документа державного планування, період, на який здійснюється планування, та необхідність здійснення моніторингу на різних стадіях виконання документа державного планування.

Замовник протягом п'яти робочих днів з дня затвердження документа державного планування розміщує на своєму офіційному веб-сайті та вносить до

Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки затверджений документ державного планування (крім інформації, яка відповідно до закону становить державну таємницю або належить до інформації з обмеженим доступом), рішення про його затвердження, заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, і письмово повідомляє про це Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України.

Моніторинг здійснює замовник. З метою забезпечення здійснення моніторингу замовник своїм рішенням може утворювати групи експертів, що відповідальні за здійснення моніторингу (моніторингові групи), визначати їх склад та порядок роботи.

Результати моніторингу замовник оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки один раз на рік протягом строку дії документа державного планування та через рік після закінчення такого строку та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

Зважаючи на географічне положення Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області, транскордонні наслідки реалізації проєктних рішень МПУВ для довкілля, у тому числі здоров'я населення, не очікуються.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

1. На даний час на території Хорольської МТГ екологічна ситуація ускладнюється через відсутність ефективної системи управління відходами.

2. Місцевий план управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року спрямований на зменшення впливу відходів на довкілля та здоров’я населення, збільшення обсягів їх збирання та відновлення, й зменшення обсягів захоронення відходів.

3. Цілі проєкту МПУВ узгоджуються з поставленими екологічними цілями визначеними на державному та регіональному рівнях (НПУВ та РПУВ).

4. Реалізація проєкту МПУВ не призведе до появи нових негативних наслідків для довкілля. Реалізація багатьох цілей сприятиме покращенню санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, екологічної ситуації в громаді.

5. Ймовірність того, що реалізація проєкту МПУВ призведе до негативних впливів на довкілля або здоров'я людей, відсутня.

6. Для нейтралізації, зменшення та пом’якшення можливих короткочасних негативних наслідків виконання цілей та завдань проєкту МПУВ передбачено здійснення низки заходів, які матимуть позитивний вплив на компоненти довкілля.

7. Пропозиції, які були надані членами робочої групи з розроблення проєкту МПУВ та громадськістю, враховані під час розробки МПУВ.

Моніторинг наслідків виконання МПУВ для довкілля, в т. ч. здоров’я населення, проводитиметься згідно з Порядком здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров’я населення (затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 р. №1272, із змінами внесеними згідно Постанової КМУ № 1465 від 13.11.2025).

Розробка проєкту Місцевого плану управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року здійснювалася відповідно до Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.2023 №947, з урахуванням місцевих особливостей та європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях:

Рамкової Директиви № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 року «Про відходи та скасування деяких директив»;

Директиви Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів»;

Директиви № 2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС»;

Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу на стан довкілля окремих проектів та програм;

Директиви 94/62/ЄС Європейського парламенту та Ради від 20 грудня 1994 року «Про упаковку та відходи упаковки»;

Директиви 2012/19/ЄС Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)»;

Директиви 2006/66/ЄС Європейського парламенту та Ради від 6 вересня 2006 року «Про батарейки і акумулятори та відпрацьовані батарейки і акумулятори».

Розробка Місцевого плану управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області – це один із пріоритетів вирішення питань управління відходами на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. Тому метою МПУВ є створення та забезпечення ефективного функціонування системи управління відходами на території Хорольської міської територіальної громади на інноваційних засадах, впровадження стратегічного планування, що передбачатиме виконання ряду заходів, спрямованих на реформування та удосконалення системи управління відходами відповідно Регіонального плану управління відходами у Полтавській області до 2033 року, вибір оптимальної системи управління відходами (визначення інфраструктури для збирання, роздільного збирання, відновлення, оброблення, відновлення та видалення відходів; наведення інформації про заплановані технології та методи управління відходами) та практичні заходи, що необхідні для її впровадження.

Місцевий план управління відходами спрямований на поліпшення стану благоустрою населених пунктів Хорольської МТГ, охорону навколишнього природного середовища, санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, створення умов для залучення коштів бюджетів усіх рівнів, інвестиційних та кредитних ресурсів, міжнародної технічної допомоги. Основними завданнями проєкту Місцевого плану управління відходами Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року є конкретні суспільні, інституційні, організаційно-технічні, регуляторні, освітньо-виховні, технологічні та технічні, екологічні заходи, які сформовані на основі заходів, передбачених Національною стратегією, Національним і Регіональним планами управління відходами, та спрямовані на реалізацію державної та місцевої політики у сфері управління відходами.

З огляду на зазначене можна стверджувати, що в цілому розроблення проєкту Місцевого плану управління Хорольської міської територіальної громади Лубенського району Полтавської області до 2033 року було проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та з урахування заходів щодо їх мінімізації. Реалізація МПУВ за умови дотримання екологічних та нормативних вимог сприятиме зменшенню антропогенного навантаження на довкілля та здоров’я населення.

Поєднання зусиль, спрямованих на покращення благополуччя населення громади, із зусиллями, спрямованими на пом'якшення несприятливого впливу відходів на довкілля, забезпечуватиме сталий розвиток Хорольської МТГ як екологічно безпечної громади ефективного управління відходами.

Негативний вплив на території з природоохоронним статусом, Смарагдову мереж, об’єкти культурної спадщини відсутні.

Згідно з частиною першою статті 3 Закону України "Про оцінку впливу на довкілля" здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті. Оцінка впливу на довкілля спрямована на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів. Тому при реалізації заходів МПУВ щодо впровадження планованої діяльності відповідно до законодавства України повинна обов’язково бути реалізована процедура ОВД. При необхідності, проєкти планової діяльності будуть проходити процедуру ОВД відповідно до законодавства України.

Таким чином, виконання заходів проєкту МПУВ, буде спрямовано на покращення екологічної безпеки громади, зменшення екологічних ризиків здоров'ю населення та передбачає реалізацію заходів, спрямованих на удосконалення системи управління відходами, раціональне використання вторинних ресурсів, зменшення забруднення навколишнього середовища та буде мати позитивний вплив на стан довкілля. Заходи проєкту МПУВ пов’язані між собою балансом економічної, соціальної та екологічної складових, але з пріоритетом - першочергового забезпечення сталого розвитку, зниження ризиків здоров’ю населення громади. Виконання запланованих заходів проєкту МПУВ спиратися на використання сильних сторін Хорольської МТГ, максимальне використання зовнішніх можливостей, врахування слабких сторін та мінімізації зовнішніх загроз.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»
2. Закон України «Про благоустрій населених пунктів»
3. Закон України «Про управління відходами»
4. Закон України «Про основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року»
5. Закон України «Про екологічну мережу України»
6. Закон України «Про ліцензування певних видів діяльності»
7. Закон України «Про основи містобудування»
8. Закон України «Про охорону земель»
9. Закон України «Про природно-заповідний фонд України»
10. Закон України "Про стратегічну екологічну оцінку"
11. Постанова від 05.12.2023 № 1278 Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами

Кодекси України

13. Земельний кодекс України
14. Кодекс цивільного захисту України
15. Водний кодекс України
16. Лісовий кодекс України

Державні будівельні та санітарні норми і правила, стандарти

17. ГБН В.2.2-35077234-001:2011 Будинки і споруди. Підприємства сортування та перероблення твердих побутових відходів. Вимоги до технологічного проектування (Наказ Мінжитлокомунгоспу від 21.02.2011 № 14)
18. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування та забудова територій
19. ДБН Б.2.2-5:2011 Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій. Зі Змінами № 1, № 2 та № 3
20. ДБН В.1.1-31:2013 Захист територій, будинків і споруд від шуму
21. ДБН В.1.1-7:2016 Пожежна безпека об`єктів будівництва. Загальні вимоги
22. ДБН В.2.2-9:2018 Громадські будинки та споруди. Основні положення
23. ДБН В.2.4-2-2005 Полігони твердих побутових відходів. Основні положення проектування
24. ДБН В.2.5-56:2014 Системи протипожежного захисту. Зі Зміною № 1
25. ДБН В.2.5-74 2013 Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування. Зі Зміною № 1
26. ДБН В.2.5-75 2013 Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування. Зі Зміною № 1
27. Державні санітарні норми і правила захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань (Наказ МОЗ України від 01.08.1996 № 239)

28. Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів (Наказ МОЗ України від 18.12.2002 № 476)
29. Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць (Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.03.2011 р. № 145)
30. Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів (Наказ МОЗ України від 19.06.1996 № 173)
31. Державні санітарні норми та правила управління медичними відходами (затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я від 31.10.2024 № 1827)
32. Правила утилізації та знищення лікарських засобів. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 24.04. 2015 р. №242.
33. ДСТУ 8392:2015 «Колісні транспортні засоби. Засоби транспортні спеціально обладнані для перевезення побутових відходів. Загальні технічні умови»
34. ДСТУ 8476:2015 «Контейнери для побутових відходів. Загальні технічні вимоги»
35. ДСТУ-Н Б Б.2.2-7:2013 Настанова з улаштування контейнерних майданчиків
36. Норми часу на роботи із збирання та перевезення побутових відходів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01.06.2010 №170)
37. Перелік небезпечних властивостей та інструкцій щодо контролю за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням (Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 16.10.2000 № 165)
38. ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 Захист від небезпечних геологічних процесів, шкідливих експлуатаційних впливів, від пожежі. Будівельна кліматологія
39. Правила експлуатації об'єктів поводження з побутовими відходами (Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 04.05.2012 № 196)
40. Правила експлуатації полігонів побутових відходів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01.12.2010 № 435)
41. Правила компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках (наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 13.06.2023 № 489)
42. Правила пожежної безпеки в Україні (Наказ МВС України від 20.12.2014 № 1417)
43. Правила приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення (Наказ Мінрегіону України від 01.12.2017 №316)
44. Правила утримання житлових будинків і прибудинкових територій (Наказ Держитлокомунгоспу України від 17.05.2005 № 76)
45. Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України (Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 № 105)

46. Про затвердження Змін до Технічних правил ремонту і утримання вулиць та доріг населених пунктів (Наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 07.12.2020 №297)
47. Про затвердження методики роздільного збирання побутових відходів (Наказ Міністерства розвику громад, територій та інфраструктури України від 13.12.2023 № 1130)
48. Технічні правила ремонту і утримання вулиць та доріг населених пунктів (Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 14.2.2012 № 54)
49. ДБН А.2.2-1:2021 Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС)

Методичні рекомендації

50. Про затвердження Методичних рекомендацій з визначення морфологічного складу побутових відходів. Наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури від 03.05.2024 №409.
51. Правила визначення норм надання послуги з управління побутовими відходами. Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України №259 від 30.07.2010 р (зі змінами Наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури № 1087 від 30.11.2023) .
52. Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами. Постанова КМУ від 05 вересня 2023 р. № 947.
53. Методичні рекомендації із забезпечення ефективного відведення поверхневих вод (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 23.12.2010 № 470)
54. Про затвердження Порядку розроблення та затвердження регіональних планів управління відходами. Постанова КМУ від 30 червня 2023 р. № 667.
55. Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами . Постанови КМУ від 8 серпня 2023 р. № 835.
56. Методичні рекомендації щодо розробки місцевих планів управління відходами (Наказ Міндовкілля № 288 від 15.03.2024 р.)

Стратегії, програми, плани, посібники

57. Стратегія регіонального розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та рішення Полтавської обласної ради від 24 грудня 2024 року №889 Про внесення змін до рішення обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1242 «Про Стратегію розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки»
58 Регіональна програма охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням

регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»)
59. Регіональна схема формування екологічної мережі Полтавської області (розпорядження Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58) https://oblrada-pl.gov.ua/doc/doc/1218
60. Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р)
61. Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту змін до Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки https://media.poda.gov.ua/docs/mohb245y/zvit-seo-strategiya.pdf
62. Національний план управління відходами до 2033 року (затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р)
63. Писаренко П. В., Самойлік М. С., Цьова Ю.А., Середа М.С. Теоретико-методологічні засади управління твердими відходами на регіональному рівні : монографія. Полтава: ПДАУ, 2021. 524 с.
64. Регіональний план управління відходами у Полтавській області до 2033 року, затверджений розпорядженням начальника Полтавської ОВА від 18.12.2025 р. №977
65. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Полтавській області у 2024 році Режим доступу – https://eko.adm-pl.gov.ua/rd2024.pdf
66. Екологічний паспорт Полтавської області за 2024 рік. Режим доступу – https://eko.adm-pl.gov.ua/ekopas.htm
67. Екологічна Програма охорони навколишнього середовища територіальної громади Хорольської міської ради на 2026-2030 роки (рішення третього пленарного засідання сімдесят четвертої сесії восьмого скликання Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області від 28.10.2025 №3491)
68. Стратегія розвитку Хорольської міської територіальної громади на 2023-2027 роки (оновлена редакція згідно змін до рішення першого пленарного засідання 65 позачергової сесії Хорольської міської ради 8 скликання від 17.01.2025 №3082)
69. Програма соціального і економічного розвитку Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області на 2025-2027 роки (рішення шістдесят четвертої сесії восьмого скликання Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області від 20.12.2024 №3034)
70. Реєстр дозволів на здійснення операцій з оброблення відходів (Екосистема https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provadzhennia-hospodarskoi-diialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv).
71. Перелік ліцензіатів з управління небезпечними відходами (Екосистема https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy) 72. Національний перелів відходів https://tax.gov.ua/data/files/311885.pdf
73. Геоморфологія УССР. За ред. М.П. Цись. Видавництво Львівського університету, 1962. 227 с.

74. Програма покращення благоустрою міста Хорол Лубенського району Полтавської області на 2025- 2027 роки для КП «Комунсервіс» (рішення шістдесят четвертої сесії восьмого скликання Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області від 20.12.2024 року №3026)
75. Писаренко П.В., Самойлік М.С., Цьова Ю.А., Середа М.С. «Ресурсно-екологічна безпека регіону» Полтава: ПДАУ, 2022. 317 с. (видання – затверджено Протокол № 1 від 20 вересня 2022 р. Вченої ради ПДАУ)
76. Полупан М.І., Величко В.А. Номунклатура та діагностика еколого-генетичного статусу грунтів України для їхнього великомасштабного дослідження. - К.: Аграр. наука, 2014. - 496 с.
77. Інвестиційний паспорт Хорольської міської територіальної громади 2026 рік. Режим доступу – https://horol.com.ua/files/11/pasport_gromadi_30.04.2026.pdf
78. Писаренко П.В. Наукові засади відновлення техногенно порушених земель сільськогосподарського призначення в умовах воєнних дій в Україні– Полтава, 2025. 312 с.
79. Генеральний план м. Хорол. Режим доступу – https://horol.com.ua/page/arhitektura-mistobuduvannja-tsivilnij-zahist/generalnij-plan-mhorol
80. Єдиний портал державних послуг Дія. Режим доступу - https://data.gov.ua/dataset/d3821f03-5bbb-477b-b099-6836db1c2fe0. Останнє оновлення – 23.02.2024 р.
81. Програма фінансової підтримки комунального підприємства «Комунсервіс» на 2026-2030 роки (рішення сімдесят дев'ятої сесії восьмого скликання Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області від 11.02.2026 №3644)
82. Програма покращення благоустрою старостинських округів Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області на 2025- 2027 роки для КП «Добробут»(рішення шістдесят четвертої сесії восьмого скликання Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області від 20.12.2024 року №3027).
83. Програма покращення благоустрою старостинських округів Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області на 2025- 2027 роки для КП «Господар» (рішення шістдесят четвертої сесії восьмого скликання Хорольської міської ради Лубенського району Полтавської області від 20.12.2024 року №3028).
84. Звіт про стратегічну екологічну оцінку ДДП – Стратегії розвитку Хорольської МТГ на 2023-2027 роки. Полтава, 2023, 105 с.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Кваліфікація виконавців

Керівник - С.І. Підгородецька
Керівник ПП «Інститут екології»,
грунтознавець (С17 №124367
від 19.12.2017 р.)

Виконавець 1. М.С. Самойлік
Інженер-еколог (спеціальність «Екологія
та охорона навколишнього середовища»
(ТА №23493320 від 30.06.2003 р.),
д.е.н., професор
підвищення кваліфікації:
ДДАЕУ (тема: «Здіснення ОВД, СЕО в Україні, особливості впровадження», 2022 рік)
ВНАУ (тема: Оцінка впливу на довкілля. Стратегічна екологічна оцінка», 2025 рік)

Виконавець 2. П.В. Писаренко
Доктор сільськогосподарських наук
спеціальність – Екологія (ДД №003321
від 14.01.2004 р.), професор,
підвищення кваліфікації:
ПАЕУ (тема: «Розробка екологічної документації», 2022 рік);
ВНАУ (тема: Оцінка впливу на довкілля. Стратегічна екологічна оцінка», 2025 рік);
Сертифікат №188/2025 про проходження підвищення кваліфікації за програмою «Екологічна звітність, дозвільна та внутрішня документація підприємства – 2025/2026» ОНУ ім. І.І. Мечникова, 29 вересня-03 жовтня 2025 р.

УКРАЇНА

ДИПЛОМ

спеціаліста

А №076202

ДИПЛОМ

з відзнакою

Самойлік

Марина Сергіївна

закінчила у 2003 році Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка і отримала повну вищу освіту за спеціальністю "Екологія та охорона навколишнього середовища" та здобула кваліфікацію інженер-еколог.

Ректор В.О. Онищенко

30 червня 2003 р.

ТА № 23493320

ВИЩА АТЕСТАЦІЙНА КОМІСІЯ УКРАЇНИ

Рішенням спеціалізованої вченої ради
Інституту агроекології та біотехнології УААН

на підставі прилюдного захисту дисертації

Писаренку
Павлу Вікторовичу

присуджено науковий ступінь

доктора
сільськогосподарських наук

зі спеціальності
екологія

Голова
Вищої атестаційної комісії України

Вчений секретар
Вищої атестаційної комісії України

ДД №003321

ВИЩА АТЕСТАЦІЙНА КОМІСІЯ УКРАЇНИ

ДИПЛОМ
ДОКТОРА НАУК

ДД №003321

видано

Писаренку
Павлу Вікторовичу

Рішення президії Вищої атестаційної комісії України від *14 січня 2004* року (протокол № *15-09/1*)

м. Київ

UKRAINE

SPECIALIST'S DIPLOMA

СІ7 № 124367

Pidhorodetska

Svitlana

in 2017 completed the full course of
Kharkiv National Agrarian University named after
V. V. Dokuchayev
obtained qualification:
Educational qualification level Specialist
Program Subject Area "Agrochemistry and Soil
Science"
Professional qualification "Specialist in Agrochemistry
and Soil Science"

Rector Oleksandr Ulyanchenko

9 December 2017

In case of any differences in interpretation of the information in the diploma the Ukrainian text shall prevail

Додаток 2

Фотофіксація місць оприлюднення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки у порядку, передбаченому частиною четвертою статті 12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»